

STORTINGET

Innst. 9 S

(2017–2018)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2018, kapitler under Olje- og energidepartementet og Klima- og miljødepartementet (rammeområdene 12 og 13)

Prop. 1 S (2017–2018)

Innhold

Side

1.	Innledning.....	1
2.	Rammeområde 12 – Olje og energi.....	1
2.1	Hovedprioriteringer og primærstandpunkter for de ulike fraksjoner for rammeområde 12 Olje og energi.....	3
2.1.1	Innledning	3
2.1.2	Høyre og Fremskrittspartiets hovedprioriteringer	3
2.1.3	Arbeiderpartiets hovedprioriteringer.....	5
2.1.4	Senterpartiets hovedprioriteringer.....	6
2.1.5	Sosialistisk Venstrepartis hovedprioriteringer	7
2.1.6	Venstres hovedprioriteringer	8
2.1.7	Kristelig Folkepartis hovedprioriteringer	10
2.1.8	Miljøpartiet De Grønnes hovedprioriteringer.....	11
2.1.9	Sammenligning av budsjettall, kapitler og poster. Rammeområde 12	13
2.2	Komiteens merknader til de enkelte kapitler under rammeområde 12	16
2.2.1	Kap. 1800 Olje- og energidepartementet	16
2.2.2	Kap. 4800 Olje og energidepartementet	18
2.2.3	Kap. 1810 Oljedirektoratet	18
2.2.4	Kap. 4810 Oljedirektoratet	19
2.2.5	Kap. 1811 Statoil ASA	19
2.2.6	Kap. 1815 Petoro AS	19
2.2.7	Kap. 1820 Norges vassdrags- og energidirektorat	19
2.2.8	Kap. 4820 Norges vassdrags- og energidirektorat.....	22
2.2.9	Kap. 2490 NVE Anlegg	22
2.2.10	Kap. 5490 NVE Anlegg	22
2.2.11	Kap. 1825 Energiomlegging og utvikling av energi- og klimateknologi	22
2.2.12	Kap. 4825 Energiomlegging og utvikling av energi- og klimateknologi	27
2.2.13	Kap. 1830 Forskning og næringsutvikling.....	27
2.2.14	Kap. 1840 CO2-håndtering	27
2.2.15	Kap. 2440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten	29
2.2.16	Kap. 5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten.....	30
2.3	Oppfølging av anmodningsvedtak under rammeområde 12	30
3.	Rammeområde 13 – Miljø	32
3.1	Hovedprioriteringer og primærstandpunkter for de ulike fraksjoner for rammeområde 13 Miljø	35
3.1.1	Innledning	35
3.1.2	Høyre og Fremskrittspartiets hovedprioriteringer	35
3.1.3	Arbeiderpartiets hovedprioriteringer.....	36
3.1.4	Senterpartiets hovedprioriteringer.....	38
3.1.5	Sosialistisk Venstrepartis hovedprioriteringer	39
3.1.6	Venstres hovedprioriteringer	40
3.1.7	Kristelig Folkepartis hovedprioriteringer.....	44
3.1.8	Miljøpartiet De Grønnes hovedprioriteringer.....	45
3.1.9	Sammenligning av budsjettall, kapitler og poster. Rammeområde 13	47
3.2	Komiteens merknader til de enkelte kapitler under rammeområde 13	51
3.2.1	Kap. 1400 Klima- og miljødepartementet.....	51
3.2.2	Kap. 4400 Klima- og miljødepartementet	55
3.2.3	Kap. 1410 Miljøforskning og miljøovervåking	55
3.2.4	Kap. 1411 Artsdatabanken	57

	Side
3.2.5	Kap. 1412 Meteorologiformål 58
3.2.6	Kap. 1420 Miljødirektoratet..... 58
3.2.7	Kap. 4420 Miljødirektoratet 72
3.2.8	Kap. 1422 Miljøvennlig skipsfart 72
3.2.9	Kap. 1423 Radioaktiv forurensing i det ytre miljø 73
3.2.10	Kap. 1424 MAREANO 73
3.2.11	Kap. 1425 Vilt- og fisketiltak 73
3.2.12	Kap. 1471 Norsk Polarinstittutt 74
3.2.13	Kap. 4471 Norsk Polarinstittutt 74
3.2.14	Kap. 1472 Svalbard miljøvernfond 74
3.2.15	Kap. 1474 Fram – Nordområdesenter for klima- og miljøforskning 74
3.2.16	Kap. 1481 Klimakvoter 74
3.2.17	Kap. 1482 Internasjonale klima- og utviklingstiltak 75
3.3	Oppfølging av anmodningsvedtak under rammeområde 13 76
4.	Forslag fra mindretall, rammeuavhengige forslag..... 81
5.	Komiteens tilråding 83

STORTINGET

Innst. 9 S

(2017–2018)

Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen

Prop. 1 S (2017–2018)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2018, kapitler under Olje- og energidepartementet og Klima- og miljødepartementet (rammeområdene 12 og 13)

Til Stortinget

1. Innledning

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsmund Aukrust, Else-May Botten, Espen Barth Eide, Hege Haukeland Liadal og Runar Sjøstad, fra Høyre, Tina Bru, Liv

Kari Eskeland, Stefan Heggelund og Lene Westgaard-Halle, fra Fremskrittspartiet, Terje Halleland og Gisle Meininger Saudland, fra Senterpartiet, Sandra Borch og Ole André Myhrvold, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken, fra Venstre, lederen Ola Elvestuen, fra Kristelig Folkeparti, Tore Storehaug og fra Miljøpartiet De Grønne, Per Espen Stoknes, fremmer i denne innstillingen forslag om bevilgninger på statsbudsjettet for 2018 under de kapitler og poster som er fordelt til komiteen på rammeområde 12 Olje og energi og rammeområde 13 Miljø.

2. Rammeområde 12 – Olje og energi

Oversikt over bevilgningsforslagene på de ulike kapitler og poster under rammeområde 12 i Prop. 1 S (2017–2018). 90-poster behandles av finanskomiteen utenfor rammesystemet.

Oversikt over budsjettkapitler og poster i rammeområde 12

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2017–2018)
Utgifter			
<i>Olje- og energidepartementet</i>			
1800	Olje- og energidepartementet		
	1	Driftsutgifter	189 489 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 72</i>	27 000 000
	50	Overføring til andre forvaltningsorganer, <i>kan overføres</i>	500 000
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner mv.	22 800 000
	71	Tilskudd til Norsk Oljemuseum	13 500 000
	72	Tilskudd til olje- og energiformål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	5 000 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2017–2018)
1810		Oljedirektoratet	
	1	Driftsutgifter	298 400 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	36 000 000
	23	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, <i>kan overføres</i>	117 000 000
1815		Petoro AS	
	70	Administrasjon	351 000 000
	72	Administrasjon, Petoro Iceland AS	1 500 000
	73	Statlig deltakelse i petroleumsvirksomhet på islandsk kontinentalsokkel, <i>kan overføres</i>	28 700 000
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat	
	1	Driftsutgifter	541 500 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	30 500 000
	22	Flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 45, 60 og 72</i>	212 000 000
	23	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, <i>kan overføres</i>	87 000 000
	26	Driftsutgifter, reguleringsmyndighet for energi	55 000 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 22</i>	17 000 000
	60	Tilskudd til flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 72</i>	20 000 000
	72	Tilskudd til flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 60</i>	5 000 000
	74	Tilskudd til museums- og kulturminnetiltak, <i>kan overføres</i>	6 600 000
1825		Energiomlegging, energi- og klimateknologi	
	50	Overføring til Klima- og energifondet	2 670 000 000
1830		Forskning og næringsutvikling	
	50	Overføring til Norges forskningsråd	761 700 000
	70	Tilskudd til Nordisk energiforskning	11 300 000
	72	Tilskudd til Norwegian Energy Partners	34 000 000
1840		CO₂-håndtering	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 70 og 72</i>	4 500 000
	50	Forskning, utvikling og demonstrasjon av CO ₂ -håndtering	182 500 000
	70	Administrasjon, Gassnova SF, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 21 og 72</i>	107 000 000
	71	Tilskudd til Teknologisenter for CO ₂ -fangst på Mongstad	195 000 000
	72	Fullskala CO ₂ -håndtering, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 21 og 70</i>	20 000 000
<i>Statlig petroleumsvirksomhet</i>			
2440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten	
	30	Investeringer	25 000 000 000
<i>Statens forretningsdrift</i>			
2490		NVE Anlegg	
	24	Driftsresultat:	0
		1 Driftsinntekter	-80 000 000
		2 Driftsutgifter	75 200 000
		3 Avskrivninger	4 600 000
		4 Renter av statens kapital	200 000
		Sum utgifter rammeområde 12	31 051 489 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2017–2018)
Inntekter			
<i>Inntekter under departementene</i>			
4800		Olje- og energidepartementet	
	10	Refusjoner.....	703 000
	70	Garantiprovisjon, Gassco.....	1 450 000
4810		Oljedirektoratet	
	1	Gebyrinntekter.....	25 700 000
	2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter	117 000 000
4820		Norges vassdrags- og energidirektorat	
	1	Gebyrinntekter.....	74 500 000
	2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter	87 000 000
	40	Flom- og skredforebygging	21 000 000
<i>Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet</i>			
5440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten	
	24	Driftsresultat.....	76 900 000 000
		1 Driftsinntekter	130 200 000 000
		2 Driftsutgifter.....	-26 300 000 000
		3 Lete- og feltutviklingsutgifter	-1 500 000 000
		4 Avskrivninger.....	-22 200 000 000
		5 Renter av statens kapital.....	-3 300 000 000
	30	Avskrivninger	22 200 000 000
	80	Renter av statens kapital	3 300 000 000
<i>Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg mv.</i>			
5490		NVE Anlegg	
	1	Salg av utstyr mv.	200 000
		Sum inntekter rammeområde 12	102 727 553 000
		Netto rammeområde 12	-71 676 064 000

2.1 Hovedprioriteringer og primærstandpunkter for de ulike fraksjoner for rammeområde 12

Olje og energi

2.1.1 Innledning

Komiteen har ved Stortingets vedtak 19. oktober 2017 fått tildelt kapitler under rammeområde 12 Olje og energi, jf. Innst. 18 S (2017–2018). Ved Stortingets vedtak 4. november 2017 er netto utgiftsramme for rammeområde 12 fastsatt til -71 534 475 000 kroner, jf. Innst. 2 S (2017–2018).

Komiteen viser til partienes respektive merknader om rammeområde 12 i finansinnstillingen, jf. Innst. 2 S (2017–2018). Innstillingen omfatter forslaget til statsbudsjett for 2018 fra regjeringen Solberg, jf. Prop. 1 S (2017–2018), som ble lagt frem 6. oktober 2017.

Komiteen viser til at det 22. november 2017 ble inngått avtale om statsbudsjettet for 2018 mellom regjeringspartiene Høyre og Fremskrittspartiet og Venstre og Kristelig Folkeparti. Det vises til behandlingen av Innst. 2 S (2017–2018) med løse forslag 4. desember

2017. Det vises videre til de respektive merknader i denne innstillingen.

Den foreliggende innstillingen gjengir i tabellform både regjeringens forslag, budsjettforliket og endringsforslag det er flertall for, og partienes primære alternative budsjettforslag fra finansinnstillingen. De alternative forslagene fikk ikke flertall under behandlingen 4. desember 2017.

2.1.2 Høyre og Fremskrittspartiets hovedprioriteringer

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet mener at en stabil energiforsyning er grunnleggende for et moderne velferdssamfunn, og et viktig konkurransefortrinn for norsk industri. Videre vil disse medlemmer understreke viktigheten av å sikre stabile og forutsigbare rammebetingelser for petroleumsnæringen og fornybar energi i Norge. Dette er viktig for å opprettholde en høy grad av vår felles velferd. Disse medlemmer viser til målsetningen om at Norge skal være en foregangsnaasjon i utviklingen av

mer miljøvennlig energiproduksjon, og viser med dette også til regjeringens satsinger på feltet.

Disse medlemmer viser for øvrig til budsjettavtale inngått mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti.

OLJE OG GASS

Disse medlemmer viser til at olje- og gassvirksomheten er en bærebjelke i norsk økonomi. Petroleumsaktivitet på norsk sokkel har gjennom de siste tiårene generert store verdier til det norske samfunnet, noe det også vil gjøre i tiårene som kommer. Dette har vært avgjørende for å sikre vår felles velferd. Petroleumsnæringen står for en stor andel av den samlede verdiskapingen i Norge og bidrar med betydelig sysselsetting og lønnsomme arbeidsplasser. Disse medlemmer vil samtidig peke på viktigheten av den teknologiske utviklingen som skjer i næringen. Dette bidrar til mer ressurs effektiv og miljøvennlig utvinning av olje- og gass, noe disse medlemmer er opptatt av. Disse medlemmer understreker viktigheten av å ha gode økonomiske virkemidler overfor petroleumssektoren, herunder CO₂-avgift og EUs klimakvotesystem (EU-ETS). Dette er virkemidler som gir næringen en strek egeninteresse i å begrense sine CO₂-utslipp.

Disse medlemmer understreker viktigheten av å sikre tilgang for næringen på nye prospektive areal. Dette er avgjørende for å sikre lønnsomhet og god ressursforvaltning også i årene som kommer. Disse medlemmer er derfor tilfredse med at regjeringen gjennom TFO 2016 og 24. konsesjonsrunde har tilbudt nye leteareal til selskapene på norsk sokkel.

FORNYBAR ENERGI

Disse medlemmer viser til at Norge har store energiressurser og god tilgang på fornybar energi. Dette gir Norge gode forutsetninger for å føre en offensiv klimapolitikk, der det parallelt satses på utvikling av flere alternative fornybare energikilder. Disse medlemmer viser til at den regulerbare vannkraften er bærebjelken i kraftsystemet vårt, og at fornybar og miljøvennlig energi har gitt norsk næringsliv et viktig konkurransefortrinn.

KLIMAGASSUTSLIPP

Disse medlemmer viser til Stortingets vedtak i juni 2017, der man gjennom vedtakelse av lov om klimamål lovfestet målet om lavutslippssamfunnet i 2050. Dette forplikter, og disse medlemmer vil med dette vise til regjeringens samlede innsats for å redusere klimagassutslippene, og vil særlig trekke frem regjeringens satsing på fornybare energikilder og på å utvikle ny teknologi for CO₂-håndtering.

ENOVA SF

Disse medlemmer viser til at Enova er et sentralt virkemiddel i energipolitikken og i arbeidet med å redusere klimagassutslippene, styrke forsyningsgraden for energi og utvikle klima- og miljøteknologi. Disse medlemmer viser til regjeringens fem utpekte satsingsområder for å redusere utslipp. Enova er et viktig virkemiddel for å bidra til å redusere utslipp i alle disse sektorer. Disse medlemmer viser ytterligere til den nye styringsavtalen med Enova, der innsatsen på klimoområdet styrkes. Dette medfører blant annet styrket satsing på å redusere utslipp i transportsektoren og andre ikke-kvotepflichtige næringer.

CO₂-HÅNTERING

Disse medlemmer viser til Det internasjonale energibyrået (IEA), som anslår at om lag 2/3 av de totale globale klimagassutslippene stammer fra energisektoren, gjennom forbrenning av kull, olje og gass. Disse medlemmer mener det derfor er viktig å utvikle kostnadseffektive teknologier for fangst og lagring av CO₂. Disse medlemmer mener at CO₂-håndtering er et viktig tiltak for å redusere klimagassutslipp, og deler regjeringens ambisjon om et fullskala demonstrasjonsanlegg for CO₂-fangst og -lagring. Dette fordrer at det jobbes systematisk og målrettet med tematikken. Disse medlemmer imøteser derfor regjeringens varslede sak til Stortinget, med et helhetlig fremlegg etter at resultatene fra konseptstudiene på fangst er gjennomgått. Det understrekes fra disse medlemmers side at det i påvente av regjeringens varslede sak ikke vil foreligge endringer i allerede inngåtte forpliktelser. Det vises ytterligere til redegjørelse i Prop. 14 S (2017–2018).

FORSKNING OG NÆRINGSUTVIKLING

Disse medlemmer viser til de overordnede målene for forskning og næringsutvikling, som er å bidra til økt verdiskaping, sysselsetting, og kompetanse i energi- og petroleumsssektorene. Dette er viktig også av hensyn til å sikre effektiv og bærekraftig utnyttelse av norske naturressurser. Disse medlemmer viser til at bevilningene til energi- og petroleumsforskning videreføres på et høyt nivå også neste år. Det understrekes at dette er viktige bidrag til for å sikre at energi- og petroleumsssektoren møter morgendagens utfordringer på en tilfredsstillende måte.

FLOM- OG SKREDFOREBYGGING

Disse medlemmer viser til regjeringens samlede innsats for tiltak til forebygging av flom- og skredskader. Dette arbeidet er i de siste årene blitt trappet betydelig opp, noe som bidrar til å trygge hverdagen for folk flest. Disse medlemmer viser til Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) sin viktige rolle i dette arbeidet. Disse medlemmer har merket seg at NVE prio-

riterer bistand til sikrings- og miljøtiltak etter risiko, det vil si faregrad og konsekvenser for skade på eksisterende bebyggelse og fare for liv og helse.

2.1.3 Arbeiderpartiets hovedprioriteringer

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at Paris-avtalen forplikter alle land til å arbeide for å begrense økningen i den globale gjennomsnittstemperaturen til godt under to grader celsius. Norge skal kutte klimagassutslippene med 40 pst. innen 2030 sammenlignet med 1990 og Stortinget har vedtatt at målet om 40 pst. utslippskutt skal oppnås, i samarbeid med EU. For å nå klimamålene må vi komme raskt i gang med å gjennomføre de mest effektive tiltakene, og disse medlemmer mener at det er særlig fire områder hvor det er stort potensial for utslippskutt: Nullutslippsteknologi i veitransport, biodrivstoff, klimavennlig skipsfart og karbonfangst og -lagring, i tillegg til klimatilpasning.

Disse medlemmer viser til at klimaendringene vil føre til varmere, våtere og villere vær i Norge. Og vi opplever allerede hyppigere ekstremvær med påfølgende flom, ras og skred. Disse medlemmer mener at det er særlig viktig å satse mer på klimatilpasning. Når ekstremvær blir vanligere, er det helt feil å redusere bevilgningene til klimatilpasning, slik regjeringen gjør i årets budsjett. Disse medlemmene viser til at med klimaendringene blir flomdemping og evnen til å ta unna overvann, stadig viktigere. God og helhetlig planlegging står helt sentralt på veien mot et klimatilpasset samfunn. Disse medlemmer viser til at den samlede innsatsen som kan forebygge og hindre skader som følge av flom og skred, må forsterkes, slik at samfunnet bedre kan sikres i møte med slike hendelser. Disse medlemmer mener det er avgjørende at NVE styrkes i årene framover, og at det må legges til rette for ytterligere å forsterke NVEs bemanning og kompetanse.

Disse medlemmer viser til at Enova vil stå sentralt i arbeidet med å nå Paris-målet. Enova gir i dag støtte til miljøvennlig omlegging av energibruk og energi-produksjon, samt til utvikling av energi- og klimateknologi, og Enovas viktigste oppgaver i årene fremover skal være å legge til rette for tiltak som bidrar til å redusere klimagassutslippene vesentlig. Disse medlemmer mener en avvikling av Enova-fondet, slik regjeringen foreslår fra 2018, skaper stor usikkerhet og uforutsigbarhet for det videre klimaarbeidet, og viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å videreføre fondet og legge til rette for klimavennlig omskilling i hele Norge.

Disse medlemmer mener at klimapolitikk også er god industripolitikk. Norge har sterke industrimiljøer i blant annet kraftforedlende industri, verftsindustrien, maritim sektor, skognæringene og petroleumsindustrien. Disse medlemmer viser til at det er viktig

å legge til rette for at disse industrimiljøene kan satse mer på tiltak og teknologiutvikling som bidrar til utslippsreduksjoner. Klimapolitikken skal bidra til å posisjonere norsk næringsliv for lavutslippssamfunnet og skape arbeidsplasser for fremtiden.

Disse medlemmer mener det må være gjennomgående i klima- og energipolitikken at man i en lang omstillingsperiode nå må skape nye arbeidsplasser og nye verdikjeder som bygger på kompetanse og kjent teknologi, samtidig som norsk industri nå kan gå foran med nye løsninger som får utslippene ned både nasjonalt og internasjonalt. Disse medlemmer mener at Norge som nasjon må være tydelige på de konkrete tiltakene for å nå klimamålene og utnytte den situasjonen til å kunne ta ansvar med å lede an på miljøsatsinger. Disse medlemmer viser til at det er avgjørende at verdikjeden på CCS gjennom de tre industriprosjektene som det jobbes med i dag, må videreføres, sammen med arbeidet med å etablere CO₂-lagring i Norskehavet.

Disse medlemmer mener at energisystemet er avgjørende i overgangen til lavutslippssamfunnet. Nesten all kraftproduksjon i Norge i dag er allerede fornybar og utslippsfri. I Norge er derfor hovedoppgaven å ta vår fornybare kraft bedre i bruk for økt verdiskaping og reduserte utslipp. Disse medlemmer mener at den viktigste oppgaven nå derfor er å sørge for at fornybar energi langt på vei kan erstatte fossil energi, som vil kreve et fortsatt sterkt offentlig engasjement i kraftproduksjonen i Norge.

Disse medlemmer viser til at Norge ligger fremst i verden i utvikling av havbasert olje- og gassaktivitet. Petroleumsnæringen er også et nav for utvikling i relaterte næringer som verftsindustri og skipsfart. Den er også viktig for næringsvirksomhet med stort potensial, slik som havbruk og havbasert fornybar energi. Derfor er olje- og gassvirksomhet en avgjørende del av Arbeiderpartiets strategi for å gjøre Norge verdensledende på næringsutvikling knyttet til havet.

Disse medlemmer viser til at det er et stort engasjement rundt demonstrasjonsanlegg knyttet til offshore havvind, både hos leverandørindustrien og miljøorganisasjonene. Disse medlemmer mener det må opprettes en demonstrasjonspark for havvind og eventuelt andre fornybare teknologier. I en slik demonstrasjonspark kan fullskala teknologipiloter testes med tanke på oppskalering og kommersialisering.

Disse medlemmer viser til at det er mulig for Norge å bidra til en offensiv satsing både nasjonalt og internasjonalt på marin forsøpling, og vi må derfor ta egne initiativ internasjonalt for å holde og å øke intensiteten og ikke minst se etter muligheter for sirkulærøkonomi i alle avfallsverdikjeder. Norge har en stor leverandørindustri med høy kompetanse.

Disse medlemmer viser til at lav- og nullutslippsferger kan kutte klimautslipp, og vil kunne skape

aktivitet og drive frem innovasjon i norsk maritim næring. Det er viktig at man ved offentlige anskaffelser og anbud nå har 30 pst. miljøvekting, slik Stortinget har vedtatt, noe som vil skape aktivitet og kompetansearbeidsplasser, samtidig som vi bygger oppunder et næringsliv og et hjemmemarked som løfter konkurransevnen til maritim næring også globalt.

2.1.4 Senterpartiets hovedprioriteringer

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor ramme 12 settes til -71 136 064 000 kroner, som er en økning på 540 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag.

Disse medlemmer viser til de rike olje- og gassforekomstene på norsk kontinentalsokkel, som har vært med på å danne grunnlaget for Norges største eksportnæring. Dette gir Norge en enestående økonomisk handlefrihet, men også et ansvar for å forvalte disse verdiene og ressursene på en langsiktig måte som kommer fellesskapet til gode. Disse medlemmer vil understreke betydningen av at forvaltningen innebærer å legge til rette for næringsutvikling i hele landet, og et betydelig klimaansvar.

Disse medlemmer viser videre til at det gjennom det statlige eierskapet i energiselskaper, Petoro og SDØE og gjennom skatte- og avgiftspolitikken skal sikres at verdiene fra næringen kommer fellesskapet til gode. Petroleumspolitikken må etter disse medlemmers mening utformes slik at den i størst mulig grad stimulerer lokal verdiskaping, gir positive ringvirkninger regionalt og bidrar til industriell utvikling. Varierende oljepris de siste årene har vist at Norge er sårbart for lavere etterspørsel, noe som vil kunne forsterkes av det grønne skiftet og økt bruk av fornybar energi.

Disse medlemmer er bekymret for denne sårbarheten og opptatt av at vi gjennom tiltak bidrar til at konsekvensene av fallet i aktivitet ikke fører til tap av verdifull kompetanse og redusert verdiskaping.

Disse medlemmer mener at den norske energipolitikken, med hjemfallsrett og nasjonalt og lokalt eierskap til naturressursene, har vært avgjørende for fordelingen av inntekter fra kraftsektoren. Disse medlemmer vil opprettholde og sikre rammeverket rundt sektoren, som sørger for at fellesskapet får sin andel av verdiene fra disse naturressursene. Disse medlemmer understreker at infrastrukturen også er en del av det nasjonale og lokale eierskapet. Senterpartiet er kritisk til strukturendringer som fører til at mindre selskaper som driver godt, blir presset inn i større selskaper.

Disse medlemmer ser det som et mål at mest mulig av energien vi bruker, er fornybar. Satsing på produksjon av fornybar energi og teknologiutvikling gir grunnlag for næringsutvikling og verdiskaping i Norge. Selv om Norge allerede er en stor produsent av fornybar

energi, bør vi, etter disse medlemmers syn, satse mer på teknologiutvikling og utvikling av nye fornybare energikilder.

I framtiden vil mer av den fossile energibruken erstattes med fornybar energi. I et klimaperspektiv vil dette bidra til reduserte utslipp og gi mange muligheter for det norske samfunnet, men også kreve en betydelig omstilling. Disse medlemmer legger til grunn at kraftoverskuddet i hovedsak må brukes til å utvikle og satse på kraftkrevende industri, elektrifisere mer av sokkelen samt en fornuftig utbygging av kabler for eksport av kraft til utlandet. Disse medlemmer vil understreke at slik eksport ikke må gå på bekostning av, men ivareta norske interesser, og spesielt norsk industri.

Disse medlemmer mener at det er grunnlag for å vri forskningsinnsatsen til fornybar energi, og at petroleumsnæringen selv er i stand til å bære en større del av sitt forskningsarbeid. Disse medlemmer mener også forskning og utvikling er avgjørende viktig for å nå klimamålene gjennom fangst- og lagring av karbon, såkalt CCS. Disse medlemmer viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, der det er foreslått å bevilge 340 mill. kroner til videreføring av de tre prosjektene som er igangsatt.

Disse medlemmer viser også til Senterpartiets alternative statsbudsjett, der det er lagt inn en styrking av fond for klima og miljø, gjennom kapitalinnskudd med 20 mrd. kroner.

Disse medlemmer konstaterer at regjeringen fjerner tilskuddsordningen til utjevning av overføringstariffer i sitt forslag til budsjett. Denne ordningen skal redusere de geografiske forskjellene i nettleien ved at nettselskapene i de delene av landet med høyest nettkostnader får et tilskudd, slik at de kan redusere sluttbrukernes nettleie. Disse medlemmer vil påpeke at ordningen etter flere år med reduksjoner nå i praksis er avvirket, og at dette vil bety høyere nettleie for mange tusen nettkunder i ulike deler av landet. Disse medlemmer viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å styrke ordningen med 85 mill. kroner.

Disse medlemmer vil understreke at ved siden av olje og gass er vannkraften Norges viktigste naturressurs. Ren, klimavennlig og rimelig energi fra norske vassdrag har vært og er viktig for norsk industri. Utviklingen av denne naturressursen har vært muliggjort av et tett samarbeid mellom industri, stat og lokaldemokrati, hvor prinsippet om en rimelig fordeling av verdiene har stått sentralt. Disse medlemmer er av den klare oppfatning at verdiene av denne ressursen skal komme kraftproduserende lokalsamfunn til gode. Disse medlemmer viser til at også i år står mange kommuner overfor et stort inntektsbortfall som følge av blant annet økt kapitaliseringsrente. Det er beregnet at kommuner som nyter godt av inntekter fra vannkraften, vil

tape store kraftinntekter fra 2017 til 2018. Disse medlemmer vil understreke at dette er en alvorlig situasjon for mange kommuner, som følgelig får en sterk svikt i sine inntekter.

Disse medlemmer viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett foreslår å nedjustere kapitaliseringsrenten fra 4,5 til 3 pst., og mener det for fremtiden må fastsettes et forutsigbart beregningssystem som tar hensyn til markedsrente.

Disse medlemmer viser til Senterpartiets alternative budsjett og forslag om grunnrentebeskatning tilsvarende 35 pst. Disse medlemmer viser videre til at regjeringens forslag til økning av grunnrentebeskatning rammer kraftnæringen hardt. Disse medlemmer vil understreke at dette ikke vil gi kraftnæringen incentiver til å investere og å utvikle sin verdiskapning. Disse medlemmer vil også vise til Senterpartiets alternative budsjett med forslag om å heve normrenten for beregning av friinntekt med 0,5 pst., noe som vil styrke arbeidet med investering og vedlikehold innen kraftbransjen.

2.1.5 Sosialistisk Venstrepartis hovedprioriteringer

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative forslag til statsbudsjett, hvor ramme 12 settes til -70 762 764 000 kroner, som er en økning på 913,3 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag.

Dette medlem viser til at kampen for å bekjempe miljøproblemene krever en stor satsing på en rekke områder av statsbudsjettet. I tillegg til forslagene til satsinger over Klima- og miljødepartementets budsjett foreslår Sosialistisk Venstreparti en rekke miljøsatsinger blant annet på Samferdselsdepartementets og Olje- og energidepartementets rammeområde. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti foreslår totalt:

- Om lag 9,3 mrd. kroner i økt satsing på miljø sammenlignet med regjeringen.
- Av dette går om lag 5 mrd. kroner til en miljøsatsing i transportsektoren.
- Inkludert i miljøsatsingen er 675 mill. kroner for å tilpasse Norge klimaendringene
- Inkludert i satsingen er om lag 900 mill. kroner til å ta vare på norsk natur og arts mangfold.
- Klima- og miljødepartementets budsjett foreslås økt med om lag 1,5 mrd. kroner.
- I tillegg foreslår Sosialistisk Venstreparti et grønt skattesifte for å fremme miljøvennlig omlegging.

Dette medlem viser til at klimaendringene er i gang. Aller hardest rammes mennesker i fattige land. Men også i Norge opplever vi styrtregn, flom og ras.

Samtidig trues planter og dyr av utryddelse på et nivå vi ikke har sett maken til i menneskets historie.

Dette medlem mener derfor det er skuffende at regjeringen svarer med oljeboring og motorveitbygging, framfor å ta vare på verdifull natur og starte omstillingen til et nullutslippssamfunn. I tillegg reduseres bevilningene til tiltak som skal sette oss i stand til å møte stadig økende klimaendringer. Dette medlem minner om at Norge i årene som kommer, må klare overgangen fra en sterk petroleumsavhengighet til en mangfoldig grønn økonomi. Den sittende regjeringen er knapt i gang med dette arbeidet. Dette medlem viser til diskusjonen om oljeutvinningen fra Goliat-feltet, det første oljefeltet som er bygget ut i Barentshavet, og den tvil som er reist om staten kommer til å tjene penger på dette feltet. Dette medlem mener dette understreker behovet for en omstilling fra en fossilavhengig til en fornybar økonomi.

Dette medlem mener hvert statsbudsjett fremover må være tidenes mest ambisiøse miljøbudsjett, om vi skal klare å nå våre egne klimamål og bevare naturen. Sosialistisk Venstreparti prioriterer derfor en stor satsing på elektrifisering, energieffektivisering og grønne arbeidsplasser, samtidig som vi sørger for å ta vare på naturmangfoldet og tilpasser oss til klimaendringene som er i gang.

TILPASNING TIL KLIMAENDRINGENE

Dette medlem viser til at klimaendringene utvilsomt allerede er merkbare i Norge. De fremste klimaforskerne i landet ga i 2015 ut en rapport om hva vi kan forvente for framtida. Arbeidet ble formidlet av Norsk klimaservicesenter og forteller at før utgangen av dette århundret, altså før 2100, vil klimaet endre seg stort:

- Styrtregnet kommer til å bli kraftigere, og det vil komme oftere.
- Regnflommene vil bli større og komme oftere.
- Det blir økende fare for storflom over det meste av landet
- Havnivået kommer til å øke med mellom 15 og 55 cm, avhengig av hvor i Norge man er (og forutsatt utslippsvekst som i dag).

Dette medlem viser videre til at klimaendringene vil koste oss dyrt, blant annet fordi ekstremvær gjør mye skade. I august 2016 ble Østlandet rammet av styrtregn. Bare noen få timers styrtregn ledet til skader for over 100 mill. kroner. Forsikringsbransjen melder om at vannskader og skader der vann eller kloakk utenifra strømmer inn i folks hus og kjellere, har økt dramatisk de siste årene. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative forslag til statsbud-

sjett, der man foreslår om lag 675 mill. kroner mer enn regjeringen for å tilpasse Norge klimaendringene.

KONKRETE MILJØSATSINGER NÅ

Dette medlem viser til at før valget lanserte Sosialistisk Venstreparti en konkret plan for hvordan vi kan kutte 5 mill. tonn CO₂ denne stortingsperioden. Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjettforslag er første steg i oppfølgingen av den planen, i tillegg til 42 forslag for klimakutt som vi har fremmet i Stortinget i høst. Summen av våre tiltak sørger for at Norge kan nå Stortingets klimamål for 2020, et mål som regjeringen styrer stadig mot å bryte. Sosialistisk Venstrepartis forslag vil gjøre det mulig for Norge å ta sin del av ansvaret for å løse klimakrisen, samtidig som vi binder landet sammen, får nye arbeidsplasser og bedre byer å bo i.

Dette medlem viser til at regjeringen bryter sin egen målsetting om å realisere minst ett fullskala anlegg for CO₂-fangst og lagring i Norge innen 2020. Dette medlem viser også til at Sosialistisk Venstreparti foreslår å opprettholde satsingen på CO₂-fangst og -lagring fra industrien, med en bevilgning på 340 mill. kroner ut over regjeringens forslag, slik at man kan ha framdrift i arbeidet med en transport- og lagringsløsning til fullskalarensingen av utslippene på Klemetsrud og ved Yara og Norcems anlegg i Grenland.

Dette medlem mener Norges forskningsinnsats må vris bort fra forskning på olje og over på framtidens fornybare løsninger. Dette medlem viser til at i Sosialistisk Venstrepartis alternative forslag til statsbudsjett kuttes derfor støtten til petroleumsforskning, samtidig som vi øker den klimavennlige forskningen. I tillegg kuttes bevilgninger til oljeleting. For å ta kompetansen fra oljenæringen over i fornybarnæringene viser dette medlem videre til at Sosialistisk Venstreparti går inn for å bygge en demonstrasjonspark for havvind, og foreslår å bevilge 50 mill. kroner i oppstartsmidler, i tillegg til inntil 500 mill. kroner i tilsagnsfullmakt til arbeidet.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, som foreslår 670 mill. kroner i ekstra bevilgning til Enova sammenlignet med regjeringen. Med denne ekstra satsingen kan man kutte utslipp og spare energi i industri, havner og bygg. I tillegg til dette foreslår Sosialistisk Venstreparti et skattefradrag for klima- og enøktiltak i husholdningene, øker støtten til lade-infrastruktur i veitransporten og elektrifisering av fergeflåten over andre rammeområder, noe som igjen vil frigjøre midler Enova i dag bruker på disse satsingene.

Dette medlem viser videre til at det finnes et betydelig potensial for energieffektivisering både i nye bygg, i eksisterende bygningsmasse og i industrien. Satsing på energieffektivisering kan frigjøre energibruk som istedenfor kan brukes til å erstatte fossil energibruk. Energieffektivisering kan også spare verdifull na-

tur som har opplevd omfattende inngrep ved kraftutbygging.

2.1.6 Venstres hovedprioriteringer

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett for 2018 foreslår at ramme 12 settes til -71 128 064 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til regjeringens forslag på 548 000 000 kroner.

Dette medlem viser til at Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2018 tar utgangspunkt i budsjettforslaget fra regjeringen Solberg, jf. Prop. 1 S (2016–2017). Konkrete endringer på rammeområde 12 i forhold til disse dokumentene følger av omtale og tabeller under.

Dette medlem viser til at Venstre vil omstille Norge til et klimavennlig samfunn, samtidig som en vel fungerende og sikker energiforsyning opprettholdes. Skal de internasjonale klimautfordringene løses, kreves det at rike land som Norge tar en lederrolle i arbeidet med å vise at det er mulig å kombinere lave utslipp med et høyt velstands- og velferdsnivå. Dette medlem mener Norge har store muligheter til å legge om energibruken og ta i bruk ny miljøteknologi i energiforsyningen og industrien, samtidig som dette kan bidra til å skape nye bedrifter og arbeidsplasser.

Dette medlem viser til at regjeringen i sitt budsjettforslag fortsatt ikke foreslår sterke nok virkemidler for å få økonomien inn på en kurs som gjør at målene i klimaforliket kan bli nådd.

Dette medlem er fornøyd med at Stortinget har fastslått at Norge skal tilslutte seg EUs klimarammeverk, og mener det er svært fornuftig at virkemiddelbruken i norsk klimapolitikk nå deles i to: ett sett virkemidler for sektorer som ikke er omfattet av det europeiske kvotemarkedet ETS, og ett sett virkemidler for sektorer som er omfattet av kvotemarkedet. I tillegg mener dette medlem at det bør fokuseres på virkemidler som tar ut næringspotensialet i fornybarnæringene i Norge, og sørger for en mer robust energiinfrastruktur, for eksempel gjennom flere utlandsforbindelser i strømmettet.

Dette medlem viser til at utjevningstariffen for nettleie er en ordning som sikrer at det ikke er urimelig store utslag i nettkostnadene rundt om i landet. Dette medlem setter av 20 mill. kroner til dette formålet i Venstres alternative budsjett.

Dette medlem ønsker at vi i Norge skal utvikle og bygge en offshore demonstrasjons vindpark for å skape et fundament for industrialisering. En slik vindpark må demonstrere oppskalering/industrialisering av ny og eksisterende teknologi. Dette medlem viser til Venstres alternative budsjett, der det foreslås en bevilgning på 50 mill. kroner til å etablere et fullskala demonstrasjonsanlegg for havvind.

Det te med le m vil peke på behovet for å ta i bruk ny og miljøvennlig teknologi og miljøvennlige drivstoff. Dette medlem viser til at Stortinget har satt som mål at alle personbiler som selges i 2025, skal være nullutslippsbiler. For å nå dette målet mener dette med le m at Enova må styrkes betraktelig i sitt arbeid for infrastruktur for nullutslippsløsninger. Dette med le m viser til at Venstre foreslår å øke nettatariffen, og at dette påslaget i sin helhet går til styrking av Enova på til sammen 640 mill. kroner. Dette med le m peker på at disse midlene i hovedsak skal gå til nullutslippsinfrastruktur innenfor transportsektoren.

Dette med le m ønsker å etablere en nasjonal støtteordning for lading av elbiler i borettslag og sameier i regi av Enova, og at regjeringen på egnet måte må stille krav om at alle større nybygg av boliger skal ha ladepunkt for elbiler tilknyttet parkeringsplasser.

Dette med le m mener regjeringen må fase ut fossil oppvarming i alle bygg i statlige foretak.

Dette med le m viser til at CO₂-fangst og lagring er et viktig virkemiddel for å redusere utslipp fra kraftproduksjon og industri, og at Norge som en storprodusent av fossil energi har et spesielt ansvar for å utvikle denne teknologien. Dette med le m viser til at det er etablert konseptstudier hos tre industriaktører, Norcem, Yara og Klemetsrudanlegget, og at regjeringen kutter betydelig i støtten til disse i budsjettet for 2018. Dette med le m er kritisk til dette. Dette med le m mener det er helt nødvendig å opprettholde framdrift og aktivitet i disse prosjektene, frem mot beslutning om investering i fullskala demonstrasjonsanlegg skal tas ifm. RNB 2018, og foreslår derfor å bevilge 310 mill. kroner til dette ut over regjeringens forslag. Om nødvendig må regjeringen få fullmakt av Stortinget til å gi økonomisk tilsgagn til videre planlegging av CCS-prosjektene ut over gitte bevilgninger.

Dette med le m mener en fortsatt satsing på forskning, utvikling og demonstrasjon av CO₂-håndtering gjennom forskningsprogrammet CLIMIT er viktig, og støtter derfor ikke regjeringens forslag til kutt med 9,2 mill. kroner.

Dette med le m påpeker at klimaendringene medfører endrede værforhold med økt nedbør, stigende havnivå samt økt flom- og skredfare. Selv om Norge foreløpig i relativt liten grad har vært rammet av ek-

stremvær, har også klimaendringer og endrede værforhold hatt store konsekvenser her, jf. flommen på Sørlandet denne høsten.

Dette med le m mener det derfor bør være økt fokus på flom- og skredforebygging, heller enn en nedbygging av bevilgningene slik regjeringen foreslår i sitt budsjett. Dette med le m viser til Venstres alternative budsjett, der det foreslås å øke bevilgningene med 110 mill. kroner til flom- og skredforebygging.

Dette med le m viser til at Forskningscenter for miljøvennlig teknologi er en målrettet, langsiktig og tiltrengt satsing på forskning og innovasjon innenfor fornybar energi, energibruk, energisystem, energi til transport, CO₂-håndtering og samfunnsvitenskap. Dette med le m mener dette arbeidet er svært viktig i omstillingsprosessen Norge skal gjennom fremover, og styrker denne ordningen med 15 mill. kroner i Venstres alternative budsjett.

Dette med le m viser til Venstres alternative budsjett, der det foreslås å øke bevilgningen til tilskudd til museums- og kulturminnetiltak med 2 mill. kroner.

Dette med le m mener det er unaturlig at Petoro ikke finansieres gjennom kontantstrømmen til SDØE. Dette med le m foreslår derfor at finansieringen av Petoro fjernes fra statsbudsjettet, og ønsker å gi Petoro mulighet til ha en langt mer fleksibel finansiering gjennom inntektene fra SDØE. Dette muliggjør også at Petoro har en langt mer aktiv porteføljeforvaltning, noe som vil sikre bedre utnyttelse og bedre forvaltning av statens eierinteresser på norsk sokkel. Dette med le m foreslår derfor å avvikle postene på Olje- og energidepartementets budsjett og opprette tilsvarende poster på SDØEs budsjett. Dette med le m mener vi ikke skal prioritere oljeaktivitet rundt Island, og foreslår en reduksjon i disse bevilgningene på 30,2 mill. kroner.

Dette med le m viser til Venstres alternative budsjett, der det foreslås en reduksjon av den foreslåtte bevilgningen til petroleumsforskning på 291 mill. kroner. Det bevilges ikke midler til Petromaks2, Demo 2000 eller Strategisk petroleumsforskning. Disse midlene omfordeles til annen og mer fremtidsrettet forskning og innovasjon.

Samlet foreslås det i Venstres alternative budsjett følgende konkrete endringer under rammeområde 12, Olje og energi:

Tiltak	Bokført endringsforslag, mill. kr.
Flom og skredforebygging	60,0
Tilskudd til flom og skredforebygging	50,0
Tilskudd til utjevning av overføringstariffer	20,0
Tilskudd til museums- og kulturminnetiltak	2,0
Bevilgning til Enova	640,0
Forskningscentre for miljøvennlig teknologi	15,0

Tiltak	Bokført endringsforslag, mill. kr.
Forskning, utvikling og demonstrasjon av CO2-håndtering	9,2
Etablere fullskala demonstrasjonsprosjekt for havvind i regi	50,0
Fullskala demonstrasjonsanlegg for CO2-håndtering i Norge	310,0
Kartlegging, petroleumsaktivitet	-36,0
Administrasjonsutgiftene knyttet til Petoro AS flyttes «under streken» og blir en del av SDØEs kontantstrøm	-351,0
Avvikling av Petoros engasjement i leteboring rundt Island	-30,2
Petroleumsforskning	-291,0
Sum endringsforslag ramme 12: olje og energi	448,0

2.1.7 Kristelig Folkepartis hovedprioriteringer

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti mener at dagens generasjon har et forvalteransvar som forplikter oss til å føre en energi- og miljøpolitikk som ivaretar senere generasjoners rett til å arve en klode i samme stand som dagens generasjon overtok den. Forvalteransvaret er en grunnpilar i den kristendemokratiske ideologien som danner grunnlaget for Kristelig Folkepartis politikk. I praksis betyr dette at energi-produksjonene må vris til utslippsfri fornybar energi, at miljøødeleggelser må bekjempes, og at bærekraft må ligge til grunn for løsningene som velges.

PETROLEUM

Dette medlem understreker at petroleumspolitikken som føres, må erkjenne at vi går inn i siste fase av fossilsamfunnet, og at fremtiden er nullutslippssamfunnet. For Norge har olje- og gass vært, og er, en særdeles viktig næring som fortsatt vil prege samfunnet i flere tiår fremover. Imidlertid er dette ikke en unnskyldning for å ikke ta signalene på alvor. Om lag 40 pst. av eksportinntektene våre kommer fra olje og gass, og antall sysselsatte er om lag 180 000 personer, noe som utgjør 6,7 pst. av dem som er i arbeid. Dette medlem mener at en av hovedutfordringene i et grønt skifte er å skape nye arbeidsplasser og nye næringer. Å fase ut olje og gass handler ikke bare om hva vi skal slutte med, det handler like mye om hva vi skal begynne med. Kunnskapen fra 50 år med petroleumsutvinning kan overføres til andre industrier, og eksempelvis offshore vindkraft er et område hvor norsk kompetanse kan skape nye arbeidsplasser. Kompetanse fra offshore petroleum brukes til å bygge offshore vindkraft.

Dette medlem mener det er viktig at Norge nå må starte et målrettet arbeid med å legge om til et samfunn basert på fornybar energi. Dette medlem mener at klimautfordringen og Norges forpliktelse til å kutte våre utslipp av klimagasser medfører at vi må vende oss til tanken om at en del av våre petroleumsressurser skal bli liggende under bakken. Det gjelder i særdeleshet i havområder som er særlig sårbare. Vi må derfor være restriktive med hvilke områder vi åpner. Dette medlem

viser til at Kristelig Folkeparti ikke vil åpne sårbare områder som Lofoten, Vesterålen og Senja. Dette medlem mener videre at oljeboring i iskanten ikke er i tråd med vårt forvalteransvar, og at det er feil bruk av ressursene å kartlegge dette området.

Dette medlem mener at de siste tiårene med petroleumsutvinning må brukes aktivt til omlegging og storsatsing på nye fornybare energikilder. Norge er verdensledende på petroleumsteknologi, og offshoreteknologien må videreutvikles til gode løsninger for blant annet offshore vind, bølgekraft og tidevannskraft. Det er vesentlig både for norsk velferd og økonomi og for en bærekraftig fremtid at vi er fremoverlent i møte med denne erkjennelsen. Dette medlem mener derfor at bevilgninger til petroleumsforskning i større grad bør vris over til forskning på fornybar energi, og at dette kan gjøres ved å flytte mer av forskningsmidlene under OED til programmer slik som EnergiX.

OVERFØRINGSTARIFFER

Dette medlem beklager sterkt at regjeringen i år igjen har kuttet bevilgningene til overføringstariffer. Dette er en ordning under OEDs budsjett som er ment å skulle gi mindre prisforskjeller på strøm og kompensere de områder der geografiske forhold gjør at strømforsyningen blir vesentlig dyrere. Dette medlem viser til at Kristelig Folkeparti mener dette er en viktig ordning som er nødvendig for å gjøre det mulig å bo og jobbe i hele landet.

NVE

Dette medlem mener det er viktig å ta på alvor den risikoen og belastningen mange mennesker lever med i rasutsatte områder. For mange mennesker er faren for ras og skred noe de må forholde seg til hver dag når de skal på arbeid, eller når barna skal på skole eller barnehage. Dette medlem viser til at det er ventet mer nedbør og mer ekstremvær i årene som kommer, og at dette vil gjøre at situasjonen forverrer seg for de som alt lever med denne situasjonen tett på livet. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative bud-

sjett, hvor det foreslås 111 mill. kroner ut over regjeringens forslag til budsjett.

Dette medlem viser for øvrig til Kristelig Folkepartis alternative budsjett.

KrFs alternative budsjett, rammeområde 12 – Olje og energi	Økninger i mill. kr.
Flom og skredforebygging	61,0
Flom og skredforebygging	50,0
Utjevning av nettatariffer	30,0
Flomsikring, Telemarkskanalen	6,0
CCS (karbonfangst og -lagring)	160,0
Sum prioriteringer, rammeområde 12	307,0

2.1.8 Miljøpartiet De Grønnes hovedprioriteringer

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet de Grønnes alternative budsjett, der det foreslås en rekke endringer på rammeområde 12 for å sette i gang et ekte grønt skifte i Norge.

Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative budsjett, der det blant annet foreslås følgende:

- Å øremerke 50 mill. kroner til installasjon av solcellepanel. Ordningen skal også kunne tas i bruk av offentlige aktører som kommuner og fylkeskommuner. Bevilgningen foreslås som en øremerket satsing under kap. 1825 post 50.
- Å sette av 270 mill. kroner til en reell satsing på havvind, som blant annet sikrer at en demonstrasjonspark for flytende havvind realiseres.
- Å sette av 250 mill. kroner til et biogassprogram, som kan samarbeide med kommuner og næringsaktører som trenger støtte for å realisere potensialet for økt bruk av biogass.
- Økt støtte til landstrøm i norske havner. Det bør settes som mål at landstrøm skal være utrullet i de største norske havnene innen 2021. Dette vil gi forutsigbarhet for skips- og cruisetrafikken.
- Støtte til elektrifisering av fiskemerder. Det skal settes et krav om at alle fiskemerdene langs kysten skal være elektrifisert innen 2023. Dette må kombineres med eventuelle reguleringer gjennom konsesjonene som gis.
- Finansiering av 1 000 hurtigladere per år. Det er nødvendig med langt raskere utbygginger av hurtigladere for å holde tritt med den økende andelen elbiler på norske veier, og Miljøpartiet Det Grønne foreslår at Enova skal gis en konkret bestilling om å bidra til å realisere 1 000 nye hurtigladere pr. år.
- Økt støtte til Enova med sikte på en omfattende satsing på elektrifisering av fiskerinæringen og sjøgående transport.
- Økt støtte til utbygging av hydrogenstasjoner.

- Etablering av et fond for støtte til kjøp av elsykler. Salget av elsykler har økt de siste tre årene, men det er fremdeles behov for å stimulere dette markedet.

GRADVIS UTFASING AV PETROLEUMSVIRKSOMHETEN

Dette medlem viser til at klimaendringene truer med å utløse fundamentale endringer i det livsmiljøet som har vært grunnlaget for dagens sivilisasjon. Matforsyning, infrastruktur, arts mangfold, økonomi og overlevelsen til lokalsamfunn, byer og hele land står på spill. Forbrenning av fossil energi er hovedårsaken til disse endringene. Norge er i dag verdens 7. største eksportør av klimagassutslipp. Norsk petroleumsvirksomhet har hittil ført til at 14 milliarder tonn CO₂ har havnet i atmosfæren. Samtidig er verden på vei inn i en fornybarrevolusjon. I India vil energiministeren kun ha elbiler fra 2030, Kina vil stanse salg av fossilbiler, ifølge Bloomberg. Frankrike vil forby bensin- og dieselmotorer fra 2040, det samme vil Storbritannia. Fornybar energi er den største energikilden i Tyskland, og solenergi utgjorde den største nye energikilden i verdens energimiks i 2016.

Dette medlem viser til at den viktigste utfordringen i norsk og internasjonal politikk i denne situasjonen er å redusere Norges og verdens klimagassutslipp raskt nok til å unngå en global oppvarming på mer enn to grader. Ettersom hovedkilden til klimagassutslipp er produksjon av fossil energi, er hovedløsningen å fase ut produksjonen. Dette medlem er derfor av den oppfatning at å fortsette å bruke milliarder av kroner på å lete etter nye fossile reserver i sårbare farvann ikke er en rasjonell strategi, hverken for verdens klima eller norsk økonomi. Dette medlem viser til at norsk økonomi er sterkt knyttet til oljen, noe vi har sett konsekvensene av siden oljeprisfallet høsten 2014. Norges posisjon som en av verdens største produsenter av olje og gass har bidratt til nasjonal velstandsutvikling og har muliggjort en etablering av et solid velferdssystem. Men det siste tiårets enorme vekst i utvinningstempoet har ført til en lønnsvekst som er vanskelig for andre bransjer å følge, og som kan gjøre omstillingen bort fra denne næringen vanskeligere.

Dette medlem viser til at Det internasjonale pengefondets (IMF) siste rapport om norsk økonomi fra mai 2016 ga tydelig uttrykk for at Norge må redusere oljeavhengigheten. Dette medlem viser til at målene i Parisavtalen vil bli brutt, dersom vi forbrenner kullet, oljen og gassen i felt som allerede er i drift. Skal vi ta konsekvensene av de avtalene vi har underskrevet, samtidig som vi tar hensyn til IMF's råd, må Norge trekke tilbake utlysningene av nye oljefelt i 24. konsesjonsrunde og starte en gradvis utfasing av petroleumsvirksomheten. Dette reflekteres gjennom en rekke forslag i Miljøpartiet De Grønnes forslag til statsbudsjett for ramme 12. Det foreslås blant annet endringer i bevilgningene til petroleumsforskning og SDØE. Samtidig setter vi i verk offensive tiltak for grønn næringsutvikling og grønne investeringer, blant annet gjennom Enova.

GRØNN OMSTILLING OG FORNYBAR ENERGI

Dette medlem viser til at Norge har kompetanse og naturgitte forhold som kan gjøre oss til en stormakt innenfor flere typer fornybar energi. I tillegg til å videreutvikle rollen som storeksportør av vannkraft kan Norge etablere seg som verdensledende når det gjelder leverandørindustri til offshore havvind, energiproduksjon innenfor offshore havvind og ikke minst som et av landene i verden som har kommet lengst i arbeidet med å etablere et 100 pst. fornybart energisystem. Den norske elbilsatsingen bidrar også til dette ved å reformere transportsektoren i rekordfart. Gjennom dette forslaget til statsbudsjettet foreslår Miljøpartiet De Grønne å styrke Enovas arbeid gjennom en bred vifte av tiltak i ulike sektorer. Storskala satsing på vindkraft til havs, økt støtte til solceller, hydrogen, ladestasjoner for elbiler, landstrøm for cruisenæringen, elektrifisering av fiskemerder, oppstart av et biogassprogram og tilskuddordning for kjøp av elsykler er noen av eksemplene på dette. Til sammen foreslår Miljøpartiet De Grønne å øke Enovas økonomiske handlingsrom med mer enn 2 mill. kroner. I tillegg foreslår Miljøpartiet De Grønne en rekke virkemidler på andre rammer som bidrar til å styrke fornybarsatsingen i Norge. Etableringen av et skattefradrag for ENØK-tiltak, økt elavgift, styrking av miljøteknologiordningen og økt avskrivingsatts for miljøinvesteringer er eksempler på dette.

Dette medlem viser til at Norge er i en unik posisjon hvor nærmere 100 pst. av kraftproduksjonen kommer fra fornybare energikilder. Samtidig har kraftnæringen et stort behov for reinvesteringer. Mye av den norske vannkraften ble bygget på 1950-, 60- og 70-tallet og begynner å nærme seg slutten på sin tekniske levealder. Mange nødvendige rehabiliteringsprosjekter som kan gi betydelige gevinster uten store naturinngrep, er omfattende og ligger nær opptil rene nyinvesteringer. Med dagens kraftpriser vil mange av disse prosjektene i beste fall være marginalt lønnsomme. Dette med-

lem foreslår derfor en forbedring av skattebetingelsene for vannkraftnæringen og viser til merknader i finanskomiteens budsjettinnstilling for nærmere utdyping av dette.

KARBONFANGST OG LAGRING

Dette medlem viser til at skal Norge og verden kunne nå sine fastsatte klimamål, vil det være behov for fangst og lagring av CO₂ fra industriprosesser både i Norge og på kontinentet. Dette medlem mener det er svært alvorlig at regjeringen utsetter og trenerer satsingen på CCS i Norge. Dette medlem understreker at karbonfangst og lagring ikke må benyttes som påskudd for å forlenge oljealderen, men mange industriprosesser kan ikke redusere sine utslipp ved å endre fra fossil til fornybar energi. I sementindustrien kommer for eksempel deler av utslippene fra selve prosessen. I avfallsforbrenning kommer utslippene fra avfallet som forbrennes. Industrien har kommet langt i arbeidet med å redusere klimagassutslippene, men blir nødt til å redusere utslippene ytterligere. Skal vi få til dette, vil vi være avhengig av å fange og lagre CO₂-utslippene fra store punktutslipp.

ELEKTRIFISERING AV KYSTEN

Dette medlem viser til at Norge har et særlig stort potensial for å bygge opp nytt næringsliv knyttet til Norges store havområder og over 100 000 kilometer lange kystlinje. Den maritime næringen og fiskerinæringen har vært en viktig inntektskilde i mange hundre år, og oljenæringen ble utviklet ut fra vår maritime spisskompetanse. Våre lange tradisjoner for å ta i bruk havet og bygge industriell virksomhet rundt dette, sammen med våre enorme fornybare energiresurser, er et viktig komparativt fortrinn som bør utnyttes til fulle når vi skal omstille oss bort fra en oljebasert økonomi. Framtidens kystnæringer må være utslippsfrie. Slik Norge allerede har blitt et utstillingsvindu for elektrifisert transport på veien, bør vi også bli det på havet ved å utvikle en utslippsfri kystflåte.

Dette medlem viser til at Norge kan sikre eksisterende og skape nye arbeidsplasser ved å satse på en utslippsfri kystskipsflåte. Vi ser at det globale verdensmarkedet begynner å etterspørre fartøy med lavere utslipp. Dersom vi er tidlig ute med å bygge opp en elektrisk eller utslippsfri fartøyflåte, vil det kunne gi norske rederier et konkurransemessig fortrinn. Det vil også være en viktig stimulans til en sektor som sliter med redusert offshoreaktivitet på grunn av nedturen i oljebransjen. Dette medlem foreslår derfor at det settes som mål at landstrøm skal være utrullet i de største norske havnene innen 2021. Dette vil gi forutsigbarhet for skips- og cruisetrafikken. Dette medlem foreslår også at det settes et mål om at fiskemerdene langs kysten skal være

elektrifisert innen 2023. Dette må kombineres med eventuelle reguleringer gjennom konsesjonene som gis.

FLOM OG SKREDFOREBYGGING

Dette medlem viser til at Norge står overfor et stort endringsprosjekt i møte med dramatiske klimaendringer. Den store klimaregningen for staten, norske kommuner og fylker begynner nå å vises i form av flommer, ras og store kostnader til å tilpasse veier, avløps-systemer, bebyggelse og infrastruktur til et annerledes klima. De økonomiske konsekvensene av mer ekstremvær som følge av klimaendringer kan beløpe seg til mellom 50 og 100 mrd. kroner årlig i siste halvdel av dette

århundret. Utgiftene til å rydde opp etter ekstremvær og flom er allerede sterkt økende, det samme er antallet mennesker som mister hus, hjem og eiendom som følge av klimaendringene. Denne trenden vil fortsette hvis det ikke gjøres omfattende investeringer i klimaforebygging.

Dette medlem foreslår derfor et nytt program som skal ruste opp landets evne til å håndtere klimaendringer. De viktigste tiltakene er etablering av en landsdekkende ordning med klima- og miljørådgivere og en sterk økning av investeringene i flom- og skredforebygging over hele Norge.

2.1.9 Sammenligning av budsjettall, kapitler og poster. Rammeområde 12

Sammenligning av primære budsjettalternativ fra de ulike partiene, slik de lå til grunn for partienes primære budsjettalternativ i finansinnstillingen under rammeområde 12. Tabellen P viser avviket for budsjettforliket mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, og partienes avvik (kapitler og poster med avvikende forslag) i forhold til vedtatt ramme for rammeområde 12. Endring i forhold til regjeringens forslag i Prop. 1 S (2017–2018) i parentes.

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, V, KrF	A	Sp	SV	MDG
Utgifter rammeområde 12 (i tusen kroner)								
1800		Olje- og energidepartementet						
	1	Driftsutgifter	189 489	189 113 (-376)	189 489 (0)	174 489 (-15 000)	189 489 (0)	189 489 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	27 000	25 946 (-1 054)	27 000 (0)	17 000 (-10 000)	27 000 (0)	27 000 (0)
	50	Overføring til andre forvaltningsorganer	500	499 (-1)	500 (0)	500 (0)	500 (0)	500 (0)
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner mv.	22 800	12 800 (-10 000)	12 800 (-10 000)	19 800 (-3 000)	17 300 (-5 500)	22 800 (0)
	72	Tilskudd til olje- og energiformål	5 000	5 000 (0)	5 000 (0)	5 000 (0)	5 000 (0)	1 000 (-4 000)
1810		Oljedirektoratet						
	1	Driftsutgifter	298 400	297 808 (-592)	298 400 (0)	292 200 (-6 200)	298 400 (0)	268 400 (-30 000)
	21	Spesielle driftsutgifter	36 000	31 927 (-4 073)	32 000 (-4 000)	36 000 (0)	0 (-36 000)	0 (-36 000)
	23	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	117 000	116 750 (-250)	117 000 (0)	117 000 (0)	97 000 (-20 000)	87 750 (-29 250)
1815		Petoro AS						
	70	Administrasjon	351 000	350 315 (-685)	351 000 (0)	341 000 (-10 000)	331 000 (-20 000)	0 (-351 000)
	72	Administrasjon, Petoro Iceland AS	1 500	1 497 (-3)	1 500 (0)	0 (-1 500)	0 (-1 500)	0 (-1 500)
	73	Statlig deltakelse i petroleumsvirksomhet på islandsk kontinentalsokkel	28 700	28 700 (0)	0 (-28 700)	0 (-28 700)	0 (-28 700)	0 (-28 700)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, V, KrF	A	Sp	SV	MDG
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat						
	1	Driftsutgifter	541 500	543 329 (+1829)	541 500 (0)	524 900 (-16 600)	541 500 (0)	541 500 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	30 500	30 439 (-61)	30 500 (0)	30 500 (0)	30 500 (0)	30 500 (0)
	22	Flom- og skredforebygging	212 000	261 454 (+49 454)	272 900 (+60 900)	412 000 (+200 000)	462 000 (+250 000)	272 000 (+60 000)
	23	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	87 000	86 820 (-180)	87 000 (0)	87 000 (0)	87 000 (0)	87 000 (0)
	60	Tilskudd til flom- og skredforebygging	20 000	67 000 (+47 000)	118 000 (+98 000)	20 000 (0)	20 000 (0)	320 000 (+300 000)
	73	Tilskudd til nettarrifftjevning	0	0 (0)	20 000 (+20 000)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
	73	Tilskudd til utjevning av overføringstariffer	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	8 000 (+8 000)
	73	Utjevning av overføringstariffer	0	0 (0)	0 (0)	85 000 (+85 000)	0 (0)	0 (0)
	73	Tilskudd til utjevning av overføringstariffer	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	20 000 (+20 000)	0 (0)
	74	Tilskudd til museums- og kulturminnetiltak	6 600	14 600 (+8 000)	12 600 (+6 000)	12 600 (+6 000)	12 600 (+6 000)	6 600 (0)
1825		Energiomlegging, energi- og klimateknologi						
	31	Havvind	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	50 000 (+50 000)	0 (0)
	50	Overføring til Klima- og energifondet	2 670 000	2 720 000 (+50 000)	2 770 000 (+100 000)	2 670 000 (0)	3 340 000 (+670 000)	2 820 000 (+150 000)
	51	Energirådgivning	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	20 000 (+20 000)
	52	Fornybar energi i transportsektoren	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	900 000 (+900 000)
	53	Havvindprogram	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	270 000 (+270 000)
	54	Biogassprogram	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	250 000 (+250 000)
	55	Tilskudd til elsykler	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	500 000 (+500 000)
1830		Forskning og næringsutvikling						
	50	Overføring til Norges forskningsråd	761 700	769 913 (+8 213)	756 700 (-5 000)	761 700 (0)	450 700 (- 311 000)	801 700 (+40 000)
1840		CO₂-håndtering						
	21	Spesielle driftsutgifter	4 500	4 491 (-9)	4 500 (0)	4 500 (0)	4 500 (0)	4 500 (0)
	50	Forskning, utvikling og demonstrasjon av CO ₂ -håndtering	182 500	182 101 (-399)	182 500 (0)	182 500 (0)	182 500 (0)	182 500 (0)
	70	Administrasjon, Gassnova SF	107 000	106 127 (-873)	107 000 (0)	107 000 (0)	107 000 (0)	107 000 (0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, V, KrF	A	Sp	SV	MDG
	72	Fullskala CO ₂ -håndtering	20 000	20 000 (0)	220 000 (+200 000)	360 000 (+340 000)	360 000 (+340 000)	360 000 (+340 000)
2440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten						
	30	Investeringer	25 000 000	25 000 000 (0)	25 000 000 (0)	25 000 000 (0)	25 000 000 (0)	22 000 000 (-3 000 000)
	70	Driftsutgifter Petoro	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	301 000 (+301 000)
2490		NVE Anlegg						
	24	Driftsresultat:	0	-5 000 (-5 000)	-5 000 (-5 000)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
	1	Driftsinntekter	-80 000	-80 000 (0)	-85 000 (-5 000)	-80 000 (0)	-80 000 (0)	-80 000 (0)
	5	Reguleringsfond	0	-5 000 (-5 000)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
		Sum utgifter rammeområde 12	31 051 489	31 192 429 (+140 940)	31 483 689 (+432 200)	31 591 489 (+540 000)	31 964 789 (+913 300)	30 710 039 (-341 450)
Inntekter rammeområde 12 (i tusen kroner)								
4800		Olje- og energidepartementet						
	10	Refusjoner	703	702 (-1)	703 (0)	703 (0)	703 (0)	703 (0)
4810		Oljedirektoratet						
	1	Gebyrinntekter	25 700	25 627 (-73)	25 700 (0)	25 700 (0)	25 700 (0)	25 700 (0)
	2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter	117 000	116 751 (-249)	117 000 (0)	117 000 (0)	117 000 (0)	117 000 (0)
4820		Norges vassdrags- og energidirektorat						
	1	Gebyrinntekter	74 500	74 354 (-146)	74 500 (0)	74 500 (0)	74 500 (0)	74 500 (0)
	2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter	87 000	86 820 (-180)	87 000 (0)	87 000 (0)	87 000 (0)	87 000 (0)
5440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten						
	24	Driftsresultat:	76 900 000	76 900 000 (0)	76 900 000 (0)	76 900 000 (0)	76 900 000 (0)	77 740 000 (+840 000)
	3	Lete- og feltutviklingsutgifter	-1 500 000	-1 500 000 (0)	-1 500 000 (0)	-1 500 000 (0)	-1 500 000 (0)	-660 000 (+840 000)
		Sum inntekter rammeområde 12	102 727 553	102 726 904 (-649)	102 727 553 (0)	102 727 553 (0)	102 727 553 (0)	103 567 553 (+840 000)
		Sum netto rammeområde 12	-71 676 064	-71 534 475 (+141 589)	-71 243 864 (+432 200)	-71 136 064 (+540 000)	-70 762 764 (+913 300)	-72 857 514 (-1 181 450)

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti bygger sin politikk på en effektiv bruk av

felleskapets ressurser. Disse medlemmer viser til at budsjettavtalen mellom de fire partiene bygger opp under dette, og at avbyråkratiserings- og effektiviseringsre-

formen forsterkes i avtalen. Disse medlemmer viser til budsjettavtalen, hvor avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen økes med 0,7 pst. Disse medlemmer viser til at bevilgningen på følgende poster er redusert som følge av dette: kap. 1800 post 1, 21, 50, kap. 1810 post 1, 21, 23, kap. 1815 post 70, 72, kap. 1820 post 1, 21, 22, 23, kap. 1830 post 50 og kap. 1840 post 21, 50 og 70. Disse medlemmer viser videre til at følgende poster for inntekter er redusert: kap. 4800 post 10, kap. 4810 post 1 og 2 og kap. 4820 post 1 og 2.

2.2 Komiteens merknader til de enkelte kapitler under rammeområde 12

Når det gjelder budsjettkapitler under rammeområde 12 som ikke er omtalt nedenfor, har komiteen ingen merknader og slutter seg til regjeringens forslag.

2.2.1 Kap. 1800 Olje- og energidepartementet

Det foreslås bevilget 258,289 mill. kroner på dette kapitlet for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018). Bevilgning i 2017 var 267,979 mill. kroner, jf. saldert budsjett 2017.

Komiteen viser til at Stortinget i juni 2017 vedtok lov om klimamål (klimaloven), som lovfester målet om lavutslippssamfunnet i 2050.

Komiteen er opptatt av at regjeringens arbeid for å nå dette målet prioriteres.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Miljøpartiet De Grønne, viser til at det er et overordnet mål for energipolitikken å sikre høy verdiskaping gjennom effektiv, miljøvennlig og bærekraftig forvaltning av energiresursene.

Flertallet viser til at petroleumsvirksomheten er Norges største næring målt i verdiskaping, statlige inntekter, investeringer og eksportverdi. Næringen sysselsetter om lag 180 000 personer direkte eller indirekte.

Flertallet viser til at politikken på energi- og vannressursområdet skal legge til rette for en effektiv, sikker og miljøvennlig energiforsyning, bidra til en helhetlig og miljøvennlig forvaltning av vannressursene og bedre samfunnets evne til å håndtere flom- og skredrisiko.

Flertallet vil understreke betydningen av at utnyttelse av naturressursene har et langsiktig perspektiv, og ser dette som en svært viktig forutsetning for nasjonens velferdsutvikling og en bærekraftig utvikling. Flertallet viser til at Olje- og energidepartementets hovedoppgave er å tilrettelegge for en samordnet og helhetlig energipolitikk, hvor de samlede ressursene utnyttes på en best mulig måte, og ber regjeringen legge dette til grunn for sitt videre arbeid på området.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti, viser til

at norsk petroleumsaktivitet har generert store verdier til det norske samfunnet gjennom de siste tiårene, og vil fortsette å gjøre dette også i tiårene som kommer. Siden 1971 har det fra norsk sokkel blitt hentet opp verdier for nærmere 13 000 mrd. kroner.

Dette flertallet understreker at en hovedoppgave for myndighetene er å styre virksomheten gjennom å ha et forvaltningssystem for petroleumsvirksomheten på norsk sokkel som gir god ressursforvaltning.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Kristelig Folkeparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at i Plan for utbygging og drift av Goliat ble det forventet en kostnad på utbyggingen av Goliat på 28 mrd. kroner og inntekter med daværende oljepris på over 60 mrd. kroner. Siden den gang har kostnadene ved utbygging hatt enorme overskridelser, driftsstart har vært forsinket, produksjonen har vært stengt på grunn av sikkerhetsavvik og oljeprisen har opplevd store endringer.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til svaret fra statsråden til komiteen av 4. desember 2017 om lønnsomheten i Goliat-feltet.

Dette flertallet viser til at beregningene bruker en lavere diskonteringsrente enn hva som er vanlig i lønnsomhetsberegninger, og at de i tillegg er mangelfulle, da de ikke tar opp i seg kostnader knyttet til opprydningsvirksomheten på feltet. Dette flertallet mener det er bekymringsfullt at statsråden har holdt tilbake informasjon for Stortinget om at avkastningen ved Goliat vil være lavere enn statens minimumsavkastningskrav ved petroleumsutbygginger. Spørsmålet om hvilken oljepris som er nødvendig for at staten skal gå i pluss ved Goliat-utbyggingen, er fremdeles ikke besvart. Dette flertallet er kritiske til at statsråden ikke bidrar med full informasjon for å oppklare de økonomiske forholdene rundt Goliat-utbyggingen.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Kristelig Folkeparti og Miljøpartiet De Grønne viser videre til at med utbygging av nye oljefelt tar staten stor økonomisk risiko. Er ikke feltene lønnsomme, gir det økte kostnader for fellesskapet, ettersom staten i praksis dekker store deler av lete- og utbyggingskostnadene gjennom mulighet for fradrag for kostnader gjennom utformingen av petroleums-skattesystemet. Denne ordningen stiller store krav til kostnadskontroll, men også til åpenhet om virkninger av petroleums-skattesystemet. Selv om lønnsomhetsvurderinger aldri er fullstendige før feltet er ferdig produsert, er det mulig å gjøre beregninger med best tilgjengelig informasjon og vurderinger.

På denne bakgrunn fremmer komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjøre en beregning, med en diskonteringsrente på 7 pst. og inkludere opprydningskostnader, for hvilken oljepris som anslås nødvendig for at staten skal sitte igjen med positiv nåverdi (gå i pluss) ved Goliat-utbygging.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Kristelig Folkeparti og Miljøpartiet De Grønne merker seg at regjeringen skriver følgende i framlegget til statsbudsjett, i kapittel om petroleumsprosjekt under utbygging, der regjeringen varsler en samlet omtale av kostnads- og lønnsomhetsutviklingen i prosjekt under utbygging:

«Det er samla sett god lønnsøkonomi i prosjekta som er under utbygging.»

Disse medlemmer kan derimot ikke finne en gjennomgang av lønnsomhetsutviklingen i de ulike prosjektene. En samlet lønnsomhetsvurdering for alle felt samlet er ikke egnet til å belyse enkeltfelts lønnsomhetsutvikling. Petroleumsutbygginger er store infrastrukturinvesteringer der staten tar betydelig risiko, og lønnsomhetsvurderinger for enkeltfelt som følge av endrede forutsetninger er derfor interessant. Disse medlemmer mener videre at beregning av hvorvidt staten har utsikter til å sitte igjen med positiv nåverdi (gå i pluss) ved ulike utbygginger, er vesentlig informasjon som Stortinget burde få, for å forstå virkningen av petroleumsskattesystemet i dagens markedssituasjon.

Disse medlemmer merker seg videre at Martin Linge-prosjektet har en kostnadsoverskridelse på 42 pst. (12 mrd. kroner). Det er mye. Disse medlemmer merker seg også at Aasta Hansteen har en kostnadsoverskridelse på om lag 12 pst. Tross kostnadsoverskridelse får ikke Stortinget en vurdering av hva dette har å si for hverken den samfunnsøkonomiske lønnsomheten eller for statens inntekter.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i kommende statsbudsjettforslag rapportere på lønnsomhetsutvikling på alle enkeltfelt under utbygging, og dessuten statens utsikter for inntekter fra feltene.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet registrerer at det blant enkelte fremsettes påstander om at nyere felt på norsk sokkel ikke vil være lønnsomme for Norge, og at det pekes på Goliat-feltet i Barentshavet sør. Disse medlemmer

vil peke på at det var et bredt flertall i Stortinget som godkjente plan for utbygging og drift av Goliat, jf. Innst. S.nr. 363 (2008–2009). Disse medlemmer viser til at det også under behandling av plan for utbygging og drift ble påpekt at prosjektet ble vurdert som marginalt lønnsomt.

Disse medlemmer viser videre til operatørens beregning, gjengitt av olje- og energiministeren 19. oktober 2017 i svar på Dokument 15:1629 (2016–2017), som estimerer med at de akkumulerte inntektene fra feltet vil passere de akkumulerte investerings- og driftskostnadene i 2022. Da har feltet fortsatt mange år igjen å produsere. Disse medlemmer mener derfor det fortsatt er overveiende sannsynlig at feltet vil bli lønnsomt.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne vil understreke at dagens norske petroleumspolitikkk må endres. Å legge til rette for ytterligere olje- og gassleting på norsk sokkel gjennom nye konsesjonsrunder og videreføring av dagens skattefordeler er uansvarlig klimapolitikk og næringspolitikk. Disse medlemmer peker på at verden allerede har funnet flere ganger mer fossil energi enn klimaet tåler, og at det er usannsynlig at norske petroleumssressurser, spesielt i Barentshavet, vil være konkurransedyktige i et scenario der Parisavtalens målsettinger innfris.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne vil fremheve Goliat-utbyggingen som det eneste eksempelet på at fremtidig norsk aktivitet på sokkelen er beheftet med stor risiko. Det er usikkert om feltet vil gi inntekter til staten, tvert i mot er det gjennomført beregninger som viser at prosjektet vil føre til nettotap for Norge. En studie gjennomført av en professor ved NMBU og en seniorforsker ved SSB har samtidig funnet alvorlige feil i konsekvensutredningen som ligger til grunn for åpning av Barentshavet sørøst. De stiller også spørsmålsteget ved lønnsomheten i å åpne Barentshavet sørøst.

Dette medlem mener derfor at det er svært uheldig at den sittende regjeringens politikk bidrar aktivt til å opprettholde Norges tunge fossilavhengighet. Dette medlem viser til at investeringene i petroleumssektoren i Norge i 2017 anslås å være om lag 7 ganger større enn i all annen industri til sammen, ifølge SSB. Dette medlem viser til at Det internasjonale pengefondets (IMF) rapport om norsk økonomi fra mai 2016 slo fast at Norge må jobbe aktivt for å omstille seg til en økonomi som ikke er oljeavhengig, for å unngå at høy arbeidsledighet biter seg fast.

Dette medlem mener det er viktig å erkjenne at Norges bidrag til økte utslipp er svært stort også i verdensmålestokk. Rapporten «The sky's Limit» som ble

publisert i august 2017, viste at Norge i dag er verdens syvende største eksportør av klimagassutslipp som følge av vår eksport av petroleumsprodukter.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til budsjettavtalen, hvor det foreslås å redusere kap. 1800 post 21 og post 70 med henholdsvis 1 mill. kroner og 10 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2017–2018). Disse medlemmer viser til at reduksjonen er redusert bruk av utredninger og eksterne tjenester samt reduserte utgifter til den norske deltakelsen i CIP / Intelligent Energy.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative forslag til statsbudsjett, der det foreslås at post 1 Driftsutgifter reduseres med 15 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett for 2018, der det foreslås å kutte 4 mill. kroner på kap. 1800 post 72 til et prosjekt for å gjøre petroleumssektoren mer konkurransedyktig. Dette medlem vil omprioritere disse midlene til andre næringsformål.

TILSKUDD INTERNASJONALE ORGANISASJONER

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at man på kap. 1800 post 70 legger opp til kontingentutgifter i tilknytning til ACER-forordningen, en overnasjonal regulatormyndighet for strømmarkedet. Regjeringen har lagt fram sin innstilling om forordningen, som skal behandles i Stortinget våren 2018. ACER vil utfordre den nasjonale kontrollen som vi har over reguleringen av strømmarkedet i dag, og det er uklart hva en tilslutning i dag vil bety av fremtidig suverenitetsavståelse. Disse medlemmer vil beholde nasjonal kontroll over reguleringen av strømmarkedet.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser i den forbindelse til Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor det foreslås at bevilgningen knyttet til post 70 reduseres med 3 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative forslag til statsbudsjett, der man kutter i bevilgningene over kap. 1800 post 70 blant annet til dette formålet.

2.2.2 Kap. 4800 Olje og energidepartementet

Det foreslås 2,153 mill. kroner på dette kapitlet for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018). Bevilgning i 2017 var 2,088 mill. kroner, jf. saldert budsjett 2017.

Komiteen slutter seg til dette.

2.2.3 Kap. 1810 Oljedirektoratet

Det er framlegg om å løyve 451,400 mill. kroner på dette kapittel for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018). Dette er ein reduksjon på om lag 1,3 pst. i høve til saldert budsjett 2017.

Komiteen syner til at Oljedirektoratet har ei sentral rolle i forvaltninga av olje- og gassressursane på norsk sokkel. Direktoratet har forvaltningsmynde i høve til tildeling av areal, undersøkingar etter og utvinning av petroleumsførekomstar på sokkelen.

Komiteen syner til arbeidet Oljedirektoratet gjer med å kartleggja moglegheita som ligg i lagring av CO₂ på norsk sokkel, dette er eit viktig arbeid med tanke på å løyse Noreg og verda sine utfordringar med klima.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til budsjettavtalen, hvor det foreslås å redusere kap. 1810 post 21 med 4 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2017–2018). Disse medlemmer viser til at posten dekker utgifter til geologisk kartlegging av kontinentalsokkelen på områder som ligger under Oljedirektoratets ansvarsområder.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, der det foreslås at bevilgningen til Oljedirektoratet reduseres med 6,2 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til sitt alternative statsbudsjett, der man på kap. 1810 foreslår et kutt på 36 mill. kroner til geologisk kartlegging (post 21) og et kutt på 23 mill. kroner til oppdrags- og samarbeidsvirksomhet (post 23).

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett for 2018, der det foreslås å kutte 36 mill. kroner i bevilgninger knyttet til geologisk kartlegging og 29 mill. kroner i posten for oppdrags- og samarbeidsvirksomhet. Bevilgningen som er knyttet til OEDs samarbeidsavtale med Norad om rådgivning innenfor petroleumsforvaltning for utviklingsland, kuttet ikke.

2.2.4 *Kap. 4810 Oljedirektoratet*

Det foreslås 142,7 mill. kroner på dette kapitlet for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018). Dette er en reduksjon på 11,5 pst. i forhold til saldert budsjett 2017.

Komiteen viser til at av disse midlene budsjetteres det med gebyrinntekter fra undersøkelsestillatelser, utvinningstillatelser, seismiske undersøkelser, registreringer i petroleumsregisteret og refusjon av tilsynsutgifter.

2.2.5 *Kap. 1811 Statoil ASA*

Det budsjetteres med utbytteaksjer for totalt 1 900,0 mill. kroner på post 96 på dette kapitlet for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018). Dette er en reduksjon på 70,3 pst. i forhold til saldert budsjett for 2017.

Komiteen viser til at staten i 2018 som første utbetaling vil motta utbyttet fra tredje kvartal 2017 i henhold til utbytteaksjeprogram for Statoil ASA etter samtykke fra Stortinget, jf. Innst. 260 S (2015–2016). Denne siste utbetalingen i utbytteaksjeprogrammet forklarer reduksjonen på denne posten.

2.2.6 *Kap. 1815 Petoro AS*

Det foreslås bevilget 381,2 mill. kroner på dette kapitlet for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018). Dette er en økning på 8,5 pst. i forhold til saldert budsjett 2017.

Komiteen viser til Petoro AS som forvalter av statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (SDØE). I tillegg til å representere om lag en tredjedel av Norges samlede olje- og gassreserver har selskapet fått tillagt forvalteransvar for statens deltakelse i petroleumsvirksomhet på islandsk kontinentalsokkel.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor bevilgningen over kap. 1815 post 73 reduseres med 28,7 mill. kroner til statlig deltagelse i petroleumsvirksomhet på Islands kontinentalsokkel.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet mener Petoros kjernevirksomhet er norsk sokkel, og at engasjementet på Island bør avvikes. Disse medlemmer viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor bevilgningen reduseres med til sammen 30,2 mill. kroner knyttet til Petoro Island og statlig deltakelse i petroleumsvirksomhet på islandsk sokkel, jf. post 72 og 73. Disse medlemmer viser videre til at post 70 også reduseres med 10 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til sitt alternative statsbudsjett, der man på kap. 1815 foreslår kutt på 20 mill. kroner i admi-

nistrasjon av Petoro (post 70), foreslår kutt i bevilgning til Petoro Island på 1,5 mill. kroner (post 72) og foreslår kutt i bevilgning til statlig deltakelse på islandsk kontinentalsokkel (post 73). Dette medlem mener det er feil av Norge å bidra til oljeboring i arktiske strøk.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett for 2018, der det foreslås å flytte Petoros aktivitet og kostnader til SDØE. Dette medlem mener videre at det ikke bør åpnes for ny petroleumsvirksomhet i de arktiske havområdene, inkludert islandsk kontinentalsokkel. Norge bør derfor trekke ut sin andel og sin deltakelse i Petoro Iceland AS. Dette gir en innsparing på postene 72 og 73 på henholdsvis 1,5 og 28,7 mill. kroner.

2.2.7 *Kap. 1820 Norges vassdrags- og energidirektorat*

Det foreslås bevilget 974,6 mill. kroner på dette kapitlet for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018). Dette er en reduksjon på 10,6 pst. i forhold til saldert budsjett 2017.

Komiteen viser til at Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har en viktig rolle i å forvalte vannressursene og de innenlandske energiressursene på en helhetlig og fremtidsrettet måte. I tillegg har NVE en viktig rolle i arbeidet med klimatilpasning og forebygging av flom og skred.

Komiteen viser til at kraftmarkedet er i endring, og at også Norge påvirkes av beslutninger i Europa. Overføringskabler for strøm knytter oss nærmere våre naboland, samtidig som den norske kraftprisen påvirkes av prisen på fossil energi og CO₂-kvoter. Komiteen har merket seg at NVE har en viktig rolle i dette arbeidet som norsk energimyndighet.

KLIMATILPASNING

Det foreslås å bevilge 212,000 mill. kroner til flom- og skredforebygging i 2018.

Komiteen viser til at NVE har en viktig oppgave med å kartlegge risiko og forebygge og begrense skader som følge av flom og skred blant annet som følge av klimaendringer. Komiteen viser til at flere steder i landet også i 2017 er blitt rammet av kraftig flom og uvær. Komiteen mener det er viktig å fortsette arbeidet med å forebygge skader som følge av flom og skred, samtidig som vi aldri kan sikre oss fullt ut mot framtidige ulykker.

Komiteen merker seg de stadig hyppigere situasjonene med store naturskader – senest de tre store flomhendelsene på Sørlandet høsten 2017. Samfunnet må innstille seg på en økning i tilfeller av naturskade, men også andre mer gradvise og vanskeligere forutsigbare konsekvenser av klimaendringer. Det er derfor av-

gjørende å styrke arbeidet med klimatilpasning, som igjen forutsetter tilgang på god og relevant forskningsbasert kunnskap.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at vi flere steder nok en gang har sett hvilke store ødeleggelser flom og ras fører til. Dette er en konsekvens av mer nedbør og mer ekstremvær som følge av klimaendringene. Flertallet mener derfor at vi på en langt bedre måte må forberede oss på å møte hyppigere flom og skred som følge av denne værendringen. Det er viktig at den samlede innsatsen i arbeidet for å hindre og utbedre skader som følge av flom og skred forsterkes, slik at samfunnet bedre kan sikres i møte med hendelser som flom og skred.

Flertallet vil vise til at klimaendringene alt er i gang. I Norge viser de seg i form av kraftigere nedbør og hyppigere flom og skred. Norges vassdrags- og energidirektorat kom 19. desember 2016 med en rapport hvor de anbefaler at det brukes 200 mill. kroner mer per år i en tiårsperiode på flom- og skredforebyggende arbeid, sammenlignet med bevilgningene i 2015. I rapporten skriver NVE blant annet:

«Dagens bevilgningsnivå gjør at mange sikringsprosjekter ikke kan gjennomføres nå. Samfunnet får ikke gevinsten av de risikoreduerende tiltakene og innbyggerne må leve med betydelig høyere risiko enn det som aksepteres for ny bebyggelse. NVE ønsker å øke gjennomføringstakten på sikringstiltak for å utløse disse gevinstene for samfunnet.»

NVE påpeker at virkningene av økte bevilgninger blant annet vil være:

«Reduserte kostnader for samfunnet ved flom og skredhendelser. Både direkte kostnader til reparasjon av bygninger og infrastruktur, samt følgekostnader av brudd i infrastruktur. Reduserte kostnader for samfunnet som følge av færre tap av liv ved skredhendelser.»

Flertallet vil peke på at behovet for flomsikrings tiltak stadig er økende, og at dette vil være en stadig viktigere del av de klimatilpasningstiltakene det norske samfunnet må gjøre i årene fremover.

På denne bakgrunn mener flertallet at det er uforståelig at regjeringen velger å kutte i tilskudd til flom- og skredforebygging over postene 22 og 60 under kapittel 1820. Det er liten tvil om at det er klokere og billigere å forebygge skader enn å reparere dem etterpå. Dette synet støttes også av Kommunenes Sentralforbund (KS), og er blant annet dokumentert i den svenske offentlige utredningen SOU 2007:60, der kostnadene ved å forebygge skader på vei og broer på grunn av skred, ras, nedbrytning og oversvømmelse ble anslått til om lag fire ganger lavere enn å reparere.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til budsjettavtalen, hvor det foreslås å øke bevilgningen på kap. 1820 post 22 Flom- og skredforebygging med 50 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2017–2018). Disse medlemmer viser til at den økte bevilgningen vil styrke arbeidet med tiltak som forebygger flom- og skredskader. Disse medlemmer viser videre til at det i budsjettavtalen også foreslås å øke bevilgningen på kap. 1820 post 60 Flom- og skredforebygging med 50 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2017–2018).

Disse medlemmer mener det er viktig at NVEs kapasitet også økes nå som det er enighet om å øke budsjetttrammene for flom- og skredforebygging. Disse medlemmer viser til at utfordringene med flom og skred er økende, og flere hendelser de siste årene viser at kommunene har behov for betydelig støtte i arbeidet med å håndtere økt risiko. En økt driftsbevilgning gjør det mulig for NVE å utrede, planlegge og iverksette flere tiltak.

Disse medlemmer mener det er viktig at NVE har kapasitet til å bistå kommunene med faglige råd og ha god dialog knyttet til planlegging og gjennomføring av tiltak. Disse medlemmer foreslår derfor å omdisponere 3 mill. kroner av økningen under kap. 1820 post 60 til kap. 1820 post 1 for å sette NVE i stand til å følge opp de økte bevilgningene som følge av budsjettavtalen.

Disse medlemmer foreslår at kap 1820 post 1 økes med 3 mill. kroner og bevilges med 543,329 mill. kroner, kap. 1820 post 22 økes med 50 mill. kroner og bevilges med 261,454 mill. kroner, og kap. 1820 post 60 økes med 47 mill. kroner og bevilges med 67 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Miljøpartiet De Grønne har merket seg et initiativ for å etablere et nasjonalt kunnskapssenter i Sogn og Fjordane om bærekraftig klimatilpasning, med utspring i Vestlandsforskning, Høgskulen på Vestlandet og et tett samarbeid med regionale og lokale myndigheter, og ut fra en tanke om å bruke fylket som et «levende laboratorium». Disse medlemmer finner dette interessant og mener det bør vurderes nærmere.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor bevilgningen til tiltak mot flom og skred økes på kap. 1820 post 22 med 60,9 mill. kroner og post 60 med 98 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett, i tråd med meldt behov fra NVE, foreslår å styrke post 22 med 200 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til de klare anbefalingene som har kommet om behovet for økte bevilgninger til flom- og skredforebyggende arbeid. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative forslag til statsbudsjett, der man foreslår en økt bevilgning på 250 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag over kap. 1820 post 22. Dette er avgjørende for å møte de klimaendringene vi vet bare kommer til å bli sterkere i årene fremover.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås et nytt program som skal ruste opp landets evne til å håndtere klimaendringer. De viktigste tiltakene er etablering av en landsdekkende ordning med klima- og miljørådgivere og en dobling av investeringene i flom- og skredforebygging over hele Norge. Dette medlem viser til at Miljøpartiet De Grønne i sitt alternative budsjett derfor foreslår å reversere regjeringens kutt på NVEs budsjettkapittel 1820 post 22, og i tillegg foreslås det en økning på 300 mill. kroner på NVEs budsjett, kap. 1820 post 60.

OVERFØRINGSTARIFFER

Det foreslås ikke å bevilge tilskudd til utjevning av overføringstariffer i 2018.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at det i regjeringens forslag til statsbudsjett for 2018 ikke er foreslått tilskudd til utjevning av overføringstariffer. Flertallet viser til at tilskuddet regulerer geografiske forskjeller i nettleien som oppstår på grunn av naturgitte forhold og nærings- og bosettingsstruktur. I tillegg bidrar ordningen til at nettselskaper i de deler av landet med høyest nettkostnader får et tilskudd, slik at de kan redusere sluttbrukernes nettleie.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet understreker at strømmettet er avgjørende for kraftforsyningen, og myndighetene har et overordnet ansvar for denne infrastrukturen. Disse medlemmer viser til behovet for en effektiv og rasjonell organisering av nettselskapene, slik at drift og vedlikehold av nettet blir optimalt, leveringssikkerheten høy og forbrukernes kostnader lave. Disse medlemmer viser til ønsket om færre og mer robuste nettselskaper, noe som vil bidra til lavere nettleiekostnader for folk flest. Gjennom å avvikle tilskuddsordningen til

utjevning av overføringstariffer, sammenholdt med endringer i teknologi, krav og regelverk, legges det til rette for ønskede strukturendringer blant nettselskapene. Med en ny og bedre struktur er det etter disse medlemmers mening ikke lenger behov for statlig tilskudd til nettselskaper for å utjevne høye nettariffer.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor bevilgningen til tilskudd til nettariffutjevning økes med 20 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at en stor del av verdiskapingen knyttet til vannkraftressursene våre skjer i distriktene. Likevel er det store forskjeller mellom by- og distriktsområder når det gjelder nettleie, og dette er hovedsakelig begrunnet i naturgitte forhold som gir økte kostnader blant annet til vedlikehold av nettet. Disse medlemmer viser til at Senterpartiet anser den statlige tilskuddsordningen for utjevning av nettariffer som et nyttig virkemiddel for å avhjelpe noe av denne forskjellen. Disse medlemmer merker seg at denne ordningen nå i praksis er under avvikling, og at dette vil ha negative konsekvenser for mange tusen sluttkunder i Nord-Norge, på Vestlandet og i Innlandet. Disse medlemmer viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, der det foreslås en økning på 85 mill. kroner under post 73.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere ulike modeller for utjevning av nettleie mellom ulike landsdeler og fremme forslag til eventuelle lov- og bevilgningendringer i forbindelse med statsbudsjettet for 2019.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til sitt alternative statsbudsjett der man på kap. 1820 post 73 foreslår 20 mill. kroner i økt bevilgning sammenlignet med regjeringens forslag til utjevning av nettariffer.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative budsjett, der det foreslås 20 mill. kroner i økt bevilgning til utjevning av nettariffer.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative budsjett foreslo en bevilgning på 30 mill. kroner til utjevning av nettariffer. Dette medlem viser også til representantforslag om utjamning av nettariffene, Dokument 8:14 S (2017–2018), som ligger til behandling i Stortinget.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative

statsbudsjett, der det foreslås å bevilge 10 mill. kroner til overføringstariffer.

TELEMARSKKANALEN

Det foreslås bevilget et tilskudd på 4 mill. kroner til Telemarkskanalen i 2018.

Komiteen viser til at Telemarkskanalen har en viktig funksjon for flomberedskap i vassdraget. Komiteen har merket seg at tilskuddet skal benyttes til rehabilitering og vedlikehold av de vassdragstekniske anleggene og bidra til at anleggene er i samsvar med krav etter NVEs «Retningslinjer for tilsyn og revurdering av vassdragsanlegg».

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til budsjettavtalen, hvor kap. 1820 post 74 Tilskudd til museums- og kulturminnetiltak foreslås økt med til sammen 8 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2017–2018). Disse medlemmer vil påpeke at midlene skal fordeles med henholdsvis 6 mill. kroner til Telemarkskanalen og 2 mill. kroner til museums- og kulturminnetiltak.

Disse medlemmer foreslår at kap. 1820 post 74 økes med 8 mill. kroner og bevilges med 14,6 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor bevilgningen til Telemarkskanalen økes med 6 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet merker seg at det bevilges midler til vedlikehold og rehabilitering, men ikke til nødvendige investeringer. Disse medlemmer viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, der det foreslås å øke bevilgningen til Telemarkskanalen med 6 mill. kroner for å kunne gjennomføre planlagt investeringsplan.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative forslag til statsbudsjett, der man foreslår en økt bevilgning til Telemarkskanalen på 6 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

2.2.8 Kap. 4820 Norges vassdrags- og energidirektorat

Det foreslås 182,5 mill. kroner på dette kapitlet for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018). Dette er en økning på 0,5 pst. i forhold til saldert budsjett 2017.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk

Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, mener det er avgjørende at kapasiteten til Norges vassdrags- og energidirektorat, herunder NVE Anlegg, styrkes i årene fremover. Det må derfor legges til rette for at man beholder, utvikler og ytterligere forsterker NVEs kompetanse, slik at man bedrer mulighetene til å bistå kommunene i arealplanlegging og faresonekartlegging. I tiden fremover er det viktig at kommunesektoren sikres mer støtte i arbeidet med å kartlegge risiko og iverksette effektive forebyggende tiltak.

2.2.9 Kap. 2490 NVE Anlegg

Det budsjetteres ikke med driftsresultat på dette kapitlet for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018). I saldert budsjett 2017 var driftsresultatet 13 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til budsjettavtalen, hvor det foreslås å redusere bevilgningen på kap. 2490 post 24 med 5 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2017–2018).

2.2.10 Kap. 5490 NVE Anlegg

Det foreslås 0,2 mill. kroner på dette kapitlet for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018). Dette er det samme som i saldert budsjett 2017.

2.2.11 Kap. 1825 Energiomlegging og utvikling av energi- og klimateknologi

Det foreslås bevilget 2 670,0 mill. kroner på dette kapitlet for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018). Dette er en økning på 2,3 pst. i forhold til saldert budsjett 2017.

Komiteen har merket seg at Fondet for klima, fornybar energi og energiomlegging foreslås avvirket fra 2018. Det gjennomføres en tilbakebetaling av innestående fondskapital på 67 750,0 mill. kroner, som innføres under post 95, jf. kap. 4825.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til budsjettavtalen mellom de fire partiene, der kap. 1825 post 50 økes med 100 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2017–2018).

Disse medlemmer viser videre til at 50 mill. kroner i anslåtte innestående renter på klima- og energifondet ikke bevilges over statsbudsjettet, slik at netto økning på posten blir 50 mill. kroner. Disse medlemmer viser til at samlet økning på kap. 1825 post 50 er 50 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2017–2018).

Disse medlemmer foreslår at kap. 1825 økes med 50 mill. kroner og bevilges med 2 720 mill. kroner.

ENOVA

Komiteen mener at Enova er et viktig virkemiddel i energipolitikken og i arbeidet med omstillingen til fremtidens lavutslippssamfunn.

Komiteen viser til at avkastningen fra Fondet for klima, fornybar energi og energiomlegging har vært den viktigste finansieringskilden til Enovas virksomhet. Komiteen har merket seg at som følge av utviklingen i rentemarkedet vil avkastningen og overføringen til fondet bli vesentlig redusert, gitt en uendret størrelse på fondet.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, viser til at de overordnede målene for Enova skal være reduserte klimagassutslipp, styrket forsyningssikkerhet for energi, samt teknologitviking som bidrar til lavere klimagassutslipp.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti understreker viktigheten av forutsigbarhet for finansieringen av Enovas virksomhet og viser til Innst. 9 S (2016–2017), der flertallet støttet avviklingen av Fondet for klima, fornybar energi og energiomlegging fra 2018. Disse medlemmer merker seg at overføringene fra fondet erstattes med en ordinær utgiftsbevilgning som frikobles fra rentenivået.

Disse medlemmer viser til at Enova er betydelig styrket de siste årene. Disse medlemmer viser til at Enova har fått en ny avtale og et nytt mandat som vektlegger arbeidet med å redusere klimagassutslippene, teknologitviking og markedsendringer. Disse medlemmer viser til at Enova fra og med 2018 skal finansieres over en egen post på statsbudsjettet og ikke lenger med avkastningen fra Fondet for klima, fornybar energi og energiomlegging. Disse medlemmer har merket seg at avkastningen i fondet er knyttet til 10-årig statsrente, og at med dette som grunnlag ville Enova fra og med 2020 få overført mindre midler årlig på grunn av lavere avkastning. Disse medlemmer mener at en ny ordning med overføring fra statsbudsjettet vil være mer forutsigbar og sikre at Enova har nødvendige midler til å gjennomføre gode tiltak som reduserer klimagassutslipp og energibruk i alle sektorer.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener en avvikling av Enova-fondet, slik regjeringen foreslår fra 2018, skaper stor usikkerhet og uforutsigbarhet for det videre klimaarbeidet. Disse medlemmer vil heller videreføre fondet og legge til rette for klimavennlig omstilling i hele Norge.

Disse medlemmer viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor bevilgningen til Enova over kap. 1825 post 50 økes med 100 mill. kroner til utslippskutt i ikke-kvotepliktig sektor.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at flertallet i komiteen støttet Fondet for energi og klima. Dette er et fond som gjennom sin avkastning har bidratt til finansiering av Enova. Disse medlemmer viser til at partiene foreslo et alternativ til avvikling, nemlig å la fondet bli et frittstående fond som ikke finansieres ved avkastning av fondet, men som får årlige tilskudd med betydelige tilsagnsfullmakter, og der tilskuddene kan overføres til avbenyttelse senere år. Enova skal kunne trekke av fondet ved behov.

Disse medlemmer mener en slik løsning fremdeles er en god løsning, og fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen videreføre Fondet for klima og energi i et frittstående fond med betydelige tilsagnsfullmakter.»

Disse medlemmer mener videre det er viktig at Enova ved tildeling av midler til landstrøm vektlegger behov for reduksjon i lokal forurensing.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at Enova vektlegger behovet for reduksjon i lokal forurensing ved tildeling av midler til landstrøm.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, der det foreslås 670 mill. kroner i ekstra bevilgning til Enova sammenlignet med regjeringens forslag over kap. 1825 post 50 i Prop. 1 S (2017–2018). Satsingen finansieres gjennom et ekstra påslag til nettarriffen på 1 øre sammenlignet med regjeringens forslag over kap. 5582 post 72. I tillegg foreslår Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett et skattefradrag for klima- og enøktiltak i husholdningene. Det foreslås også å øke støtten til ladeinfrastruktur i veitransporten og elektrifisering av fergeflåten over andre rammeområder. Disse ekstra bevilgningene vil igjen kunne spille sammen med Enovas satsinger. Til sammen kan Sosialistisk Venstrepartis forslag styrke Enovas totale klimasatsing. Dette medlem mener et økt økonomisk handlingsrom for Enova kan brukes til å kutte utslipp og spare energi i industri, havner og bygg.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til sitt alternative budsjett, der det foreslås å styrke Enovas budsjetter kraftig for å styrke arbeidet med å omstille Norge til et samfunn med null klimagassutslipp fra fossil energibruk.

Dette medlem foreslår i sitt alternative budsjett en samlet økning i bevilgningene på kap. 1825 på 2090 mill. kroner sammenliknet med regjeringens forslag.

Dette medlem mener arbeidet med en utslippsfri kyst bør utvikles som en sentral satsing for Enova. Dersom vi er tidlig ute med å bygge opp en elektrisk eller utslippsfri fartøyflåte, vil det kunne gi norske rederier et konkurransefortrinn. Våre lange tradisjoner for å ta i bruk havet og bygge industriell virksomhet rundt dette sammen med våre enorme fornybare energiresurser er et viktig komparativt fortrinn som bør utnyttes til fulle når vi skal omstille oss bort fra en oljebasert økonomi.

Dette medlem viser til at støtteordningen for kjøp av elsykler i Oslo har vært en stor suksess og er nå fulgt opp med et omfattende nasjonalt støtteprogram for elsykler i Sverige. Miljøpartiet De Grønne ønsker å ta dette arbeidet et steg videre og foreslår i sitt alternative budsjett at det settes av 500 mill. kroner under Enova til dette formålet.

Dette medlem foreslår:

«Stortinget ber regjeringen etablere en nasjonal støtteordning for kjøp av elsykler.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne foreslår:

«Stortinget ber regjeringen innarbeide i Enovas mandat et mål om fullelektrifisering av dagens fiskermerder innen 2023.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Miljøpartiet De Grønne foreslår:

«Stortinget ber regjeringen innarbeide i Enovas mandat at de skal bidra til å finansiere minst 1 000 nye hurtigludere pr. år frem til 2021.»

ENERGIBRUK I BYGG

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Kristelig Folkeparti og Miljøpartiet De Grønne, er uenig i at regjeringen har fulgt opp vedtak nr. 714 av 30. mai 2016. Flertallet viser til at Stortinget enstemmig har fastsatt et mål om 10 TWh reduksjon i levert energi til eksisterende bygningsmasse innen 2030 (Meld. St. 25 (2015–2016)). Dette målet ble ytterligere konkretisert gjennom vedtak 714, der det stilles tydelige krav om en konkret nedtrappingsplan i bygg og en virkemiddelpakke med eksisterende og nye virkemidler for å realisere målet.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at denne planen skulle vært lagt fram i regjeringens forslag til statsbudsjett for 2018. I stedet har regjeringen ved hjelp av kreativ bokføring

konkludert med at målsettingen er oppnådd gjennom dagens virkemiddelbruk. Disse medlemmer viser til at regjeringen har regnet på effekten av virkemidlene til Enova (4 TWh), rivning (6 TWh), og mer energieffektiv bruk av apparater og forbud mot fossil olje (5 TWh), totalt 15 TWh. Samtidig inkluderes ikke ny energibruk på 11 TWh fra nybygg og befolkningsvekst frem mot 2030 i målet, noe som betyr at den totale energibruken kun er redusert med 4 TWh, ikke 10 TWh slik intensjonen i forslaget er.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen på nytt legge fram en konkret plan med forslag til nye/forsterkede virkemidler for å redusere total energibruk i byggsektoren med 10 TWh innen 2030 sammenlignet med dagens nivå. Planen skal inneholde en konkret nedtrappingsplan i bygg og en virkemiddelpakke med eksisterende og nye virkemidler for å realisere målet.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet peker på at det i de senere årene har blitt etablert sterke virkemidler som bidrar til energieffektivisering i eksisterende bygg. Disse medlemmer viser til at det blant annet finnes direkte reguleringer gjennom byggteknisk forskrift og energikrav til produkter (EUs økodesigndirektiv). Disse medlemmer har merket seg at Enova tilbyr omfattende støtteprogrammer rettet mot både boliger og yrkesbygg, og at det for yrkesbygg gis støtte til energireducerende tiltak som oppgradering til passivhus- eller lavenergistandard. Disse medlemmer viser til at boligeiere gjennom Enova-tilskuddet kan få støtte til blant annet energieffektive oppvarmingsløsninger og omfattende tiltak på bygningskroppen. Disse medlemmer viser videre til at borettslag og sameier kan få støtte til kartlegging av energitiltak, installasjon av varmesentral og andre energireducerende tiltak.

Disse medlemmer vil videre peke på at regjeringen har besluttet å innføre forbud mot bruk av mineralolje til oppvarming fra 2020, og at dette vil medføre en energieffektivisering siden så godt som alle aktuelle varmeløsninger er mer energieffektive enn oljefyring. Disse medlemmer viser til at Enova også tilbyr støtte til denne overgangen.

Disse medlemmer har merket seg at det i beregninger NVE har gjort på oppdrag fra Olje- og energidepartementet, kommer frem at det kan ventes betydelige energieresultater som følge av de forskjellige virkemidlene. Disse medlemmer peker samtidig på at stadige endringer i reguleringer og krav også har en kostnadsside og kan bidra til uforutsigbarhet.

Disse medlemmer peker på at det i Prop. 1 S (2017–2018) ble anskueliggjort en reduksjon i energibruk i eksisterende bygg gjennom større og mindre

oppgraderinger av bygningskropp (4 TWh) og riving (6 TWh). Disse medlemmer viser til at muligheter for redusert energibruk ved skifte til mer energieffektive tekniske løsninger og effektiv drift ble omtalt, men ikke anskueliggjort med tall.

Disse medlemmer viser til olje- og energiministerens svar på spm. nr. 368 til skriftlig besvarelse, som nærmere anslår virkningene av redusert energibruk ved skifte til mer energieffektive tekniske løsninger og effektiv drift:

«Oppsummert kan det forventes redusert energibruk i eksisterende bygg i 2030 som følge av: Større og mindre oppgraderinger av bygningskropp (4 TWh), omlegging til energieffektive tekniske løsninger og effektiv drift av bygg (5 TWh) og riving (6 TWh). NVE har gjort et omfattende arbeid med å framskrive utviklingen i energibruken i dagens eksisterende bygningsmasse. Det er mange usikkerhetsfaktorer ved slike framskrivninger. På bakgrunn av beregningene, synes 10 TWh redusert energibruk i eksisterende bygg i 2030 å være realistisk med de virkemidlene vi har i dag.»

HAVVIND

Komiteen viser til at vindkraft til havs er i vekst internasjonalt. Komiteen har merket seg at nesten all vindkraft til havs er bunnfast, det vil si at turbinene er fundamentert på havbunnen. Komiteen har også merket seg at kostnadene for bunnfast vindkraft har sunket betydelig de senere årene, og det har blitt tildelt kontrakter med lave støttenivåer i andre europeiske land.

Komiteen viser til at flytende vindkraft er en mindre moden teknologi. Kostnadene er høyere enn for bunnfaste løsninger, og det finnes kun et fåtall turbiner på demonstrasjonsstadiet. Komiteen har merket seg at det i flere land nå arbeides med å realisere demonstrasjonsprosjekter for flytende vindkraft. Komiteen har merket seg at fordelene med flytende løsninger blant annet er større fleksibilitet i plasseringen av turbinene. Komiteen viser til at mange land ikke har grunne havområder og derfor ikke har områder som er egnet for bunnfast vindkraftteknologi. Komiteen viser videre til at fleksibiliteten i flytende havvind gjør det mulig å plassere turbinene lenger fra land der arealkonfliktene er mindre og vindressursene større.

Komiteen viser til Norges store fortrinn med en høykompetent leverandørindustri som allerede i dag leverer mye kompetanse og produkter til havindustrien. Komiteen mener at dette fortrinnet kan styrkes spesielt innen flytende havvind. Komiteen viser til Statoil arbeider med sikte på at kostnadene for flytende vindkraft i 2030 skal være på nivå med øvrig vindkraft. Komiteen har merket seg at Statoil i år har etablert en demonstrasjonspark utenfor Skottland med fem turbiner på 6 MW hver basert på selskapets Hywind-teknologi.

Komiteen viser til direktoratgruppen ledet av Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), som i 2010 identifiserte 15 havområder som kunne egne seg for vindkraft. Komiteen har merket seg at det i regi av NVE er gjennomført en strategisk konsekvensutredning av disse områdene. Komiteen viser til at det ble pekt på fem områder som burde åpnes først.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, ser et stort potensial for verdiskapning innenfor offshore vindkraft i Norge. Norske miljøer og bedrifter har allerede bidratt til betydelig teknologiutvikling og mange nye innovasjoner på området. Sintef har anslått at mange av dem kan gi verdiskapning i stor skala frem mot 2030. Flertallet mener at for å sikre utbygging av et demonstrasjonsanlegg for flytende havvind er det behov for en ny finansieringsordning, som kan gi en investor trygghet ved investering. Flertallet viser til at Stortinget 9. juni 2016 vedtok følgende:

«Stortinget ber regjeringen senest i 2017 sørge for en støtteordning til realisering av demonstrasjonsprosjekt for flytende havvind og andre former for havbasert fornybar teknologi.»

Flertallet har merket seg at i Prop. 1 S (2017–2018) anser regjeringen vedtaket som fulgt opp. Flertallet deler ikke denne oppfatningen. Flertallet påpeker at regjeringen hittil ikke har tatt grep som sannsynliggjør en realisering av et demonstrasjonsanlegg for flytende havvind. Flertallet har merket seg at budsjettavtalen mellom regjeringen, Venstre og Kristelig Folkeparti inneholder en formulering om å sikre at mandatet til Enova også omfatter flytende havvind, slik at Enova kan bidra til å realisere et fullskala pilot-/demonstrasjonsanlegg. Flertallet vil imidlertid påpeke at dette vedtaket fortsatt ikke gir noen garanti for at en demonstrasjonspark for havvind faktisk blir realisert. Flertallet ber derfor om at regjeringen raskest mulig legger til rette for å få realisert et demonstrasjonsanlegg for flytende havvind. Flertallet ber om at Enova får i oppgave å etablere en støtteordning direkte rettet mot etablering av et demonstrasjonsanlegg for flytende havvind i Norge.

Flertallet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre en støtteordning for flytende havvind og andre former for havbasert fornybar teknologi for å kunne utløse investeringer i et fullskala demonstrasjonsanlegg.»

Flertallet mener Norge har kompetanse, erfaring og naturgitte forhold som kan gjøre oss til en havvindstormakt. Kunnskapen vi har bygget opp som petroleumsnasjon, kan legge grunnlaget for et nytt stort

industrieventyr som leverandørindustri til det internasjonale markedet for flytende havvind. Det er gjort en betydelig forskningsinnsats på feltet de siste ti årene, men det mangler arenaer der løsningene kan testes i praksis, og der norske leverandører kan vise frem sin teknologi.

Flertallet viser til at norske teknologibedrifter og leverandører har en utfordrende konkurransesituasjon i internasjonale anbudskonkurranser før deres teknologiløsninger er testet og kvalifisert. Norge har gode forskningsprogrammer for teknologiutvikling, men mangler markeder hvor løsningene kan testes og kvalifiseres. Det gjør blant annet at norske Hywind etter pilotfasen i Norge nå bygges ut i Skottland og USA, hvor det er vanskeligere for norske leverandørbedrifter å få innpass.

Flertallet mener det er viktig å satse mer langsiktig på forskning og utvikling av klimateknologi, og at Norge bør ha et mål om at norsk industri skal bli verdensledende på klimateknologi. Norge ligger allerede langt foran på mange områder. Derfor er det avgjørende at det legges til rette for å videreutvikle de ulike programmene innenfor Energix, Energi 21, Norwegian Energy Partners m.fl., slik at de norske kompetansemiljøene innen flytende havvind kan videreutvikles og bli en stor internasjonal leverandørindustri.

Flertallet viser til at engasjementet rundt demonstrasjonsanlegg knyttet til offshore havvind er stort både hos leverandørindustrien og miljøorganisasjonene. Norge har i dag kun et demonstrasjonsanlegg for flytende havvind til havs, og Hywind utenfor Karmøy har siden 2009 testet og levert gode resultater. Statoil har basert sin havvindsatsing på 40 års erfaring fra olje- og gassindustrien, og Hywind Scotland er et godt eksempel på overføringsverdien mellom olje og gass og fornybar energi. Hos Hywind Scotland var 30 pst. av leverandørene norske. Flertallet viser til at prosjektet viste at norske leverandører har kompetanse og kapasitet til å få et fotfeste innen havvind, og spesielt flytende havvind, dersom vi lykkes med å bygge flere parker og i større skala enn Hywind Scotland.

Flertallet mener det må opprettes en demonstrasjonspark for havvind og eventuelt andre fornybare teknologier. I en slik demonstrasjonspark kan fullskala teknologipiloter testes med tanke på oppskalering og kommersialisering.

Flertallet har merket seg at regjeringen har kommet med en havvindstrategi som Stortinget tidligere har bedt om. Det er viktig med innretninger i virkemiddelapparatet som treffer en slik satsing, og det gir nye muligheter til kompetansebygging og kompetanseoverføringer fra offshore petroleumsvirksomhet til offshore havvind. Norge er allerede store på dette området. Statoil og Statkraft har allerede bygget ut flere store havvindprosjekter internasjonalt. Statoil har tatt en vok-

sende posisjon som utbygger og leverandør av havvind, og har signalisert at de kan realisere et prosjekt på norsk sokkel. En slik utbygging vil også kunne stimulere leverandørindustrien mer inn mot det sterkt voksende europeiske havvindmarkedet.

Flertallet foreslår på denne bakgrunn:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det snarest etableres en demonstrasjonspark for havvind i samarbeid med aktørene, hvor fullskala teknologipiloter testes med tanke på oppskalering og kommersialisering.»

«Stortinget ber regjeringen etablere støtteordninger til realisering av demonstrasjonsprosjekt for flytende havvind, som kan bidra til elektrifisering og utslippsreduksjoner på norsk sokkel.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til budsjettavtalen mellom de fire partiene, der man er enige om å sikre at mandatet til Enova også omfatter flytende havvind, slik at Enova kan bidra til å realisere et fullskala pilot-/demonstrasjonsanlegg.

Disse medlemmer viser til at utgangspunktet for regjeringens strategi er at det fremover forventes overskudd av fornybar energi i norsk kraftforsyning, samtidig som norske virksomheter har sterk kompetanse basert på olje- og gassnæringen, skipsfart og produksjon av fornybar kraft. Disse medlemmer vil understreke at strategien derfor ikke er rettet inn mot norsk kraftforsyning, men legger opp til at norsk industri og norske kompetansemiljøer skal gripe de industrielle mulighetene som er knyttet til utvikling av flytende vindkraft. Disse medlemmer viser til at Stortinget i forbindelse med behandlingen av energimeldingen våren 2016 ba regjeringen

«i 2017 legge fram en støtteordning for realisering av demonstrasjonsprosjekt for flytende havvind og andre former for havbasert fornybar energi».

Disse medlemmer viser til at dette vedtaket er fulgt opp gjennom ny styringsavtale mellom departementet og Enova.

Disse medlemmer har merket seg regjeringens strategi for flytende vindkraft i Prop. 1 S (2017–2018). Disse medlemmer mener regjeringen må legge til rette for å åpne ett til to områder i tråd med den strategiske konsekvensutredningen gjennomført av direktøratsgruppen ledet av NVE.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for å åpne ett til to områder for fornybar energiproduksjon til havs og legge til rette for søknader om demonstrasjonsprosjekter for flytende vindkraft.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at det i Arbeiderpartiets alternative budsjett settes av 250 mill. kroner ekstra til Miljøteknologiordningen, herunder en satsing på havbasert fornybar energi. Enova har også mulighet til å bidra rundt en slik satsing.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, der man foreslår 50 mill. kroner i en oppstartsbevilgning for en demonstrasjonspark for havvind, samt en tilsagnfullmakt på 500 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås å bevilge 270 mill. kroner i 2018 til oppstart av arbeidet med en demonstrasjonspark for havvind.

2.2.12 Kap. 4825 Energiomlegging og utvikling av energi- og klimateknologi

Fond for klima, fornybar energi og energiomlegging foreslås avvirket for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018). Tilbakebetaling av innestående fondskapital på 67 750,0 mill. kroner inntektsføres under post 95.

2.2.13 Kap. 1830 Forskning og næringsutvikling

Det foreslås bevilget 807,0 mill. kroner på dette kapitlet for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018). Dette er en reduksjon på 15,9 pst. i forhold til saldert budsjett 2017.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til Norges rolle som ressurseier og stor olje- og gassseksportør, og støtter at dette gir et særlig ansvar for kompetansebygging og -utvikling. Målet om at Norge skal være ledende innen miljøvennlig energibruk og -produksjon, er derfor riktig og viktig. Norges omfattende naturressurser danner grunnlag for både en stor leverandørindustri og betydelige forskningsmiljøer.

I et internasjonalt konkurranseutsatt marked mener flertallet at FoU er viktig for å stimulere norsk næringsliv og utvikle kompetanse til å konkurrere om miljø- og klimavennlige energiløsninger. Flertallet peker på at fremtidig verdiskapning og konkurranseevne er avhengig av FoU i et krevende internasjonalt marked.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til budsjettavtalen, hvor kap. 1830 post 50 foreslås økt med 15 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2017–2018).

Disse medlemmer viser til anmodningsvedtak nr. 884 13. juni 2016, jf. Innst. 401 S (2015–2016), hvor Stortinget ber regjeringen etablere et program for lavutslippsteknologi som også dekker olje- og gassnæringen.

Disse medlemmer mener at tiltak bør utvikles i samarbeid med partene i næringen som har laget et veikart for verdiskapning og reduserte klimagassutslipp, der et nasjonalt senter for lavutslippsteknologi etterspørres. Disse medlemmer viser til at lavutslippsteknologi er en sentral del av arbeidet med forskning og teknologiutvikling, og at dette reflekteres i Energi21 og OG21, der teknologi som bidrar til energieffektivisering og nullutslipp av klimagasser, er sterkt prioritert. Disse medlemmer mener at et slikt senter bør organiseres etter modell av Forskningssentrene for Miljøvennlig Energi (FME), med finansiering både fra vertsinstitusjonen og forskningspartnere fra industrien. Disse medlemmer mener dette sikrer god forankring hos alle involverte parter. Disse medlemmer viser også til at det i budsjettavtalen foreslås en redusert bevilgning til Norges forskningsråd på 5 mill. kroner over kap. 1830 post 50.

Disse medlemmer foreslår at kap. 1830 post 50 samlet økes med 10 mill. kroner og bevilges med 769,913 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, der man foreslår å kutte 311 mill. kroner til petroleumsforskning over kap. 1830 post 50, men foreslår økt bevilgning til annen forskning over flere andre poster på statsbudsjettet.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne ønsker ikke at staten skal bidra med midler til petroleumsforskning, og foreslår at støtte til petroleumsforskning som ikke er bundet opp, omdisponeres til forskning i energisektoren, spesielt til ytterligere satsing på Pilot-E, som er et samarbeidsprogram mellom ENERGIX, Enova og Innovasjon Norge for utvikling av miljøvennlig energiteknologi og økt forskning på innovasjon for energieffektivitet. Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative budsjett, der det i tillegg bevilges ytterligere 40 mill. kroner til samme formål. Dette medlem mener også at den pågående søknadsprosessen for oljerelaterte forskningsprogram for 2017 bør stoppes.

2.2.14 Kap. 1840 CO₂-håndtering

Det foreslås bevilget 509,0 mill. kroner på dette kapitlet for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018). Dette er en reduksjon på 60,5 pst. i forhold til saldert budsjett 2017.

Komiteen viser til at FNs klimapanel har laget 120 scenarioer for hvordan verden kan nå togradersmålet. CCS er del av så å si alle. Komiteen har også hatt

møte med lederen i FNs klimapanel som underbygget dette.

Komiteen viser til at vi i Norge har vært i front på å finne teknologiske løsninger for CCS, og at betydningen av det kan illustreres med de tre norske prosjektene ved gjenvinningsanlegget på Klemetsrud, Norcems sementfabrikk i Brevik og Yaras amoniakkfabrikk på Herøya.

Komiteen viser til at i budsjettforslaget for 2018 foreslår regjeringen å kutte støtten til CCS-prosjektene med 340 mill. kroner, ned til 20 mill. kroner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at det gjennom komiteens høring om budsjettforslaget for 2017–2018 har kommet klart fram at det for industriaktørene er viktig at det ikke skapes usikkerhet rundt finansieringen nå, som kan bety at framdriften i prosjektet reduseres.

Flertallet viser til at høringen og henvendelser i etterkant har gitt tydelige tilbakemeldinger på at de er kritiske til kuttforslaget i budsjettet. Flertallet viser til at komiteen har mottatt et brev fra en allianse bestående av blant annet LO-forbundene EL og IT, Industri Energi og Fellesforbundet, NHO-organisasjonene Norsk Industri og Norsk olje og gass, Bellona og ingeniørorganisasjonene Tekna og NITO om denne saken. Flertallet viser til at disse aktørene advarer komiteen mot et kutt slik regjeringen har foreslått, om at næringslivet trenger forutsigbare rammebetingelser, og om at denne reduksjonen skaper usikkerhet for de tre igangsatte prosjektene, noe flertallet ønsker å rette opp.

Flertallet viser til at norsk forskning på demonstrasjon og fullskala utbygging av CO₂-håndtering kan bidra til å redusere kostnadene og dermed bidra til raske utbredelse av teknologien internasjonalt. Fullskala fangst og lagring av CO₂ vil, slik flertallet ser det, være en viktig del av løsningen på klimautfordringen globalt, og er en viktig forutsetning for å nå målene forankret i Parisavtalen.

Flertallet mener det er svært alvorlig at regjeringen nå skaper betydelig usikkerhet rundt de viktige norske prosjektene for CO₂-fangst ved Norcems sementfabrikk i Brevik, Yaras ammoniakkfabrikk på Herøya og Fortum Oslo Varmes energigjenvinningsanlegg på Klemetsrud. Flertallet viser til regjeringens forslag om å kutte bevilgningen til videreføring av disse prosjektene fra 360 mill. kroner til 20 mill. kroner. Dette innebærer at arbeidet med konseptstudier og forprosjektering av fullskala CO₂-håndtering stanses i en periode på et halvt år.

Flertallet viser til at forutsigbarhet og langsiktighet er avgjørende for utvikling og investeringer i karbonfangstanlegg i industrien. Flertallet mener regje-

ringen legger opp til det motsatte, med et kutt på om lag 90 pst. og det som betegnes som et «hvileskjær» i et viktig arbeid. Flertallet viser til at regjeringens grep er uheldig på flere måter, men ser det som særlig alvorlig at det skapes usikkerhet om regjeringens intensjon om og vilje til faktisk å realisere fullskala CO₂-håndtering. Flertallet mener det er behov for at regjeringen tar mer ansvar overfor et næringsliv som tar utslippskutt på stort alvor. Norsk prosessindustri har gjennomført en rekke store reduksjoner i klimagassutslippene siden 1990 og har klare planer for å fjerne resten av utslippene innen 2050.

Flertallet viser til at det er avgjørende for CCS-prosjektene at bevilgningene for 2018 opprettholdes, slik at det sikres økonomisk trygghet for at prosjektene videreføres som planlagt fram til endelige avklaringer om selve gjennomføringen av prosjektene framover.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til budsjettavtalen, hvor de fire partiene er enig om følgende merknad:

«Stortinget ber regjeringen sikre videreføring av Gassnovas arbeid med fullskala CO₂-håndtering, slik at inngåtte kontrakter med fangst- og lageraktørene ikke termineres fra statens side før Stortinget har behandlet Regjeringens helhetlige fremlegg om arbeidet med fullskala CO₂-håndtering i Norge og tatt stilling til om forprosjektering skal igangsettes.»

Disse medlemmer viser videre til at til at tre industriaktører Norcem, Yara og Fortum Oslo Varme, har levert konseptstudier av fangst av CO₂. Det er gjennomført konseptstudier av transport av CO₂, Statoil gjennomfører konseptstudier av CO₂-lagring sammen med Shell og Total, og konseptvalg for lagerdelen av prosjektet er planlagt sommeren 2018.

Disse medlemmer viser til at regjeringen vil komme tilbake til Stortinget med et helhetlig fremlegg om arbeidet med fullskala CO₂-håndtering i Norge etter at resultatene fra konseptstudiene på fangst er gjennomgått og kvalitetssikret, senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2018.

Disse medlemmer viser til at regjeringen i det helhetlige fremlegget vil vurdere industriaktørenes bidrag og insentiver til kostnadsreduksjoner, statens samlede kostnader og risiko samt potensialet for kostnadsreduksjoner og teknologispredning til prosjekter internasjonalt.

Disse medlemmer viser videre til Prop. 14 S (2017–2018) Olje- og energidepartementet, hvor det framkommer at utbetalingsbehovet i 2017 vil bli betydelig lavere enn tidligere budsjett. Det er lagt opp til å overføre hele mindreforbruket fra 2017 til 2018 for å dekke inngåtte forpliktelser, eventuell merverdiavgift

og arbeid som pågår fram til det helhetlige fremlegget er behandlet av Stortinget.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til konseptstudier og forprosjektering av CO₂-lager som ble tildelt til Statoil ASA 30. juni 2017. Mulighetsstudiene fra 2016 viser at en kjede med CO₂-fangst, -transport og -lagring er teknisk mulig i Norge. Konseptstudiene og forprosjektering skal legge grunnlag for å fatte investeringsbeslutning i prosjektet som er planlagt våren 2019. Disse medlemmer har merket seg at regjeringen vil arbeide for at det i løpet av planleggingsfasen blir etablert en gruppe av selskaper som kan samarbeide om utvikling av et CO₂-lager. Statoil har lagt fram planer for hvordan et slikt samarbeid kan etableres. Dette vil bidra til at flere vil nyte godt av erfaringene og kunnskapen som kommer ut av prosjektet.

Disse medlemmer foreslår på denne bakgrunn:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for at det kan etableres et europeisk sentrallager for CO₂-lagring i Nordsjøen.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, hvor det foreslås 40 mill. kroner til denne satsingen for 2018.

Disse medlemmer foreslår:

«Stortinget ber regjeringen etablere et program for lavutslippsteknologi i olje- og gasssektoren i samarbeid med næringen.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet konstaterer at regjeringen i Prop. 14 S (2017–2018) Endringer i statsbudsjettet 2017 under Olje- og energidepartementet varsler at det vil bli overført mellom 110 og 170 mill. kroner til kap. 1840 post 72 fra 2017 til 2018.

For å sørge for en total ramme på 360 mill. kroner til realisering av et fullskala demonstrasjonsanlegg for karbonfangst og -lagring, slik partiene har gått inn for i sine alternative budsjetter foreslår disse medlemmer i sine alternative budsjetter at bevilgningen økes med 340 mill. kroner over kap. 1840 post 72.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett og den betydelige satsingen tilsvarende 340 mill. kroner til videreføring av prosjektene. Disse medlemmer viser til at dette er et helt nødvendig grep for å forhindre en svært uheldig forsinkelse – samt sikre fremdrift og kompetanse knyttet til CO₂-håndteringsprosjektene i Brevik, Klemetsrud og på Herøya.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til sitt alternative statsbudsjett, der man på kap. 1840 post 72 foreslår 340 mill. kroner i økt bevilgning til CO₂-fangst og -lagring sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative budsjett, der det foreslås bevilget 340 mill. kroner ekstra på kap. 1840 for å reversere regjeringens kutt i satsingen på CCS i Norge.

2.2.15 Kap. 2440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten

SDØEs andel av investeringene på kontinentalsokkelen forventes for 2018 å bli 25 000 mill. kroner, jf. Prop. 1 S (2017–2018). Dette er en reduksjon på 2 pst. i forhold til saldert budsjett 2017.

Komiteen har merket seg at SDØEs andel av investeringene på kontinentalsokkelen for 2018, forventes å bli 25 000 mill. kroner, som er en reduksjon på 500 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett for 2017.

Komiteen merker seg videre at de største investeringene som er planlagt gjennomført i 2018 knytter seg til Johan Sverdrup, Oseberg, Gullfaks, Heidrun, Martin Linge, Castberg og Snorre. Komiteen merker seg at ved utgangen av 2016 var de kontraktsmessige forpliktelsene relatert til utbygging av nye felt og anlegg på 25 700 mill. kroner for hele utbyggingsperioden.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne har merket seg at det åpnes for kontraktsinngåelser for Johan Castberg-utbyggingen før denne er forelagt Stortinget. Disse medlemmer mener dette i praksis legger urimelige føringer på Stortingets behandling av saken, og foreslår følgende:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at alle kontraktsinngåelser i forbindelse med petroleumsutbygginger som skal behandles i Stortinget, avventer Stortingets behandling før de inngås.»

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne mener at SDØEs investeringer på sokkelen bør reduseres, og viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative budsjett, der det foreslås en rekke grep som vil endre rammebetingelsene for investeringer på norsk sokkel.

2.2.16 Kap. 5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten

Driftsinntektene for 2018 anslås til 130 200 mill. kroner, som er en økning på 2 100 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2017, jf. Prop. 1 S (2017–2018).

Driftsresultatet for SDØE anslås til 102 400 mill. kroner i 2018, som er en økning på 7,2 pst. i forhold til saldert budsjett 2017. Netto kontantstrøm fra SDØE anslås for 2018 til 77 400 mill. kroner.

Komiteen har merket seg at driftsresultatet for SDØE er budsjettert med anslagsvis 76 900 mill. kroner i 2018, og at dette er en økning på om lag av 10 500 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett 2017. Komiteen merker seg videre at regjeringen legger til grunn en oljepris per fat på 439 kroner i 2018, som er 14 kroner høyere enn i saldert budsjett for 2017.

2.3 Oppfølging av anmodningsvedtak under rammeområde 12

Når det gjelder anmodningsvedtak under rammeområde 12 inntatt i Prop. 1 S (2017–2018), Olje- og energidepartementet, vil komiteen eventuelt komme tilbake med nærmere omtale av disse i forbindelse med behandlingen av den årlige meldingen til Stortinget om anmodnings- og utredningsvedtak.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at det flere steder i budsjettproposisjonen, Prop. 1 S (2017–2018), er referert til Stortingets anmodningsvedtak. Flertallet vil understreke at komiteens merknader til disse ikke er å anse som Stortingets kontroll av regjeringens oppfølging av vedtakene og således ikke kan erstatte den normale årlige behandlingen gjennom meldingen om anmodnings- og utredningsvedtak i stortingsesjonen.

Vedtak nr. 455, 17. mars 2015

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om virkemidler for å fase ut fossil olje i fjernvarme og gjøre fjernvarme mest mulig ressurseffektiv.»

Anmodningsvedtaket anses av regjeringen som fulgt opp.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Kristelig Folkeparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at regjeringen ikke har kommet med forslag om å fase ut olje i fjernvarme, slik Stortinget ba om, men derimot kommet med en orientering om hvorfor de mener dette ikke er nødvendig. Flertallet er enig i regjeringens vurdering av at mange fjernvarmeselskaper gjør godt arbeid

med å gå foran i å fase ut fossil olje, men mener regjeringens virkemiddelbruk kunne bidratt til å sikre en god helhet. Prinsipielt bør fjernvarme til oppvarming møte samme forventning om å fase ut fossil energibruk som bygg som varmer opp med egne varmesentraler, med eventuell unntaksregulering for beredskapsbehov. Flertallet mener på denne bakgrunn at anmodningsforslaget ikke er fulgt opp.

Vedtak nr. 50, 1. desember 2015

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med energimeldingen legge frem en strategi som bidrar til realisering av demonstrasjonsprosjekter for flytende havvind og andre former for havbasert fornybar teknologi, og ser på mulighetene for norsk leverandørindustri utvikling innenfor fornybar energiproduksjon.»

Anmodningsvedtaket anses av regjeringen som fulgt opp.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at regjeringen ikke har bidratt til en strategi som sannsynliggjør realisering av demonstrasjonsprosjekter for flytende havvind, og mener derfor at anmodningsvedtaket ikke er fulgt opp.

Vedtak nr. 56, 1. desember 2015

«Stortinget ber regjeringen sørge for at utvikling av ny og umoden teknologi for utslippsreduksjoner i skipsfarten tillegges vekt i utarbeidelsen av ny avtale og mandat for Enova.»

Anmodningsvedtaket anses av regjeringen som fulgt opp.

Vedtak nr. 82, 3. desember 2015

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med ny avtale og mandat for Enova rettighetsfeste støtten til ofentlig tilgjengelig ladeinfrastruktur for elbil frem til 2020. Støtten vil ikke gjelde for privatpersoner. Enovas program for utrulling av hurtigløpere i transportkorridorene mellom byene videreføres etter dagens prinsipper.»

Anmodningsvedtaket anses av regjeringen som fulgt opp.

Vedtak nr. 83, 3. desember 2015

«Stortinget ber regjeringen etablere en støtteordning for hydrogenfyllestasjoner i forbindelse med utarbeidelse av ny avtale og mandat for Enova.»

Anmodningsvedtaket anses av regjeringen som fulgt opp.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De

Grønne, viser til at Enovas støtte til hydrogenfyllestasjoner til nå har vært svært beskjedent og at det er langt igjen for å sikre etablering av et nettverk av fyllestasjoner og korridorer av stasjoner mellom byene slik anmodningsvedtaket ber om. Flertallet imøteser videre orientering om framdrift.

Vedtak nr. 686, 23. mai 2016

«Stortinget ber regjeringen stimulere til økt bruk av hydrogen som reduksjonsmiddel gjennom risikoavlastning og støtte til industriskala demonstrasjonsanlegg og fullskala pilotprosjekt.»

Anmodningsvedtaket anses av regjeringen som fulgt opp.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at regjeringen mener vedtaket er fulgt opp i forbindelse med inngåelse av ny styringsavtale med Enova. Disse medlemmer vil minne om at selv om Enova har mulighet til å støtte bruk av hydrogen som reduksjonsmiddel, er ikke Enova pålagt av regjeringen å stimulere til økt bruk av hydrogen som reduksjonsmiddel. Disse medlemmer anser ikke anmodningsvedtaket som oppfylt. Disse medlemmer imøteser en ny orientering om framdrift i oppfølgingen i regjeringens varslede industristrategi for hydrogen.

Vedtak nr. 687, 23. mai 2016

«Stortinget ber regjeringen stimulere til økt bruk av trekull i ferrolegeringsindustrien gjennom risikoavlastning og støtte til industriskala demonstrasjonsanlegg og fullskala pilotprosjekt for norsk produksjon av trekull.»

Anmodningsvedtaket anses av regjeringen som fulgt opp.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at regjeringen mener vedtaket er fulgt opp i forbindelse med inngåelse av ny styringsavtale med Enova. Flertallet vil minne om at selv om Enova har mulighet til å støtte økt bruk av trekull i ferrolegeringsindustrien, er ikke Enova pålagt av regjeringen å stimulere til dette. Flertallet anser ikke anmodningsvedtaket som oppfylt.

Vedtak nr. 869, 13. juni 2016

Stortinget ber regjeringen senest i 2017 sørge for en støtteordning til realisering av demonstrasjonsprosjekt for flytende havvind og andre former for havbasert fornybar teknologi.

Anmodningsvedtaket anses av regjeringen som fulgt opp.

Vedtak nr. 870, 13. juni 2016

«Stortinget ber regjeringen fastsette et mål om 10 TWh redusert energibruk i eksisterende bygg sammenlignet med dagens nivå.»

Anmodningsvedtaket anses av regjeringen som fulgt opp.

Vedtak nr. 872, 13. juni 2016

«Stortinget ber regjeringen i ny avtale og mandat for Enova sikre støtte til etablering av et nettverk av hydrogenstasjoner i de største byene og korridorene mellom, og sørge for at de første stasjonene etableres i 2017.»

Anmodningsvedtaket anses av regjeringen som fulgt opp.

Vedtak nr. 877, 13. juni 2016

«Stortinget ber regjeringen gjennom Enova utrede ulike modeller for å støtte infrastruktur og utrullingsprosjekter for biogassforsyning og -kjøretøy.»

Anmodningsvedtaket anses av regjeringen som fulgt opp.

Vedtak nr. 883, 13. juni 2016

«Stortinget ber regjeringen sikre at Enova har mulighet til å støtte realisering av lavutslippsteknologi i industrien og ren produksjonsteknologi innen alle de største norske industrigrenene, herunder nye produksjonsprosesser, hydrogen og biokarbon som reduksjonsmiddel, og skifte fra fossilt til fornybart råstoff i industrien.»

Anmodningsvedtaket anses av regjeringen som fulgt opp.

Vedtak nr. 885, 13. juni 2016

«Stortinget ber regjeringen fremme en sak til Stortinget innen våren 2017, hvor det gis en grundig gjennomgang av pågående prosesser og regelverksutvikling under EUs energiunion, og med orientering om hvilke grep som tas for å sikre norske energiinteresser. Stortinget ber videre regjeringen redegjøre for konsekvensene av energiunionen samlet sett for Norge.»

Vedtaket ble fulgt opp i Prop. 129 S (2016–2017) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2017.

Vedtak nr. 23, 18. oktober 2016

«Stortinget ber regjeringen på egnet måte redegjøre for hvordan eventuelle ekstraordinære inntekter fra utenlandsforbindelser eid og drevet av andre aktører enn den systemansvarlige, kan tilfalle fellesskapet.»

Stortinget tok redegjørelsen til orientering.

Vedtak nr. 108, punkt 10, 5. desember 2016

«Senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2018 presentere en strategi for kommersiell utvikling av fly-

tende vindmøller, som kan bidra til lønnsom elektrifisering av norsk sokkel.»

Anmodningsvedtaket anses av regjeringen som fulgt opp.

Vedtaket nr. 714, 30. mai 2017

«Stortinget ber regjeringen i forslag til statsbudsjett for 2018 legge fram en plan for hvordan man kan realisere 10 TWh energisparing i bygg innen 2030. Planen skal inneholde en konkret nedtrappingsplan i bygg og en virkemiddelpakke med eksisterende og nye virkemidler for å realisere målet.»

Anmodningsvedtaket anses av regjeringen som fulgt opp.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Kristelig Folkeparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til sine merknader under kap. 1825 og er uenig i at vedtaket er fulgt opp.

Vedtaket nr. 884, 13. juni 2016

«Stortinget ber regjeringen etablere et program for lavutslippsteknologi for olje- og gasssektoren og slik bidra til lavutslippsløsninger i olje- og gassnæringen. Programmet bør utvikles i samarbeid med partene i næringen som en del av eller som et supplement til 'veikartet for høy produksjon og lave utslipp' som partene i næringen nå utarbeider. Målet er at nye installasjoner som har et driftspotensial utover 2050, driftes etter et slikt prinsipp.»

Anmodningsvedtaket anses av regjeringen som fulgt opp.

3. Rammeområde 13 – Miljø

Oversikt over bevilgningsforslagene på de ulike kapitler og poster under rammeområde 13 i Prop. 1 S (2017–2018).

90-poster behandles av finanskomiteen utenfor rammesystemet.

Oversikt over budsjettkapitler og poster i rammeområde 13

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2017–2018)
Utgifter			
<i>Klima- og miljødepartementet</i>			
1400		Klima- og miljødepartementet	
	1	Driftsutgifter	286 283 000
	21	Spesielle driftsutgifter.....	84 608 000
	50	Helhetlig profilering, grønne løsninger.....	10 000 000
	62	Den naturlige skolesekken	2 409 000
	70	Frivillige miljøorganisasjoner og allmenntilgjengelige miljøstiftelser.....	57 402 000
	71	Internasjonale organisasjoner	85 133 000
	74	Tilskudd til AMAP, kan overføres.....	4 345 000

Vedtaket nr. 953, 15. juni 2017

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en industristrategi for hydrogen.»

Olje- og energidepartementet vil komme tilbake til Stortinget med forslag til oppfølging av vedtaket.

Vedtaket nr. 685, 23. mai 2016

«Stortinget ber regjeringen sikre realisering av minst ett CCS-anlegg for å bidra til at Norge når sitt nasjonale klimamål for 2020.»

Departementet mener det ikke er mulig å følge opp Stortingets vedtak, jf. Prop. 1 S (2017–2018), Olje- og energidepartementet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til merknadene under kap. 1840 CO₂-håndtering i denne innstillingen. Arbeidet med å sikre framdrift for å realisere CO₂-fangst og -lagring i Norge er avhengig av avklarende og forutsigbare rammebetingelser. Flertallet mener regjeringen nå har bidratt med det motsatte gjennom kutt i bevilgninger og manglende avklaringer av ambisjoner og rammebetingelser.

Vedtaket nr. 108, punkt 24, 5. desember 2016

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake i revidert nasjonalbudsjett 2017 med de nødvendige bevilgninger og fullmakter for å kunne sikre rask videre fremdrift i CCS-prosjektet etter at konseptvalg er tatt høsten 2017.»

Vedtaket ble fulgt opp i Prop. 129 S (2016–2017) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2017.

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2017–2018)
	76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	109 480 000
1410		Miljøforskning og miljøovervåking	
	21	Miljøovervåking og miljødata	263 952 000
	50	Basisbevilgninger til miljøforskningsinstituttene	187 193 000
	51	Forskningsprogrammer m.m.....	276 503 000
	53	Internasjonalt samarbeid om miljøforskning.....	6 750 000
	70	Nasjonale oppgaver ved miljøforskningsinstituttene.....	52 441 000
	72	Tilskudd til GenØk – Senter for biosikkerhet	5 000 000
1411		Artsdatabanken	
	1	Driftsutgifter	31 670 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under postene 50 og 70</i>	6 275 000
	50	Arter og naturtyper, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 21 og 70</i>	16 942 000
	70	Tilskudd til arter og naturtyper, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 21 og 50</i>	11 441 000
1412		Meteorologiformål	
	50	Meteorologisk institutt.....	302 982 000
	70	Internasjonale samarbeidsprosjekt	166 297 000
1420		Miljødirektoratet	
	1	Driftsutgifter	666 264 000
	21	Spesielle driftsutgifter.....	243 020 000
	22	Statlige vannmiljøtiltak.....	245 964 000
	23	Oppdrags- og gebyrrelatert virksomhet, <i>kan overføres</i>	137 162 000
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder, <i>kan overføres</i>	32 460 000
	31	Tiltak i verneområder, <i>kan overføres</i>	74 419 000
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner, <i>kan overføres</i>	3 006 000
	33	Statlige erverv, nytt vern, <i>kan overføres</i>	5 062 000
	35	Statlige erverv, skogvern, <i>kan overføres</i>	392 612 000
	37	Skogplanting, <i>kan overføres</i>	10 375 000
	38	Restaurering av myr og annen våtmark, <i>kan overføres</i>	20 625 000
	39	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 69 og 79</i>	12 483 000
	61	Tilskudd til klimatiltak og klimatilpassing, <i>kan overføres</i>	106 920 000
	63	Returordning for kasserte fritidsbåter.....	20 000 000
	64	Skrantesykeprøver fra fallvilt	1 700 000
	65	Tiltak i kommuner med ulverevir i Hedmark, Akershus og Østfold	20 000 000
	69	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 79</i> ...	96 962 000
	70	Tilskudd til vannmiljøtiltak, <i>kan overføres</i>	34 755 000
	71	Marin forsøpling, <i>kan overføres</i>	20 290 000
	72	Erstatning for beitedyr tatt av rovvilt, <i>overslagsbevilgning</i>	140 892 000
	73	Tilskudd til rovvilttiltak, <i>kan overføres</i>	70 051 000
	74	CO ₂ -kompensasjonsordning for industrien.....	496 041 000
	75	Utbetaling av vrakpant, <i>overslagsbevilgning</i>	701 518 000
	76	Refusjonsordninger, <i>overslagsbevilgning</i>	119 462 000
	77	Diverse organisasjoner og stiftelser m.m.	14 416 000
	78	Friluftsmål, <i>kan overføres</i>	179 821 000
	79	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 69</i> ...	450 000
	81	Naturarv og kulturlandskap, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i> ..	51 261 000
	82	Tilskudd til truede arter og naturtyper, <i>kan overføres</i>	40 455 000
	84	Internasjonalt samarbeid	4 964 000
	85	Naturinformasjonssentre, <i>kan overføres</i>	62 114 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2017–2018)
1422		Miljøvennlig skipsfart	
	21	Spesielle driftsutgifter.....	5 438 000
1423		Radioaktiv forurensning i det ytre miljø	
	1	Driftsutgifter	16 735 000
1424		MAREANO	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	39 429 000
1425		Vilt- og fisketiltak	
	1	Driftsutgifter	15 132 000
	21	Spesielle driftsutgifter.....	30 131 000
	70	Tilskudd til fiskeformål, <i>kan overføres</i>	14 446 000
	71	Tilskudd til viltformål, <i>kan overføres</i>	35 600 000
1471		Norsk Polarinstittutt	
	1	Driftsutgifter	228 529 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	72 067 000
	50	Stipend.....	498 000
1472		Svalbard miljøvernfond	
	50	Overføringer til Svalbard miljøvernfond	17 658 000
1474		Fram –Nordområdesenter for klima- og miljøforskning	
	50	Tilskudd til statlige mottakere, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	23 793 000
	70	Tilskudd til private mottakere, <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	28 000 000
1481		Klimakvoter	
	1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	4 441 000
	22	Kvotekjøp, generell ordning, <i>kan overføres</i>	180 000 000
	23	Kvotekjøp, statsansattes flyreiser, <i>kan overføres</i>	310 000
1482		Internasjonale klima- og utviklingstiltak	
	1	Driftsutgifter	98 457 000
	73	Klima- og skogsatsingen, <i>kan overføres</i>	2 901 543 000
Sum utgifter rammeområde 13			9 704 837 000
Inntekter			
Inntekter under departementene			
4400		Klima- og miljødepartementet	
	2	Diverse inntekter	429 000
	3	Refusjon fra Utenriksdepartementet.....	1 766 000
4420		Miljødirektoratet	
	1	Oppdrag og andre diverse inntekter	4 280 000
	4	Gebyrer, forurensningsområdet.....	38 200 000
	6	Gebyrer, fylkesmannsembetenes miljøvernavdelinger	29 524 000
	7	Gebyrer, kvotesystemet	8 100 000
	8	Gebyrer, naturforvaltningsområdet	4 912 000
	9	Internasjonale oppdrag.....	50 550 000
4471		Norsk Polarinstittutt	
	1	Salgs- og utleieinntekter.....	11 031 000
	3	Inntekter fra diverse tjenesteyting.....	60 794 000
	21	Inntekter, Antarktis.....	13 580 000
Sum inntekter rammeområde 13			223 166 000
Netto rammeområde 13			9 481 671 000

3.1 Hovedprioriteringer og primærstandpunkter for de ulike fraksjoner for rammeområde 13 Miljø

3.1.1 Innledning

Komiteen har ved Stortingets vedtak 19. oktober 2017 fått tildelt kapitler under rammeområde 13 Miljø, jf. Innst. 18 S (2017–2018). Ved Stortingets vedtak 4. november 2017 er netto utgiftsramme for rammeområde 13 fastsatt til 9 673 504 000 kroner, jf. Innst. 2 S (2017–2018).

Komiteen viser til partienes respektive merknader om rammeområde 13 i finansinnstillingen, jf. Innst. 2 S (2017–2018) med senere tillegg. Innstillingen omfatter forslaget til statsbudsjett for 2018 fra regjeringen Solberg, jf. Prop. 1 S (2017–2018), som ble lagt frem 6. oktober 2017.

Den foreliggende innstillingen gjengir i tabellform så vel regjeringens forslag, budsjettforliket og endringsforslagene det er flertall for, som partienes primære alternative budsjettforslag fra finansinnstillingen. De alternative forslagene fikk ikke flertall under behandlingen 4. desember 2017.

3.1.2 Høyre og Fremskrittspartiets hovedprioriteringer

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at miljø- og klimautfordringene er globale og krever nasjonale så vel som internasjonale løsninger. Disse medlemmer har merket seg at utslippene er på vei ned og innsatsen for å ta vare på naturen er på vei opp. Disse medlemmer viser til at Parisavtalen og Norges felles utslippsforpliktelse med EU er forpliktende og ambisiøse mål for klimapolitikken. Disse medlemmer legger til grunn føre-var-prinsippet og et generasjonsperspektiv i utformingen av klima- og miljøpolitikken og mener denne må danne en ramme rundt alle våre politiske satsingsområder. Disse medlemmer viser til at naturmangfoldet er livsgrunnlaget for mennesker på jorda. Velfungerende økosystemer er en forutsetning for stabilitet, velferd og vekst i menneskelige samfunn. Disse medlemmer vil ta vare på naturmangfoldet for kommende generasjoner og mener det best skjer gjennom en kombinasjon av vern og bærekraftig forvaltning og bruk. Disse medlemmer har merket seg at regjeringens forslag til budsjett for 2018 har en tydelig klima- og miljøprofil og inneholder en rekke forslag som kutter klimagassutslipp nasjonalt og internasjonalt.

KLIMA

Disse medlemmer viser til at regjeringen fører en klimapolitikk som kutter utslipp nasjonalt og internasjonalt og samtidig bygger grønn konkurransekraft for norsk næringsliv. Disse medlemmer mener at Norge, med sterke teknologimiljøer, en høyt utdannet

og kompetent befolkning og fornybare energiresurser, har alle forutsetninger for å klare omstillingen til et lavutslippssamfunn. Disse medlemmer viser til at regjeringen i sitt forslag til statsbudsjett for 2018 foreslår å bevilge 10 mill. kroner til helhetlig profilering og grønne løsninger i regi av Innovasjon Norge, som skal bidra til å fremme norsk teknologi og norske løsninger internasjonalt. Disse medlemmer viser også til at regjeringen vil tilføre Fornybar AS 400 mill. kroner i investeringskapital i 2018. Disse medlemmer mener at mye av løsningen på klimautfordringen nettopp finnes i teknologiutvikling og i å erstatte fossil energi med fornybar energi. Disse medlemmer har merket seg at fossil energi likevel vil utgjøre en stor del av verdens energimiks i flere tiår fremover, og at norsk olje- og gassnæring er viktig som en stabil leverandør, særlig av naturgass til Europa.

GRØNN KONKURRANSEKRAFT OG FORSKNING

Disse medlemmer viser til at regjeringen foreslår å bevilge 20 mill. kroner til forskningsinnsatsen på tiltak innenfor ikke-kvotepliktig sektor for å bidra til å nå 2030-målene. Disse medlemmer har merket seg at samlet ramme for forskning på lavutslipp og grønn konkurransekraft dermed blir på 91,5 mill. kroner. Disse medlemmer har merket seg at midlene blir forvaltet av Norges forskningsråd og bygger på eksisterende programmer som kan bidra til å skape nye grønne arbeidsplasser og utvikle grønne løsninger. Disse medlemmer viser til at regjeringen også foreslår et nytt initiativ for å fremme grønne løsninger fra norske bedrifter. Innovasjon Norge skal derfor etablere et nytt samarbeid med privat næringsliv for å fremme norske grønne løsninger internasjonalt. Disse medlemmer viser til at regjeringen foreslår å bevilge 10 mill. kroner til denne satsingen i 2018.

Disse medlemmer viser til at regjeringen i 2017 lanserte en ny satsing på forskning på lavutslipp med en årlig ramme på 71,5 mill. kroner. Disse medlemmer viser til at satsingen skal bidra til å finne nye løsninger for å redusere klimagassutslipp i Norge og oppfylle norske klimamål frem mot 2030. Med en økning på 20 mill. kroner blir samlet ramme 91,5 mill. kroner i 2018. Disse medlemmer har merket seg at satsingen bygger på Forskningsrådets eksisterende innsats, inkludert programmene ENRGIX og BIONÆR.

TRANSPORTSEKTOREN

Disse medlemmer viser til at mange viktige tiltak for miljø og lavere klimagassutslipp finnes på andre budsjetter enn Klima- og miljødepartementets. Disse medlemmer har merket seg at regjeringen foreslår å styrke kollektivsatsingen med over 620 mill. kroner og har satt av 65 mrd. kroner til bymiljøavtaler, belønningsordningen og 50/50-ordningen i Nasjonal trans-

portplan 2018–2029. Disse medlemmer viser videre til at det historiske løftet for jernbanen fortsetter, og at det skal gjennomføres en storstilt utbygging av jernbanen, både rundt Oslo-området og andre byområder. Disse medlemmer viser også til at flere avgifter er lagt om i en miljøvennlig retning, og at andelen null- og lavutslippsbiler i Norge er sterkt økende og bidrar til at utslippene i transportsektoren går ned.

CCS

Disse medlemmer mener at utvikling av en kostnadseffektiv teknologi for CO₂-fangst og -lagring (CCS) vil være viktig for å redusere fremtidige klimagassutslipp, og viser til at budsjettet inneholder et bredt spekter av aktiviteter innenfor forskning og utvikling på CCS. Disse medlemmer viser til at regjeringen foreslår å bevilge til sammen 509 mill. kroner til CO₂-håndtering, og at arbeidet med en fullverdig kjede for fangst og lagring videreføres. Disse medlemmer mener det er fornuftig at regjeringen vil komme tilbake til Stortinget med en helhetlig framlegging om arbeidet med fullskala CO₂-håndtering i Norge, slik det er varslet i budsjettproposisjonen.

SKOG

Disse medlemmer viser til at skog kan bidra med opptil 30 pst. av klimaløsningen de neste årene. Disse medlemmer viser i den forbindelse til at regjeringen foreslår å styrke klima- og skoginitiativet med 118,2 mill. kroner, slik at bevilgningen for første gang er på over 3 mrd. kroner. Disse medlemmer har merket seg at Norge i 2018 vil betale for om lag 30 mill. tonn CO₂ i verifiserte utslippsreduksjoner i blant annet Brasil, Colombia, Guyana og Indonesia, noe som tilsvarer om lag 2/3 av Norges nasjonale utslipp av CO₂. Disse medlemmer har merket seg at regjeringen vil øke bevilgningen til klimaforhandlingene og FNs klimapanel med 25 mill. kroner, blant annet fordi det er usikkerhet omkring bidrag fra andre store bidragsytere.

Disse medlemmer viser til at også skogen i Norge inneholder et stort biologisk mangfold, og har merket seg at det på fire år er bevilget 1 489 mill. kroner til skogvern. Disse medlemmer er tilfreds med at satsingen på frivillig skogvern videreføres på et høyt nivå. Disse medlemmer har også merket seg at regjeringen satser betydelige midler på vern av norsk natur, og at bevilgningene er økt med 230 mill. kroner til 1 374 mill. kroner fra 2013 til 2018.

ROVDYRFORVALTNING

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til Stortingets vedtak om bestandsmål for ulv i norsk natur. Disse medlemmer har merket seg at regjeringen vil bevilge om lag 27 mill. kroner i tilskudd til kommuner innenfor ulveso-

nen til merking av ulv og til styrking av Statens naturoppsyns arbeid med konfliktredusering. Disse medlemmer viser til at hensikten med dette er å redusere konfliktene knyttet til ulv, særlig for dem som lever innenfor ulverevir og dem som opplever det som en belastning å bo i ulvesonen. Disse medlemmer viser til at regjeringen i 2017 opprettet en egen tilskuddsordning for kommuner med ulverevir i Hedmark, Akershus og Østfold. Disse medlemmer har merket seg at pengene kan brukes som tilskudd til visse næringsinteresser, til tjenestetilbud eller til næringsutvikling. Disse medlemmer viser til at ordningen på 20 mill. kroner blir videreført i 2018. Disse medlemmer viser til at 15 ulver innenfor ulvesonen sist vinter ble merket med GPS-halsbånd. Disse medlemmer viser til at det er satt av 4,1 mill. kroner slik at prosjektet kan fortsette også kommende vinter. Disse medlemmer har merket seg at merkingen gir informasjon om hvordan ulvene oppfører seg i områder med bosetting, og hvordan de vandrer. Disse medlemmer har merket seg at det er satt av 3,3 mill. kroner til økt kapasitet i Statens naturoppsyn for å følge opp ulvens skadepotensial og ulv som oppleves som nærgående, og til arbeidet med å dempe konflikter og formidle kunnskap.

3.1.3 Arbeiderpartiets hovedprioriteringer

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener at de menneskeskapte klimændringene er vår tids største utfordring. Klimapolitikken må danne en ramme rundt all politikk i Norge og internasjonalt. Både utslippsreduksjoner og klimatilpassing angår de fleste politikkområder, og skal vi lykkes i å nå målet om et lavutslippssamfunn i 2050, mener disse medlemmer at Norges klimainnsats må styrkes både nasjonalt og globalt. Mer ekstremvær, tørke, flom og havstigning vil føre til store ødeleggelser, sult og økte flyktningstrømmer. Disse medlemmer viser til at vi i desember 2015 fikk en rettslig bindende internasjonal klimaavtale med reell og global deltakelse fra alle land. Parisavtalen forplikter alle land til å arbeide for å holde økningen i den globale gjennomsnittstemperaturen godt under 2 grader. Norge har forpliktet seg til å kutte klimagassutslippene med 40 pst. innen 2030.

Selv om alle innmeldte forpliktelser fra alle verdens land overholdes, anses det som sannsynlig at 2-gradersmålet ikke holdes, og at den globale middeltemperaturen vil stige med 2,7 grader.

Det vil ha store, ofte ødeleggende, konsekvenser for store deler av verdens befolkning. Små, lavtliggende øyer i Stillehavet forbereder allerede evakuering og flytting av hele befolkningen, og byer som Rio de Janeiro, Miami og Osaka ligger sårbart til for hyppigere flom når havet stiger. Disse medlemmer mener dette understreker viktigheten av at Parisavtalen oppdateres med forsterkede utslippsmål hvert 5. år.

Disse medlemmer viser til at også Norge vil påvirkes av klimaendringene, og spesielt Vestlandet vil være utsatt. Derfor må Norge forberede seg på klimaendringer som vil komme, med flere flommer og mer ekstremvær. Disse medlemmer vil derfor styrke NVE, slik at arbeidet med kartlegging, sikring og overvåking av utsatte områder videreføres på et høyt nivå.

Stortinget har vedtatt målet om at 40 pst. utslippskutt skal oppnås i samarbeid med EU. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet støttet dette forslaget for at det skulle styrke – ikke svekke – vår klimapolitikk. Nå har det gått snart to år siden Stortinget gjorde vedtak, uten at en avtale er på plass. Disse medlemmer mener en mangel på avtale ikke kan stoppe Norge fra å gjennomføre konkrete klimatiltak.

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet har forslått en rekke konkrete klimatiltak, og la i slutten av forrige stortingsperiode fram en omfattende klima- og lavutslippsspakke, som også følges opp i budsjettet for 2018.

Disse medlemmer viser til at Enova vil stå sentralt i arbeidet med å nå Paris-målet. Enova gir i dag støtte til miljøvennlig omlegging av energibruk og energi-produksjon, samt til utvikling av energi- og klimateknologi. En av Enovas viktigste oppgaver i årene framover bør være å legge til rette for tiltak som bidrar til å redusere klimagassutslippene vesentlig. Disse medlemmer mener en avvikling av Enova-fondet, slik regjeringen foreslår fra 2018, skaper stor usikkerhet og uforutsigbarhet for det videre klimaarbeidet. Disse medlemmer vil heller videreføre fondet og legge til rette for klimavennlig omstilling i hele Norge.

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiets klimapolitikk også er god industripolitikk. Norge har sterke industrimiljø i blant annet kraftforedlende industri, verftsindustrien, maritim sektor, skognæringene og petroleumsindustrien. Arbeiderpartiet vil legge til rette for at disse industrimiljøene kan satse mer på tiltak og teknologiutvikling som bidrar til utslippsreduksjoner. Klimapolitikken skal bidra til å posisjonere norsk næringsliv for lavutslippssamfunnet og skape arbeidsplasser i hele landet for framtida.

Disse medlemmer viser til at karbonfangst og -lagring (CCS) er en viktig teknologi som kan bidra til store utslippskutt både nasjonalt og internasjonalt, og disse medlemmer mener at Norge kan ta en ledende rolle i utviklingen av CCS-teknologi. Disse medlemmer reagerer derfor på det store kuttet til CCS som er foreslått regjeringens budsjett, og disse medlemmer viser til den store motstanden forslaget har fått både fra industri- og teknologibedrifter og fra miljøbevegelsen.

Disse medlemmer viser til at storbyene spiller en avgjørende rolle i klimaarbeidet. Når vi skal halvere utslippene fra transportsektoren, er storbyene det vik-

tigste innsatsområdet. I storbyområdene skal trafikkveksten skje ved bruk av kollektivtrafikk, sykkel og gange. Det vil bidra til å redusere klimagassutslipp og lokal forurensing og til å løse køproblemene i byområdene. Det er viktig å sikre at kollektivtrafikken er utslippsfri. Disse medlemmer mener at staten må være villig til å finansiere inntil 70 pst. av kostnadene ved store kollektivinvesteringer i storbyene. Derfor foreslår Arbeiderpartiet å styrke satsingen med 300 mill. kroner i 2018 ut over regjeringens forslag.

Disse medlemmer viser til at Oslo blir Europas miljøhovedstad i 2019, og at byrådet i Oslo har en offensiv klima- og miljøpolitikk, med blant annet et forpliktende «klimabudsjett» hvor alle byråder har spesifikt beskrevet ansvar som det rapporteres på gjennom året sammen med regnskapet. Dette er et avgjørende grep for å kutte utslipp i alle sektorer og bør følges opp også nasjonalt. Disse medlemmer foreslår at vi får et karbonbudsjett for landet – slik det arbeiderpartistyrte byrådet allerede har laget for Oslo. Vi må være sikre på at vi velger klimatiltak som faktisk virker. Klimapolitikken må styres på samme måte som vi styrer finanspolitikken.

Disse medlemmer viser til at i tillegg til klimautfordringen er tap av biologisk mangfold den andre store utfordringen vi står overfor. Disse medlemmer mener at det må legges til rette for en helhetlig og økosystembasert forvaltning av naturen, slik at vi stan- ser tap av arter og naturtyper. Disse medlemmer viser til at regjeringen foreslår store kutt på de fleste områder innen miljøvern. Disse medlemmer mener dette ikke er å følge opp vedtakene som ble gjort i forbindelse med handlingsplanen for naturmangfold som Stortinget behandlet våren 2016. Disse medlemmer mener det er behov for en styrking av naturvernet blant annet ved å styrke arbeidet med kartlegging og kunnskapsinnhenting, styrke arbeidet til Artsdatabanken, øke innsatsen for å nå 10 pst. frivillig skogvern, styrke forvaltningen av verneområdene og videreføre arbeidet med nasjonalparkplanen.

Disse medlemmer vil følge opp forvaltningsplanene for våre havområder med en helhetlig og økosystembasert forvaltning som sikrer bærekraftig bruk og bevaring av våre havområder og marine ressurser. Disse medlemmer vil styrke innsatsen og tiltakene mot marin forsøpling og mikroplast langs kysten og i havområdene, som både er et globalt og et nasjonalt problem, og som både krever internasjonalt samarbeid og nasjonale tiltak. I tillegg til nasjonale opprydningstiltak, som «fishing for litter» og dugnader for strandrydding, viser disse medlemmer til at det er viktig å iverksette tiltak som også reduserer bruk av plast.

Disse medlemmer mener tiltak for å sikre en bærekraftig forvaltning av de anadrome laksefiskene må styrkes. Laksefiskene er under stadig press, hvor

rømt oppdrettsfisk, lakselus og overfiske er de største truslene mot en bærekraftig utvikling av våre villaksbestander. Det har vært gjennomført en rekke tiltak for å bedre situasjonen for laksefisk, med blant annet en rekke gyrobehandlinger i elver og vassdrag og bygging av en laksesperre i Driva. Disse medlemmer mener det er viktig å videreføre arbeidet med en genbank i Hardangerfjorden og bygging av laksetrappet i elver og vassdrag.

Disse medlemmer mener at friluftsliv gir gode opplevelser, økt trivsel, fysisk aktivitet og god folkehelse. Derfor er det viktig at friluftsområdene tilrettelegges og forvaltes slik at de er lett tilgjengelige for alle. Det er særlig viktig at barn og unge oppdager gleden ved friluftsliv. Både leirskolene og «Den naturlige skolesekken» er viktige tiltak for at barn og unge skal få økt kunnskap om miljø, friluftsliv og bærekraftig utvikling. De frivillige organisasjonene gjør et svært viktig arbeid med å tilrettelegge for gode naturopplevelser for alle. Disse medlemmer mener det er viktig at organisasjonene sikres gode arbeidsvilkår og forutsigbare økonomiske rammer, og vil derfor øke tilskuddet til frivillige organisasjoner.

Disse medlemmer mener regjeringen har levert et svakt klima- og miljøbudsjett. Budsjettet viser få tiltak for et lavutslippssamfunn, samtidig som det inneholder store miljøkutt. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, som inneholder en stor satsing på klima- og miljø, med et bredt sett med virkemidler, som satsingen på fornybar energi, energieffektivisering, klimateknologi, kollektivtransport og et stort løft for det klassiske naturvernet.

3.1.4 Senterpartiets hovedprioriteringer

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor ramme 13 settes til 9 420 671 000 kroner, som er en reduksjon på 61 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Disse medlemmer vil understreke at klima- og miljøpolitikken berører nesten alle sektorer og er avhengig av innsats på en rekke områder i samfunnet. Disse medlemmer ser at dersom en skal oppnå forbedringer, må miljøpolitikken ses i sammenheng med andre politiske satsinger, slik at utslippene blir redusert som følge av bærekraftig bruk. Disse medlemmer viser til ansvaret for å balansere hensynet til både vekst og langsiktig forvaltning, ikke bare som klima- eller miljøpolitikk, men som sektorovergripende tiltak i hele samfunnet.

Disse medlemmer er av den oppfatning at det trengs en strategisk og målrettet satsing for å oppnå våre klimamål. Disse medlemmer viser til næringstransport/tungtransport, som i dag står for dobbelt så store utslipp som personbiltransport. Disse medlemmer

mener at et CO₂-fond hvor tilsluttede bedrifter i stedet for å betale CO₂-avgift betaler inn til et fond og samtidig kan søke om støtte til utslippsreducerende tiltak, ville være et svært viktig tiltak for omstilling på dette området. Disse medlemmer mener videre at et slikt tiltak må komme raskt i gang, og at staten derfor bør gå inn med en betydelig grunnkapital i et slikt fond. Disse medlemmer viser til Senterpartiets alternative budsjett, hvor det foreslås avsatt 1 mrd. kroner til dette formålet. Disse medlemmer viser videre til at Senterpartiet ønsker å utrede et system for veiprising hvor biler som slipper ut mye CO₂, belastes hardere enn lavutslipps- og nullutslippsbiler. Disse medlemmer mener et slikt system bør iverksettes i områder av landet hvor det finnes gode kollektivtilbud som alternativ til bilbruk.

Disse medlemmer anser en kraftfull og langsiktig satsing på biodrivstoff som en annen viktig strategisk satsing innen klimaområdet. Disse medlemmer viser til at Norge ligger lavt i andel biodrivstoff sammenlignet med våre naboland Sverige og Finland. Disse medlemmer understreker at produsenter av biodrivstoff må gis langsiktige og trygge rammevilkår, slik at det kan treffes kloke investeringsbeslutninger.

Disse medlemmer er av den oppfatning at en grønn omlegging av næringslivet vil kunne bli en betydelig styrke for Norge, og viser til Senterpartiets alternative budsjett, hvor det foreslås en styrking av miljøteknologiordningen samtidig som det foreslås etablert et grønt investeringsselskap som skal kunne investere i selskap som tar en rolle i utviklingen av klimavennlige løsninger og ideer. Dette gjelder ikke minst maritim næring, marin sektor, aluminiums- og ferrolegeringsindustrien, skog- og treforedling og næringsmiddelindustrien.

Disse medlemmer vil understreke den grunnleggende viktige rollen kommunene spiller i klimapolitikken. Disse medlemmer mener kommunene har forutsetninger for å finne klimapolitiske løsninger som ikke blir sett på statlig nivå, et potensial som ikke har fått nødvendig anerkjennelse. I kommunene er det mulig å differensiere politikken etter hvilke utfordringer og muligheter som finnes lokalt. I Senterpartiets alternative budsjett styrkes kommunalt klimaarbeid sammen med forslag til styrking av en rekke andre poster som legger til rette for økt klimainnsats lokalt. Disse medlemmer viser til at det også på andre områder, som transport og næring, foreslås styrking i Senterpartiets alternative budsjett av tiltak som gjør miljøvennlig transport og næringsutvikling mulig også i distriktene.

Disse medlemmer er sterkt bekymret for konsekvensene av regjeringens rovviltpolitikk. Disse medlemmer viser til at rovviltbestandene truer beitebruket slik vi kjenner det i dag, og at mange mennesker opplever redusert livskvalitet i hverdagen på grunn

av rovviltsituasjonen. Disse medlemmer viser videre til at tilskudd til rovvilttiltak dekker en rekke viktige, avhjelpende tiltak i rovviltforvaltningen, som kostnader til kompensasjon for kommunale jaktlag ved skadefelling og kompetansetiltak for jegere.

Disse medlemmer er særlig opptatt av at det skal være mer midler tilgjengelig for å drive en effektiv lisensjakt og ytterligere tilsyn på beite.

3.1.5 Sosialistisk Venstrepartis hovedprioriteringer

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative forslag til statsbudsjett, hvor ramme 13 settes til 10 986 796 000 kroner, som er en økning på om lag 1,5 mrd. kroner i forhold til regjeringens forslag.

Dette medlem viser til at klimaendringene er i gang. Aller hardest rammes mennesker i fattige land. Men også i Norge opplever vi styrtregn, flom og ras. Samtidig trues planter og dyr av utryddelse på et nivå vi ikke har sett maken til i menneskets historie. Dette medlem mener derfor hvert statsbudsjett fremover må være tidenes mest ambisiøse klimabudsjett om vi skal klare å nå våre egne klimamål.

Dette medlem viser til at kampen for å bekjempe miljøproblemene krever en stor satsing på en rekke området av statsbudsjettet. I tillegg til forslagene til satsinger over Klima- og miljødepartementets budsjett foreslår Sosialistisk Venstreparti en rekke miljøsatsinger blant annet på Samferdselsdepartementets og Olje- og energidepartementets rammeområde. Sosialistisk Venstreparti foreslår totalt:

- Om lag 9,3 mrd. kroner i økt satsing på miljø sammenlignet med regjeringen. Av dette går om lag 5 mrd. kroner til en miljøsatsing i transportsektoren. Satsingen omfatter blant annet en stor økning i støtten til kollektivtrafikk og miljøvennlig byutvikling, økt støtte til jernbanen, økt støtte til gang- og sykkelveier, økt støtte til elektrifisering av transportsektoren, samt avgifter for å fremme miljøvennlig transport. Nærmere omtale av satsingen finnes i innstillingen fra finanskomiteen og transport- og kommunikasjonskomiteen.
- Klima- og miljødepartementets budsjett foreslås økt med om lag 1,5 mrd. kroner.
- Om lag 900 mill. kroner går til å vare på norsk natur og artsmangfold.
- I tillegg foreslår Sosialistisk Venstreparti et grønt skatteskifte for å fremme miljøvennlig atferd. I Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjettfor-slag blir det for eksempel dyrere å kjøpe en ny bensin- eller dieselbil og mer lønnsomt å velge elbil enn det regjeringen har foreslått.

KONKRETE KLIMAKUTT NÅ

Dette medlem viser videre til at Sosialistisk Venstreparti før valget lanserte en konkret plan for hvordan vi kan kutte 5 mill. tonn CO₂ i denne stortingsperioden. Sosialistisk Venstrepartis budsjettfor-slag er første steg i oppfølgingen av denne planen, sammen med 42 forslag til klimagasskutt som Sosialistisk Venstreparti fremmet i Stortinget denne høsten. Summen av tiltakene sørger for at Norge tar sin del av ansvaret for å løse klimakrisen, samtidig som man binder landet sammen, får nye arbeidsplasser og bedre byer å bo i. Forslagene vil til sammen dessuten gjøre det mulig å nå Stortingets mål om kutt i utslippene fram mot 2020, et mål som regjeringen styrer stødig mot å bryte.

Dette medlem mener det er viktig å invitere kommunene med på klimadugnaden, og viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett foreslår 200 mill. kroner i økt støtte til klimatiltak og klimatilpasning over rammeområde 13, i tillegg til økte bevilgninger også over andre rammeområder. Dette medlem mener det bør fastsettes et eget mål for hvor store norske utslipp av klimagasser bør være i 2030 og 2040. Dette medlem viser også til viktigheten av å nå klimaforliket for 2020, som Stortinget vedtok i 2012.

KLIMARETTFERDIGHET

Dette medlem mener Norge som et rikt land har et ansvar for å støtte fattige lands klimainnsats. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, der det foreslås 350 mill. kroner mer enn i regjeringens forslag til Norges viktige arbeid for å ta vare på regnskogen, til beste for menneskene som lever i skogen, skogens planter og dyr og verdens klima. Dette medlem viser til at dette er en del av en større satsing for å støtte fattige land i klimaendringenes tid, og den følges også opp med støtte til klimatilpasning og fornybar energi på Utenriksdepartementets budsjettområde.

INGEN ARTER Å MISTE

Dette medlem minner om at naturen renser lufta vi puster inn, vannet vi drikker, og jorda vi dyrker maten vår i. Den gir oss klær, medisiner og materialer. Og den har en uvurderlig egenverdi.

Dette medlem mener at verden ikke har noen arter å miste. Utryddelsen av arter skjer i en fart på opp mot 1 000 ganger den naturlige hastigheten. Den viktigste årsaken til utryddelse er vårt enorme forbruk av areal. Vi bygger ut nye områder, deler opp dyrs leveområder og gjør inngrep som til sammen får stor betydning for artenes overlevelse. Klimaendringer vil framover forsterke utryddelsen og gjøre en del områder ubeboelige for visse arter. I tillegg er forurensning og forsøpling med på å forsterke utryddelsen.

Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti derfor fortsetter sin årlige opptrapping av støtten

til skogvern fram mot målet om en skogvernmilliard, og årets bevilgning er på 340 mill. kroner mer enn regjeringens. Videre viser dette medlem til at Sosialistisk Venstreparti foreslår å øke støtten til nye nasjonalparker som Østmarka, Lofotodden og Preikestolen. Dette medlem viser også til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett foreslår mer penger til å ta vare på truede planter og dyr, økt støtte til arbeidet med å utarbeide et økologisk grunnkart og et eget forskningsprogram for hvorfor insekter forsvinner fra naturen.

Dette medlem viser videre til at man i Sosialistisk Venstrepartis forslag til alternativt budsjett foreslår satsing på Runde miljøsenters, nytt skogvernssenter i Trillemarka og nytt fossesenter i Gaular.

TA VARE PÅ RIKDOMMEN I SJØER, VASSDRAG, FJORDER OG HAV

Dette medlem mener Norge kan være stolt av sine elver, fjorder og havområder, og at de er verdt å bevare. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett foreslår økt støtte til å ta vare på villaksen og gir mer penger til giftoppyrdding i norske fjorder. Dette medlem vil forsterke bekjempelsen av plastforsøpling langs kysten, et arbeid regjeringen kutter i. Langs norskekysten er mange områder så sterkt forurenset av gamle miljøsynder at folk frarådes å spise fisk og annen sjømat fra disse områdene. Regjeringen foreslår også kutt i dette viktige opprydningsarbeidet. Dette medlem mener det er viktig å holde framdrift i arbeidet, og viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative forslag til statsbudsjett, som sørger for at det kan holdes full framdrift i planlagt opprydning i de områdene som står for tur, som Ålesund, Horten og Hamnerfest.

Dette medlem viser videre til at man i Sosialistisk Venstrepartis forslag til alternativt budsjett foreslår økt satsing på handlingsplanen for sjøfugl og på en genbank for villaks i Hardanger.

FRILUFTSLIV FOR ALLE

Dette medlem minner også om at naturen er grunnlaget for friluftslivet. Å ferdes fritt ved sjøen, på fjellet og i skogen gir barn og voksne bedre helse og stor glede. Derfor øker Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett støtten til friluftaktiviteter i hele landet.

Dette medlem viser til at satsingen også inkluderer oppkjøp av nye områder til friluftsmål, økt støtte til å kartlegge friluftslivsområder, satsing på nasjonale turiststier og støtte til å tilrettelegge friluftslivsaktiviteter for mennesker med funksjonsnedsettelse.

REN OG TRYGG LUFT

Dette medlem viser til at man fremdeles trenger innsats for å kutte helsefarlig lokal luftforurensing, som kan forverre luftveislidelser og hjerte- og karsykdom-

mer. Særlig sårbare grupper er barn, diabetikere, overvektige samt mennesker med dårlig råd.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative forslag til statsbudsjett, der man øker satserne for NO_x i engangsavgiften for nye biler og faser inn nullutslippsbiler i kraftig tempo, foreslår en kraftig økning i satsingen på kollektivtrafikk og dessuten en støtteordning til utfasing av gamle vedovner i byer med luftforurensing.

3.1.6 Venstres hovedprioriteringer

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett for 2018 foreslår at ramme 13 settes til 9 871 464 000 kroner, som er en økning i forhold til regjeringens forslag på 389 793 000 kroner.

Dette medlem viser til at Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2018 tar utgangspunkt i budsjettforslaget fra regjeringen Solberg, jf. Prop. 1 S (2017–2018) og Prop. 1 S Tillegg nr. 1 (2017–2018). Konkrete endringer på rammeområde 13 i forhold til disse dokumentene følger av omtale og tabeller under.

Dette medlem vil vektlegge betydningen av en ambisiøs miljøpolitikk med mål om å sikre livsgrunnlaget for kommende generasjoner og for alle deler av verden og skape likeverdige muligheter for alle. Naturmiljøet er vårt livsgrunnlag. Det er et grunnleggende liberalt verdisyn å skape et økologisk likt utgangspunkt for alle generasjoner. Miljøpolitikk er å ta hensyn til langsiktige effekter på miljøet selv om forurensning og overutnyttelse av ressurser kan gi kortsiktige fordeler. Dette medlem ønsker en fremtidsrettet miljøpolitikk. Dette medlem vil at Norge skal være et foregangsland og bidra til å finne løsninger også andre land kan benytte. Globalt er det tre hovedutfordringer i miljøpolitikken: utslipp av klimagasser, miljøgifter og tap av biologisk mangfold. Dette medlem vil påpeke at Norge har et nasjonalt ansvar for disse miljøutfordringene. I tillegg gjenstår det mye regionalt og lokalt miljøarbeid når det gjelder lokal luft- og vannkvalitet, ressurs- og avfallshåndtering, sikring av viktige naturområder og tilgang til natur.

Dette medlem peker på at det er to overordnede mål i norsk miljøpolitikk som står helt sentralt frem mot 2020: klimamålet vedtatt i klimameldingen i 2012 og målet om å stoppe tapet av biologisk mangfold.

Dette medlem viser til at Norge ratifiserte Parisavtalen i 2016, og at vi dermed har forpliktet oss til å bidra til å begrense temperaturøkningen til godt under 2 grader og fortrinnsvis 1,5 grader. Dette medlem mener Norge skal bidra til å øke evnen til tilpasse skadevirkningene klimaendringene krever, samt sikre finansiering av en lavutslippsutvikling. Dette medlem mener det er fullt mulig for Norge å kutte utslippene på

en slik måte at vi kan være en rollemodell for resten av landene som har signert Parisavtalen.

Dette medlem viser til at Stortinget i juni 2017 vedtok å innføre en klimalov, og at klimamålene Stortinget har vedtatt, dermed blir fastsatt som lov. Dette medlem understreker at regjeringen med dette må rapportere konkret om hvilke kutt som gjennomføres, og hvordan man ligger an til å nå målene. Klimaloven stadfester at utslippsnivået skal reduseres med minst 40 pst. fra 1990-nivå innen 2030 og 80–95 pst. innen 2050.

Dette medlem mener regjeringens forslag til budsjett ikke når klimamålet eller målet om tap av biologisk mangfold. Dette medlem peker på at Venstres forslag til statsbudsjett for 2018 i stor grad er i tråd med disse målene, eller et stort skritt på veien for å nå dem.

Dette medlem er fornøyd med at Stortinget har vedtatt at Norge skal tilslutte seg EUs klimarammeverk, og mener det er svært fornuftig at virkemiddelbruken i norsk klimapolitikk nå deles i to: ett sett virkemidler for sektorer som ikke er omfattet av det europeiske kvotemarkedet ETS, og ett sett virkemidler for sektorer som er omfattet av kvotemarkedet. Dette medlem mener en høy CO₂-avgift bør være hovedvirkemidlet for sektorer som ikke er en del av ETS. Dette medlem peker på at Venstre foreslår en generell CO₂-avgift på 500 kroner pr. tonn og fjerner flere av dagens avgiftsfritak. Dette medlem peker på at reduksjoner i ikke-kvotepiktig sektor vil redusere verdens klimagassutslipp og bidra til å nå målet om å redusere norske klimagassutslipp nasjonalt.

Dette medlem peker på at Norge er medlem av det europeiske kvotemarkedet ETS. Dette markedet setter en pris på CO₂-utslipp for de virksomheter som er inkludert i dette markedet. Utslippene totalt i ETS er satt av EU, og de totale utslippene skal gradvis reduseres frem mot 2030. Dette medlem viser til at kvotepriisen i dag er lav. Dette medlem mener derfor at det er et stort behov for teknologiutvikling som ikke blir utløst av dagens kvotepriis, og peker spesielt på Venstres økninger til Enova og Innovasjon Norge.

Dette medlem mener en tilrettelegging av samarbeidet mellom skoler og frivillige miljø- og friluftsganisasjoner er viktig for å sette undervisningen i realfag, samfunnsfag, mat og helse i sammenheng med miljø, friluftsliv og bærekraftig utvikling. Dette medlem viser til at Den naturlige skolesekken fremmer et slikt samarbeid, og reverserer regjeringens kutt på 1 mill. kroner til dette formålet.

Dette medlem viser til at 6,5 tonn av totalt ca. 17 tonn atomavfall i Norge lagres på Kjeller. Det er avdekket utilfredsstillende lagringsforhold for atomavfallet, og det er viktig at staten tar medansvar for å fjerne dette. Dette medlem peker på at opprydningen i atomavfallet er en lang prosess, men at det er viktig å få frem-

drift i opprydningen, og foreslår derfor å bevilge 15 mill. kroner til dette arbeidet.

Dette medlem mener at miljøpolitikken i Norge må være kunnskapsbasert og bygge på forvalteransvaret. Et godt kunnskapsgrunnlag muliggjør effektiv saksbehandling og en presis naturforvaltning der utvikling kan skje uten at det går på bekostning av naturverdier. Dette medlem påpeker at bare 25 pst. av naturen er kartlagt i Norge. Derfor er det behov for en økt satsing på et nasjonalt kunnskapsløft. Ved å videreutvikle et økologisk grunnkart for Norge vil forutsigbarhet og vurdering av naturtyper og økosystemer bli langt bedre og mer presis enn i dag. Når tre av fire verdifulle naturområder ikke er kartlagt, gjør det at viktige naturverdier skades, og det bidrar til forsinkede og fordyrende planprosesser. Bedre kartlegging vil bidra til raskere plan- og konsesjonsprosesser og bidra til å redusere konfliktnivået ved at sårbare og verdifulle områder blir kjent. Kartlegging av naturtyper, økosystemer og arter er en forutsetning for kunnskapsbasert forvaltning og vil redusere konfliktnivået i utbyggingssaker. Dette medlem vil styrke denne satsingen med 20 mill. kroner.

Dette medlem viser til at tap av naturmangfold er en av våre største miljøutfordringer. Arter utryddes opp mot tusen ganger raskere enn det som er naturlig. I Norge er ca. 2400 arter truet av utryddelse. Uten aktive tiltak vil mange av disse artene forsvinne fra norsk natur. Dette medlem understreker at Norge har forpliktet seg til å stanse tapet av naturmangfold. Skal dette målet nås, må det iverksettes redningsaksjoner for flere av artene. Det kan skje ved å gjøre flere av våre mest truede arter til prioriterte arter etter naturmangfoldloven. I Norge er 40 naturtyper klassifisert som truede. Flere naturtyper bør bli utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven. Dette medlem mener fokuset på bevaring av truede arter og naturtyper må intensiveres, og foreslår derfor å øke bevilgningene til dette formålet med 34,5 mill. kroner.

Dette medlem peker på at andelen pollinerende insekter har gått kraftig ned. I dag er eksempelvis en tredel av villbiene truet, og det truer matproduksjonen vår. Opprettholdelse av kulturlandskapet, hvor mennesker har slått høy og hatt dyr på beite, er viktig for blomstene og biene som lever der. Tap av kulturlandskap er hovedårsaken til at mange humler og andre bier er utrydningstruet i dag, og faktisk er hele 500 arter truet i kulturlandskapet i dag. Dette medlem viser til regjeringens forslag til statsbudsjett, der de følger opp budsjettforliket for 2017 og foreslår en utvidelse av tilskuddsordningen for kulturlandskap. Tilskuddsordningen utvides til å gjelde seks nye områder. Dette medlem viser til Venstres alternative budsjett, hvor det foreslås en bevilgning på 10 mill. kroner til dette formålet.

Dette medlem peker på at mange av de norske humleartene er truet, sammen med en betydelig andel

av de norske biartene. Dette medlem foreslår en bevilgning på 0,3 mill. kroner til et forprosjekt til et brunbiesenter i Rogaland.

Dette medlem viser til at det er liten kunnskap om forholdene i havet og på havbunnen. Dette medlem peker på at det ligger både et betydelig økonomisk potensial i og et miljømessig argument for å øke kunnskapsinnhenting om disse områdene. Dette medlem viser til at MAREANO kartlegger dybde, bunnforhold, naturtyper og forurensning i norske havområder, og vil styrke denne satsingen med 4 mill. kroner, som øremerkes til Sklinnabanken i Trøndelag.

Dette medlem viser til Venstres alternative budsjett, hvor det foreslås å bevilge 5 mill. kroner ekstra til verneplaner i fylkene og regionene og 5 mill. kroner ekstra til gjennomføring av nytt vern, blant annet gjennom kjøp av eiendom i strandsonen.

Dette medlem viser til at CICEROs arbeid for å formidle klimaforskning ble styrket med 1 mill. kroner i revidert nasjonalbudsjett 2017. Dette medlem viderefører denne satsingen med helårsvirkning og viser til Venstres alternative budsjett, hvor det foreslås å øke bevilgningen til 2 mill. kroner.

Dette medlem mener at regjeringens forslag til reduksjon i bevilgningen til GenØk med 6,9 mill. kroner er foreslått uten en forutgående evaluering av virksomheten. Kuttet utgjør 60 pst. av bevilgningen, noe som kan bety at Norge kan miste uavhengig forskning og rådgivningskompetanse om trygg bruk av bioteknologi. Dette medlem foreslår at regjeringens forslag til kutt til GenØk reverseres.

Dette medlem viser til vannforskriften og målet om at alle vannforekomster skal ha god eller svært god kjemisk og økologisk tilstand innen 2021. Dette innbefatter at tilstanden på alt vann i Norge skal kartlegges gjennom en omfattende kunnskapsinnhenting som skal legge grunnlaget for vurderingen av hva som må til for å beskytte og/ eller forbedre den økologiske tilstanden. Dette medlem mener levende lakseelver er viktige for å bevare det biologiske mangfoldet og for reiselivet og turistnæringen. Dette medlem vil understreke at Norge har et særlig ansvar for å forvalte landets unike villaksstammer. Dette medlem viser til Venstres alternative budsjett, hvor det foreslås en økning av bevilgning til tiltak for villaksstammene, kalking og vannmiljøtiltak med 50 mill. kroner og 25,2 mill. kroner ekstra til tilskuddsordningen for vannmiljøtiltak. Dette medlem mener regjeringen må prioritere tilstrekkelige midler til genarbeid knyttet til Hardangerfjordbestanden innenfor den totale bevilgningsrammen til Miljødirektoratet for 2018.

Dette medlem ønsker å opprette en stiftelse for norske villaksesentre, etter modell av villreinsentre, slik at disse kan stå for en viktig formidlingsoppgave for å bedre tilstanden for villaksen. Dette medlem viser

til Venstres alternative budsjett, der det derfor foreslås å bevilge 3 mill. kroner til kompetansesentre for laks- og vannmiljøtiltak for å ta ansvar for å etablere en slik stiftelse.

Dette medlem vil understreke at Norge har et rikt og særegent naturmangfold som man har et internasjonalt ansvar for å ta vare på. Dette medlem mener det er viktig å sikre at truede arter og naturtyper gis vern eller tilstrekkelig beskyttelse, slik at våre etterkommere kan oppleve det samme naturmangfoldet som oss.

Dette medlem har merket seg at om lag 3 pst. av den produktive skogen i Norge er vernet. Samlet dekker skogen 130 000 kvadratkilometer eller 34 pst. av Fastlands-Norge. I skogen lever 60 pst. av artene i Norge og omtrent halvparten av de truede artene. Dette medlem viser til behandlingen av naturmangfoldsmeldingen, hvor det ble vedtatt 10 pst. skogvern.

Dette medlem viser til at frivillig skogvern er en effektiv ordning for å bevare skog i Norge. Gjennom frivillig vern kan man oppnå økt vern av verdifull skog og bevare biologisk mangfold, samtidig som man unngår konflikter med lokalsamfunn og grunneiere. Dette medlem har merket seg at det er stor interesse for å inngå avtaler om frivillig vern, og mener dette engasjementet er gledelig og svært viktig for å nå vernemålene. Dette medlem vil på denne bakgrunn påpeke behovet for en gradvis opptrapping av skogvernet og viser til at Venstre i sitt alternative budsjett foreslår å øke satsingen på frivillig skogvern med 107,4 mill. kroner.

Dette medlem viser til at det er sterkt økende forståelse for den betydningen som mangroveskogene har, både fordi trærne binder opp store mengder CO₂, og fordi skogen gir vern mot det ekstremværet som ofte enn før rammer utsatte kystområder i utviklingsland. I dag er imidlertid 50 pst. av verdens mangroveskoger lagt øde pga. kortsiktig økonomisk utnyttning. Betydningen av å plante ny mangroveskog ble også sterkt understreket i den siste rapporten fra FNs klimapanel. Dessuten er det slik at arbeidet med nyplanting og skjøtsel i skogsområdene gir økonomisk utvikling i fattige kystsamfunn. Dette medlem vil sette av 100 mill. kroner under regnskogmidlene til dette formålet.

Dette medlem vil vise til at skogsområdet Østmarka ligger sentralt i de lavereliggende delene av Østlandet mellom Oslo og Øyeren. Dette medlem mener at Østmarkas unike kvaliteter er av stor og umistelig nasjonal verdi. Dette medlem mener at regjeringen må iverksette en utredning av naturverdiene i Østmarka med sikte på å opprette en bynær og brukspreget nasjonalpark der hovedformålet er ivaretagelse av naturverdier, rekreasjon og friluftsliv, jf. Oslo kommunes vedtak. Norge mangler en nasjonalpark som kan representere de lavereliggende skogsområdene i Sør-Norge, og dette er siste mulighet. I skogvernsammenheng er det også stor mangel på vern av lavereliggende, produktiv skog.

Dette medlem viser også til at Venstre tidligere har foreslått en ny nasjonalparkplan. Dette medlem vil også opprette en nasjonalpark i og rundt området ved Prekestolen i Rogaland og Lofotodden i Nordland. Dette medlem viser til Venstres alternative budsjett, der det derfor foreslås 25 mill. kroner til nye nasjonalparker.

Dette medlem mener regjeringen må foreta en fornyet behandling av søknaden fra Norske Skog Saugbrugs AS i Halden om å la selskapet komme inn under CO₂-kompensasjonsordningen.

Dette medlem viser til at regjeringen setter av midler til restaurering av myr. Det norske myrlandskapet er både biologisk rikt og binder store mengder klimagasser. Dette medlem ønsker å styrke satsingen på restaurering av myr med 3 mill. kroner ut over regjeringens budsjettforslag.

Dette medlem viser til at det i budsjettavtalen mellom regjeringen og Kristelig Folkeparti og Venstre for 2016 ble opprettet en pott til lokale klimatiltak i norske kommuner. Dette medlem viser til at søknadene som kom inn i 2016 og 2017, langt oversteg bevilget beløp, og vil styrke denne ordningen videre med 68,5 mill. kroner, slik at total bevilgning blir på 175 mill. kroner.

Dette medlem peker på at hvert år havner 6,4 millioner tonn søppel i verdenshavene, og at 75 pst. av dette er plast, ifølge en rapport utarbeidet av FNs matvareprogram og FNs miljøprogram. Dette utgjør en trussel mot alt marint liv og dyr som nyttiggjør seg av ressurser fra havet. Problemstillingen ble aktualisert da en hval ble funnet med magen full av plast utenfor Sotra i begynnelsen av 2017. Dette medlem peker på at marin forsøpling krever både opprydding, forebygging, forskning, bevisstgjøring og strengere straffer for forsøpling. Dette medlem vil styrke tiltak mot marin forsøpling med 79,9 mill. kroner, slik at samlet innsats blir 100 mill. kroner i 2018.

Dette medlem viser videre til at gamle båter i dag ligger forlatt mange steder langs kysten og i naturen. Panteordningen som ble innført for fritidsbåter i oktober 2017, er således viktig for å få ryddet opp i dette problemet. Dette medlem viser til at dagens sats for panteordningen er på 1 000 kroner, og finner det hen-

siktsmessig å doble denne til 2 000 kroner, slik at enda flere båter leveres inn. I Venstres forslag til budsjett styrkes ordningen med 15 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

Dette medlem mener regjeringen må endre avfallsforskriften kapittel 6 om retursystemer for emballasje til drikkevarer slik at satsene for pant på drikkevareemballasje blir hevet til hhv. 2 og 3 kroner i tråd med anbefalingene i høringsbrevet fra Miljødirektoratet av 26. juni 2017.

Dette medlem mener skogplanting i Norge er et dårlig klimatiltak, da det ligger store muligheter innenfor frivillig skogvern. Skogplanting i et klimaperspektiv gir også store utfordringer når det gjelder biologisk mangfold, og Venstre foreslår derfor å kutte alle bevilgninger til skogplanting med 10,3 mill. kroner.

Dette medlem mener handel med utslippskvoter kan være et bidrag til å innfri Norges klimaforpliktelser. Dette medlem vil imidlertid påpeke at behovet for kjøp av CO₂-kvoter vil avgjøres av i hvor stor grad det gjennomføres nasjonale klimatiltak. Dette medlem mener at de fleksible mekanismene kun skal være et supplement til nasjonale tiltak.

Dette medlem viser videre til at Venstre, i forbindelse med behandling av statsbudsjettet for både 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016 og 2017 med rette har vært kritisk til regjeringens svært friske budsjettering når det gjelder kjøp av kvoter. Det har så langt kun vært kjøpt kvoter for en liten brøkdel av det som har vært avsatt i budsjettene. Dette medlem mener at historien viser at det ikke er behov for ytterligere påfyll i statsbudsjettet 2018 all den tid tidligere bevilgninger i all hovedsak er «overført» og således fortsatt kan brukes. I tillegg kommer det faktum at flere av de prosjektene regjeringen vurderer, foreløpig ikke er godkjent av FN under rammene av klimakonvensjonen, og at det meste skal betales idet den norske stat faktisk får de faktisk kjøpte kvoter.

Dette medlem viser til Venstres alternative budsjett, der det derfor foreslås å redusere midlene til kjøp av CDM-kvoter i 2017, tilsvarende en reduksjon på 80 mill. kroner.

Samlet foreslås det i Venstres alternative budsjett følgende konkrete endringer under rammeområde 13–Miljø:

Tiltak	Bokført endringsforslag i forhold til Prop. 1 S (2017–2018) (mill. kr.)
Den naturlige skolesekken	1,0
Atomavfall	15,0
Økologisk grunnkart	20,0
Formidling av klimaforskning, CICERO	2,0
Tilskudd til GenØk – Senter for biosikkerhet	6,9

Tiltak	Bokført endringsforslag i forhold til Prop. 1 S (2017–2018) (mill. kr.)
Kalking, villaks og vanndirektivet	50,0
Fylkes-/regionsvise verneplaner	5,0
Nye nasjonalparker	25,0
Statlig erverv	5,0
Nytt skogvern	107,4
Restaurering av myr	3,0
Tilskudd til klimatiltak og klimatilpasning. Klimasats.	68,1
Tilskudd til vannmiljøtiltak	25,2
Tiltak mot marin forøpling	79,7
Doble panten på båtvrak	15,0
Flere utvalgte kulturlandskap	10,0
Brunbiesenter	0,3
Tilskudd til truede arter og naturtyper	34,5
Tilskudd til Norsk villakssenter	3,0
MAREANO	4,0
Omprioritere/øremærke 100 mill. til mangroveskog	0,0
Tilskudd til granplanting, KLD	-10,3
Mindre kjøp av klimakvoter	-80,0
Sum endringsforslag ramme 13–Miljø	389,8

3.1.7 Kristelig Folkepartis hovedprioriteringer

SKOGVERN OG NATURMANGFOLD

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at skogvernålet som Stortinget satte i forbindelse med behandlingen av naturmangfoldsmeldingen (Meld. St. 14 (2015–2016)), er langsiktig og kan ikke leveres på få år. Likevel er det viktig å holde oppe et jevnt tempo i vernearbeidet. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett, der Kristelig Folkeparti foreslår å øke bevilgningen til skogvern med 75 mill. kroner ut over regjeringens forslag. Samtidig presiserer Kristelig Folkeparti at skogvernet fortsatt skal basere seg på frivillig vern. Dette sikrer forutsigbarhet og holder konfliktnivået nede.

Dette medlem viser videre til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative budsjett foreslår å øke bevilgningen til bevaring av og kunnskapsoppbygging om truede arter og natur. Kunnskapsløftet for natur må videreføres og styrkes. Skal man ta riktige beslutninger i kommuner, fylkesting og Stortinget om naturforvaltning, må man ha et oppdatert og riktig beslutningsgrunnlag. Det er både rasjonelt saksbehandlingsmessig og nødvendig naturforvaltningsmessig. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett, der det foreslås en bevilgning på 20 mill. kroner til et økologisk grunnkart ut over regjeringens forslag.

VANNRESSURSFORVALTNING

Vann og vassdrag er levested for mange nøkkelarter, og så mange som 260 vannlevende arter er utrydningstruet bare i Norge. Det er en lang veg å gå for å bedre vannressursforvaltningen. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett, der det foreslås å styrke dette arbeidet med 30 mill. kroner ut over regjeringens budsjettforslag. Vannressursforvaltning handler både om klassisk naturvern, bevaring av arts-mangfold og sikring av både truede og ikke truede arters leveområder, men det handler også om flomsikring og næringsmuligheter.

KULTURLANDSKAP OG UTVALGTE NATURTYPER

Mange arter er knyttet til kulturlandskapet i hele eller deler av sesongen og livssyklusen. Dette medlem viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative budsjett har foreslått å øke bevilgningene til flere «utvalgte kulturlandskap» med 10 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

Ordningen med «utvalgte kulturlandskap» er blant annet viktig for villbier og andre pollinerende insekter. Denne ordningen bør utvides, og flere prosjekter står på vent for å komme med. Dette er en god kombinasjon av naturvern, kulturlandskapspleie og næringspolitikk. Dette medlem viser til representantforslaget i Dokument 8:6 S (2014–2015) om nasjonal strategi for bier og pollinering, og fremhever at bevaring av særlig

viktige kulturlandskap også er viktig for pollinerende insekter i tillegg til øvrig arts mangfold.

ISKANTEN OG ISAVHENGIGE PATTEDYR

Klimaendringene truer på en spesiell måte de islagte områdene i Arktis. Samtidig åpner store isfrie havområder for næringsmessige muligheter. Dette medlem vil understreke at det i disse områdene er særlig viktig å legge til grunn føre-var-prinsippet. Konsekvensene ved inngrep enten fra petroleumsvirksomhet, fiskeri eller annet kan være enormt store. Vi trenger å innhente mer kunnskap. Dette medlem viser til at Kris-

telig Folkeparti i alternativt budsjett har lagt inn 5 mill. kroner til forskning på isavhengige pattedyr. Også på dette området gjelder det at forvaltning og bruk av naturområder må være kunnskapsbasert og med ydmyk respekt for sammenhengene i naturen.

MARIN FORSØPLING

Dette medlem mener marin forsøpling og opprydningen av dette er et område som det er viktig å prioritere. Kristelig Folkeparti foreslår derfor å øke bevilgningen til opprydning av marin forsøpling med 10 mill. kroner.

Dette medlem viser for øvrig til Kristelig Folkepartis alternative budsjett.

KrFs alternative budsjett, rammeområde 13 – Miljø	Økninger i forhold til Prop. 1 S (2017–2018), i mill. kr.
Den naturlige skolesekken	1,0
Økologisk grunnkart	20,0
Skogvern	75,0
Restaurering av myr og annen våtmark	4,0
Klimasats	50,0
Vannmiljøtiltak	30,0
Friluftsmål	3,0
Marin forsøpling	10,0
Flere utvalgte kulturlandskap	10,0
Truede arter og naturtyper	10,0
Runde miljøsenter	1,0
Brannsikring av middelalderkirker	10,0
Polarinstituttet, forskning isavhengige pattedyr	5,0
Sum prioriteringer, rammeområde 13	229,0

3.1.8 Miljøpartiet De Grønnes hovedprioriteringer

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett for 2017, hvor det foreslås en lang rekke satsinger på Klima- og miljødepartementets budsjett og en samlet styrking av området på om lag 30 pst.

KLIMA

Dette medlem konstaterer at norsk klimapolitikk er en fiasko. Klimaforlikene som ble vedtatt i Stortinget i 2008 og 2012, gir uttrykk for svært lave ambisjoner og kan innfris med bare 6 pst. reduksjoner i utslippene i perioden 1990–2020. Dette medlem har merket seg at den sittende regjeringen har signalisert at de kanskje ikke vil klare å innfri disse ytterst beskjedne målene. Dette medlem har merket seg at tempoet i utslippskuttene under den sittende regjeringen er så lavt at det vil ta mer enn to tusen år å gjøre Norge til et nullutslippssamfunn hvis trenden fra de siste fire årene fortsetter. Dette medlem vil peke på at Norge og Bulga-

ria er de to eneste landene i Europa som har økt sine CO₂-utslipp i perioden 2000–2015.

Dette medlem viser til at Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett for 2017 skisserer hvordan de vedtatte klimamålene for 2020 og 2030 kan nås. Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det blant annet foreslås en kraftig økning i bevilgningene til klimasatsordningen, finansiering av klima- og miljørådgivere i alle kommuner og innkjøp og «brenning» av klimavoter under rammeområde 12. Dette medlem viser til at Miljøpartiet De Grønne foreslår en lang rekke tiltak på andre budsjettområder.

KRETSLØPSØKONOMI

Dette medlem understreker at Norge i sitt statsbudsjett bør starte arbeidet mot et mål om å redusere Norges økologiske fotavtrykk til et bærekraftig nivå. I dag hadde vi trengt nesten tre jordkloder hvis alle skulle levd som oss. Dette medlem viser til at de største gapene for å redusere det økologiske fotavtrykket skjer på

andre rammer, spesielt gjennom økt beskatning av miljøskadelig forbruk og tiltak for å fremme en kretsløps-økonomi.

NATURMANGFOLD OG NATURVERN

Dette medlem viser til at en villere, rikere og mer robust natur kan gi større naturopplevelser for millioner av nordmenn og dermed bedre livskvalitet for mange. Ni av ti nordmenn oppgir at de utøver friluftsliv på en eller annen måte. Naturen er derfor viktig for svært mange nordmenn. Selv om vi mennesker er avhengige av naturen og velfungerende økosystemer, er norsk natur og mange norske økosystemer nå skadet etter mange tiår med for høyt ressursuttak, store naturinngrep og ødeleggelse av økosystemer. Over halvparten av dyrelivet på kloden er borte de siste 45 årene. Utryddelsen av arter og ødeleggelsen av naturområder pågår også i Norge. Trenden forsterkes av at den sittende regjeringen har svekket miljøforvaltningen, økt byggingen av motorveier, åpnet for subsidiering av skogsbilveier i urørte områder og tillatt fornøyleskjøring med snøscooter. Dette medlem viser til at Miljøpartiet De Grønne jobber for en radikal endring av naturvernpolitikken. Vi trenger drastiske tiltak for å redde resten av artene, villmarkene og økosystemene. Men vern er ikke nok. Vi må også restaurere de naturrikdommene vi har ødelagt.

Dette medlem mener naturvernpolitikken er et av de områdene som best illustrerer at Norge aldri har hatt partier i maktposisjon som har prioritert naturvern høyt. Med dagens skogvernpolitikk vil det ta mange tiår å etablere et forsvarlig vern av norsk skogsnatur. Dermed vil mange arter utryddes før vi rekker å bevare leveområdene deres. Dette medlem viser til at Stortinget har vedtatt å stanse tap av biologisk mangfold innen 2020, og at det trengs omfattende tiltak for å stanse utryddelsen av arter, som pågår i høyt tempo. Dette medlem vil ha en politikk som tar livsgrunnlaget på alvor, og viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, som inneholder en rekke tiltak for å verne mer natur. MDG vil starte arbeidet med å få vernet 10 pst. av norsk produktiv skog og foreslår 358 mill. kroner ekstra til skogvernet i år, med sikte på en opptrapping til 1 mrd. kroner i årlige bevilgninger fra 2016. Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative budsjett, der det foreslås å sette av penger til å utarbeide en plan for etablering av flere marine nasjonalparker, samt å sette i gang arbeidet med flere nasjonalparker på land, og det foreslås å sette av egne midler til restaurering av natur og til å verne Norges siste villmarker.

Dette medlem vil peke på at tre av fire verdifulle naturområder i Norge ikke er kartlagt. Dette medlem mener derfor at det er nødvendig å starte arbeidet med å etablere et «økologisk grunnkart» innen 2020, slik at denne kunnskapen kan gjøres tilgjengelig og sør-

ge for bedre og mer effektive beslutningsprosesser til gagn for både natur, utbyggere og beslutningstakere. Kostnaden for å etablere et «økologisk grunnkart» er anslått til 700 mill. kroner. Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås en kraftig opptrapping av dette arbeidet sammenliknet med regjeringens budsjett. I tillegg foreslås en kraftig styrking av miljøforskningen og miljøforvaltningen med vekt på blant annet økte basisbevilgninger til miljøforskningsinstituttene, styrking av Artsdatabanken, flere nasjonale forskningsprogrammer og en økning i infrastrukturtiltak til miljøinstituttene.

Dette medlem viser videre til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås en kraftig økning i bevilgningen til vannmiljøtiltak. Dette medlem viser til at Norge ligger langt etter med implementeringen av vanddirektivet, og at dette etterslepet må hentes inn ved å styrke arbeidet med å bedre den økologiske vanntilstanden i Norge. I tillegg må innsatsen for å bevare villaksbestandene styrkes kraftig. Det samme gjelder innsatsen for truede arter.

TILTAKSPAKKE MOT MARIN FORSØPLING

Dette medlem viser til at utfordringene knyttet til marin forsøpling har blitt forsømt i altfor mange år. Miljøpartiet De Grønne foreslår derfor en tiltakspakke på dette feltet i statsbudsjettet for 2017.

BRED STYRKING AV KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET

Dette medlem viser til at Klima- og miljødepartementets ansvar og oppgaver vokser. Regjeringen har føyd ordet «klima» til departementets navn og gitt det koordineringsansvar for regjeringens klimaarbeid. Samtidig vokser de konkrete effektene av klimændringer i Norge og dermed oppgavene med å følge dem opp. Videre fører mange trender i samfunnet til økende belastning på areal og natur i Norge. Med en slik utvikling blir det nødvendigvis mer krevende for Klima- og miljødepartementet å ivareta sin oppgave med å bevare norsk natur i samsvar med et bredt ønske i opinionen, nasjonale politiske mål og internasjonale forpliktelser. Dette medlem mener det er dårlig samsvar mellom dette og regjeringens forslag til statsbudsjett, som ikke sikrer det nødvendige løftet i kapasitet på departementets arbeidsområder.

KLIMA- OG MILJØSATSING I KOMMUNER OG NÆRMILJØER

Dette medlem viser videre til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås at det settes av penger til en storstilt satsing på klimaforebygging og klimakompetanse i kommunene. Det foreslås at det etableres en ny post 63 under kap. 1400, som skal finansiere etableringen av stillinger som klima- og miljørådgivere som skal være pådrivere og ressurser for klimatiltak, klimatilpasning og andre miljøtiltak i kom-

munene. I tillegg foreslås det avsatt midler over kap. 1400 post 21, som skal gå til nasjonale og regionale felles tiltak og kompetansebasert som skal hjelpe kommunene med å gjennomføre klimahandlingsplaner o.l. Det tredje leddet er økte bevilgninger til gjennomføring av klimaprosjekter gjennom økt støtte til Klimasats-ordningen.

Dette medlem viser for øvrig til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås en rekke tiltak og satsinger under Klima- og miljødepartementets budsjett. Dette medlem foreslår der blant annet følgende endringer sammenliknet med Prop. 1 S (2017–2018):

- 10 mill. kroner til en bred styrking av Klima- og miljødepartementets budsjetter i tråd med forslag om økt aktivitet på flere felt som Klima- og miljødepartementet er ansvarlig for.
- 10 mill. kroner ekstra til kontrolltiltak i snøscooterløyper.
- 15 mill. kroner ekstra til å styrke plankompetansen i Klima- og miljødepartementet.
- 30 mill. kroner til et introduksjonsprogram og en permanent kompetansebase for miljørådgivere i kommunene.

- 15 mill. kroner til å reetablere en bevilgning til Difi som skal styrke Difis arbeid med grønne offentlige innkjøp. Dette medlem vil blant annet styrke Difis veiledningsvirksomhet og leverandørutviklingsprogram og gi opplæring i Green Public Procurement.
- 10 mill. kroner til å styrke miljøkompetansen i handels og tjenestenæringene gjennom et pilotprogram rettet mot innkjøpere og kundebehandlere.
- 10 mill. kroner ekstra til Den naturlige skolesekken under kap. 1400 post 62 og 76.
- 15 mill. kroner til generell styrking av nasjonalt og internasjonalt miljøarbeid over post 76, samt 5 mill. kroner ekstra til oppfølging av Aichi-målene på samme post.
- 10 mill. kroner ekstra til kulturminneforvaltning over post 76, samt reversering av regjeringens kutt til Fortidsminneforeningens drift av museum.

Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås en kraftig forsering av arbeidet med å sikre trygg håndtering av norsk atomavfall gjennom en ekstrabevilgning på 100 mill. kroner over kap. 900 post 22 (næringskomiteen).

3.1.9 Sammenligning av budsjettall, kapitler og poster. Rammeområde 13

Sammenligning av primære budsjettalternativ fra de ulike partiene slik de lå til grunn for partienes primære budsjettalternativ i finansinnstillingen under rammeområde 13. Tabellen viser avviket for budsjettforliket mellom Høyre, Framskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre og partienes avvik (kapitler og poster med avvikende forslag) i forhold til vedtatt ramme for rammeområde 13. Endring i forhold til regjeringens forslag i Prop. 1 S (2017–2018) i parentes.

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, V, KrF	A	Sp	SV	MDG
Utgifter rammeområde 13 (i tusen kroner)								
1400		Klima- og miljødepartementet						
	1	Driftsutgifter	286 283	285 724 (-559)	286 283 (0)	271 283 (-15 000)	286 283 (0)	326 283 (+40 000)
	21	Spesielle driftsutgifter	84 608	84 509 (-99)	84 608 (0)	84 608 (0)	84 608 (0)	114 608 (+30 000)
	22	Framtidsombud	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	500 (+500)
	23	Grønne offentlige innkjøp	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	15 000 (+15 000)
	51	Miljøkompetanse for arbeidslivet	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	10 000 (+10 000)
	62	Den naturlige skolesekken	2 409	3 409 (+1 000)	7 409 (+5 000)	2 409 (0)	7 409 (+5 000)	7 409 (+5 000)
	63	Miljørådgivere i kommunene	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	300 000 (+300 000)
	65	Områdesatsing i byer	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	80 000 (+80 000)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, V, KrF	A	Sp	SV	MDG
	70	Frivillige miljøorganisasjoner og allmenntilgjengelige miljøstiftelser	57 402	57 402 (0)	67 402 (+10 000)	63 402 (+6 000)	67 402 (+10 000)	67 402 (+10 000)
	71	Internasjonale organisasjoner	85 133	85 133 (0)	85 133 (0)	70 133 (-15 000)	85 133 (0)	85 133 (0)
	72	Fremme av bærekraft i næringslivet	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	10 000 (+10 000)
	74	Tilskudd til AMAP	4 345	4 345 (0)	4 345 (0)	4 345 (0)	4 345 (0)	5 345 (+1 000)
	76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak	109 480	115 230 (+5 750)	109 480 (0)	124 480 (+15 000)	109 480 (0)	146 480 (+37 000)
1410		Miljøforskning og miljøovervåking						
	21	Miljøovervåking og miljødata	263 952	281 425 (+17 473)	283 952 (+20 000)	263 952 (0)	318 952 (+55 000)	373 952 (+110 000)
	50	Basisbevilgninger til miljøforskningsinstituttene	187 193	186 837 (-356)	187 193 (0)	187 193 (0)	200 193 (+13 000)	227 193 (+40 000)
	51	Forskningsprogrammer m.m.	276 503	275 959 (-544)	276 503 (0)	276 503 (0)	296 503 (+20 000)	292 503 (+16 000)
	53	Internasjonalt samarbeid om miljøforskning	6 750	6 737 (-13)	6 750 (0)	6 750 (0)	6 750 (0)	16 750 (+10 000)
	70	Nasjonale oppgaver ved miljøforskningsinstituttene	52 441	54 441 (+2 000)	52 441 (0)	52 441 (0)	52 441 (0)	67 441 (+15 000)
	72	Tilskudd til GenØk – Senter for biosikkerhet	5 000	5 000 (0)	5 000 (0)	5 000 (0)	12 000 (+7 000)	12 200 (+7 200)
	73	Infrastrukturtiltak til miljøinstituttene	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	5 000 (+5 000)
1411		Artsdatabanken						
	1	Driftsutgifter	31 670	31 670 (0)	56 670 (+25 000)	31 670 (0)	46 670 (+15 000)	36 670 (+5 000)
	21	Spesielle driftsutgifter	6 275	6 275 (0)	6 275 (0)	6 275 (0)	9 275 (+3 000)	7 275 (+1 000)
	50	Arter og naturtyper	16 942	16 861 (-81)	16 942 (0)	16 942 (0)	16 942 (0)	26 942 (+10 000)
	70	Tilskudd til arter og naturtyper	11 441	11 441 (0)	11 441 (0)	11 441 (0)	11 441 (0)	21 441 (+10 000)
1412		Meteorologiformål						
	50	Meteorologisk institutt	302 982	302 389 (-593)	302 982 (0)	302 982 (0)	302 982 (0)	302 982 (0)
1420		Miljødirektoratet						
	1	Driftsutgifter	666 264	667 928 (+1 664)	666 264 (0)	660 264 (-6 000)	681 264 (+15 000)	696 264 (+30 000)
	21	Spesielle driftsutgifter	243 020	257 570 (+14 550)	243 020 (0)	243 020 (0)	263 020 (+20 000)	253 020 (+10 000)
	22	Statlige vannmiljøtiltak	245 964	279 369 (+33 405)	297 564 (+51 600)	255 964 (+10 000)	307 964 (+62 000)	325 964 (+80 000)
	23	Oppdrags- og gebyrrelatert virksomhet	137 162	136 864 (-298)	137 162 (0)	137 162 (0)	137 162 (0)	137 162 (0)
	25	Restaurering av forringede økosystemer	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	95 000 (+95 000)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, V, KrF	A	Sp	SV	MDG
	30	Statlige erverv, båndleg- ging av friluftsområder	32 460	32 460 (0)	42 460 (+10 000)	32 460 (0)	52 460 (+20 000)	92 460 (+60 000)
	31	Tiltak i verneområder	74 419	74 419 (0)	79 419 (+5 000)	74 419 (0)	79 419 (+5 000)	94 419 (+20 000)
	33	Statlige erverv, nytt vern	5 062	5 062 (0)	10 062 (+5 000)	5 062 (0)	5 062 (0)	85 062 (+80 000)
	34	Statlige erverv, nasjonal- parker	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	45 000 (+45 000)
	34	Statlege tileigningar, na- sjonalparkar	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	30 000 (+30 000)	0 (0)
	35	Statlige erverv, skogvern	392 612	464 612 (+72 000)	462 612 (+70 000)	362 612 (-30 000)	732 612 (+340 000)	750 612 (+358 000)
	36	Marin nasjonalparkplan	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	20 000 (+20 000)
	37	Skogplanting	10 375	10 375 (0)	-25 (-10 400)	10 375 (0)	0 (-10 375)	0 (-10 375)
	38	Restaurering av myr og annen våtmark	20 625	23 625 (+3 000)	29 225 (+8 600)	20 625 (0)	30 625 (+10 000)	60 625 (+40 000)
	39	Oppryddingstiltak	12 483	12 483 (0)	12 483 (0)	12 483 (0)	12 483 (0)	42 483 (+30 000)
	40	Restaurering av natur	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	10 000 (+10 000)	0 (0)
	61	Tilskudd til klimatiltak og klimatilpassing	106 920	153 920 (+47 000)	106 920 (0)	126 920 (+20 000)	306 920 (+200 000)	556 920 (+450 000)
	62	Utfasing av gamle ved- ovner	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	30 000 (+30 000)	0 (0)
	63	Returordning for kasserte fritidsbåter	20 000	20 000 (0)	20 000 (0)	20 000 (0)	20 000 (0)	40 000 (+20 000)
	65	Tiltak i kommuner med ulverevir i Hedmark, Akershus og Østfold	20 000	20 000 (0)	20 000 (0)	0 (-20 000)	20 000 (0)	35 000 (+15 000)
	69	Oppryddingstiltak	96 962	96 962 (0)	96 962 (0)	96 962 (0)	196 962 (+100 000)	271 962 (+175 000)
	70	Tilskudd til vannmiljøtil- tak	34 755	42 755 (+8 000)	44 755 (+10 000)	34 755 (0)	64 755 (+30 000)	109 755 (+75 000)
	71	Marin forsøpling	20 290	65 290 (+45 000)	50 290 (+30 000)	35 290 (+15 000)	100 290 (+80 000)	103 290 (+83 000)
	72	Erstatning for beitedyr tatt av rovvilt	140 892	140 892 (0)	140 892 (0)	148 892 (+8 000)	140 892 (0)	140 892 (0)
	73	Tilskudd til rovvilttiltak	70 051	70 051 (0)	70 051 (0)	90 051 (+20 000)	90 051 (+20 000)	115 051 (+45 000)
	75	Utbetaling av vrakpant	701 518	671 518 (-30 000)	671 518 (-30 000)	701 518 (0)	701 518 (0)	701 518 (0)
	77	Diverse organisasjoner og stiftelser m.m.	14 416	14 416 (0)	14 416 (0)	16 416 (+2 000)	20 416 (+6 000)	22 416 (+8 000)
	78	Friluftformål	179 821	184 821 (+5 000)	214 821 (+35 000)	187 821 (+8 000)	227 321 (+47 500)	267 821 (+88 000)
	80	Tilskudd til å hindre ut- slipp av gummigranulat og andre mikroplastut- slipp	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	35 000 (+35 000)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, V, KrF	A	Sp	SV	MDG
	81	Naturarv og kulturlandskap	51 261	60 511 (+9 250)	51 261 (0)	51 261 (0)	71 261 (+20 000)	86 261 (+35 000)
	82	Tilskudd til truede arter og naturtyper	40 455	48 455 (+8 000)	75 455 (+35 000)	40 455 (0)	88 455 (+48 000)	100 455 (+60 000)
	84	Internasjonalt samarbeid	4 964	4 964 (0)	4 964 (0)	4 964 (0)	4 964 (0)	7 964 (+3 000)
	85	Naturinformasjonssentre	62 114	66 114 (+4 000)	62 114 (0)	63 114 (+1 000)	72 114 (+10 000)	74 114 (+12 000)
1422		Miljøvennlig skipsfart						
	21	Spesielle driftsutgifter	5 438	5 427 (-11)	5 438 (0)	5 438 (0)	5 438 (0)	5 438 (0)
1423		Radioaktiv forurensning i det ytre miljø						
	1	Driftsutgifter	16 735	16 704 (-31)	16 735 (0)	16 735 (0)	16 735 (0)	19 735 (+3 000)
1424		MAREANO						
	21	Spesielle driftsutgifter	39 429	43 352 (+3 923)	39 429 (0)	39 429 (0)	47 429 (+8 000)	44 429 (+5 000)
1425		Vilt- og fisketiltak						
	1	Driftsutgifter	15 132	15 107 (-25)	15 132 (0)	15 132 (0)	15 132 (0)	15 132 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	30 131	30 076 (-55)	30 131 (0)	30 131 (0)	30 131 (0)	35 131 (+5 000)
1471		Norsk Polarinstitutt						
	1	Driftsutgifter	228 529	228 072 (-457)	228 529 (0)	228 529 (0)	228 529 (0)	228 529 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	72 067	71 926 (-141)	72 067 (0)	72 067 (0)	77 067 (+5 000)	82 067 (+10 000)
	50	Stipend	498	497 (-1)	498 (0)	498 (0)	498 (0)	498 (0)
1474		Fram –Nordområdesenter for klima- og miljøforskning						
	50	Tilskudd til statlige mottakere	23 793	23 745 (-48)	23 793 (0)	23 793 (0)	24 793 (+1 000)	28 793 (+5 000)
	70	Tilskudd til private mottakere	28 000	28 000 (0)	28 000 (0)	28 000 (0)	28 000 (0)	33 000 (+5 000)
1481		Klimakvoter						
	1	Driftsutgifter	4 441	4 432 (-9)	4 441 (0)	4 441 (0)	4 441 (0)	4 441 (0)
	22	Kvotekjøp, generell ordning	180 000	144 000 (-36 000)	144 000 (-36 000)	100 000 (-80 000)	100 000 (-80 000)	180 000 (0)
	26	Innkjøp og sletting av kvoter i ETS-systemet	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	51 000 (+51 000)
1482		Internasjonale klima- og utviklingstiltak						
	1	Driftsutgifter	98 457	98 262 (-195)	98 457 (0)	98 457 (0)	98 457 (0)	101 457 (+3 000)
	73	Klima- og skogsatsingen	2 901 543	2 881 543 (-20 000)	2 901 543 (0)	2 901 543 (0)	3 251 543 (+350 000)	3 451 543 (+550 000)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, V, KrF	A	Sp	SV	MDG
	74	Internasjonal finansieringsordning for livet i havet	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	200 000 (+200 000)
Sum utgifter rammeområde 13			9 704 837	9 896 336 (+191 499)	9 948 637 (+243 800)	9 643 837 (-61 000)	11 209 962 (+1 505 125)	13 271 162 (+3 566 325)
Inntekter rammeområde 13 (i tusen kroner)								
4420	Miljødirektoratet							
	1	Oppdrag og andre diverse inntekter	4 280	4 272 (-8)	4 280 (0)	4 280 (0)	4 280 (0)	4 280 (0)
	4	Gebyrer, forurensningsområdet	38 200	38 132 (-68)	38 200 (0)	38 200 (0)	38 200 (0)	38 200 (0)
	6	Gebyrer, fylkesmanns-embetenes miljøvern-avdelinger	29 524	29 466 (-58)	29 524 (0)	29 524 (0)	29 524 (0)	29 524 (0)
	7	Gebyrer, kvotesystemet	8 100	8 077 (-23)	8 100 (0)	8 100 (0)	8 100 (0)	8 100 (0)
	8	Gebyrer, naturforvaltningsområdet	4 912	4 902 (-10)	4 912 (0)	4 912 (0)	4 912 (0)	4 912 (0)
4471	Norsk Polarinstitutt							
	1	Salgs- og utleieinntekter	11 031	11 009 (-22)	11 031 (0)	11 031 (0)	11 031 (0)	11 031 (0)
	3	Inntekter fra diverse tjenesteyting	60 794	60 675 (-119)	60 794 (0)	60 794 (0)	60 794 (0)	60 794 (0)
	21	Inntekter, Antarktis	13 580	13 554 (-26)	13 580 (0)	13 580 (0)	13 580 (0)	13 580 (0)
Sum inntekter rammeområde 13			223 166	222 832 (-334)	223 166 (0)	223 166 (0)	223 166 (0)	223 166 (0)
Sum netto rammeområde 13			9 481 671	9 673 504 (+191 833)	9 725 471 (+243 800)	9 420 671 (-61 000)	10 986 796 (+1 505 125)	13 047 996 (+3 566 325)

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti bygger sin politikk på en effektiv bruk av felleskapets ressurser. Disse medlemmer viser til at budsjettavtalen mellom de fire partiene bygger opp under dette, og at avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen forsterkes i avtalen. Disse medlemmer viser til budsjettavtalen, hvor avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen økes med 0,7 pst. Disse medlemmer viser til at bevilgningen på følgende poster er redusert som følge av dette: kap. 1400 post 1, 21, kap. 1410 post 50, 51, 53, kap. 1411 post 50, kap. 1412 post 50, kap. 1420 post 23, kap. 1422 post 21, 1425 post 1, 21, kap. 1471 post 1, 21, 50, kap. 1474 post 50, kap. 1481 post 1, kap. 1482 post 1. Disse medlemmer viser videre til at følgende poster for inntekter er redusert: kap. 4420 post 1, 4, 6, 7, 8, kap. 4471 post 1, 3, 21.

3.2 Komiteens merknader til de enkelte kapitler under rammeområde 13

Når det gjelder budsjettkapitler under rammeområde 13 som ikke er omtalt nedenfor, har komiteen ingen merknader og slutter seg til regjeringens forslag.

Klima- og miljødepartementet

3.2.1 Kap. 1400 Klima- og miljødepartementet

Det foreslås bevilget 639,660 mill. kroner på dette kapitlet for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018). Bevilgning i 2017 var 555,220 mill. kroner, jf. saldert budsjett 2017.

Komiteen viser til at klima- og miljøutfordringene er globale, og at Norge har teknologi, kompetanse og kapital til å yte viktige bidrag til å redusere utslipp gjennom nasjonale og internasjonale tiltak. Komiteen mener norsk klima- og miljøpolitikk må bygge på respekten for kunnskap, føre-var-prinsippet og forvalteransvaret som hver generasjon har på vegne av sine etterkommere. Komiteen peker på behovet for effektiv og resultatorientert forvaltning av de tilgjengelige

ressursene på klima- og miljøområdet. Komiteen mener alle statsbudsjetter må bidra til at Norge styrer mot lavutslippssamfunnet.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Kristelig Folkeparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at klima- og miljøminister Vidar Helgesen nylig av slo klagene fra Norges Fiskarlag, Fiskebåt, Pelagisk Forening, Naturvernforbundet og Bellona og ga Statoil tillatelse til å bore en avgrensningsbrønn på Vikingbanken. Disse medlemmer viser til at Vikingbanken er et svært viktig område for tobis, en art som er i sterk tilbakegang, og som er en nøkkelart i økosystemet.

Disse medlemmer viser videre til at Klima- og miljødepartementet i sin avgjørelse selv skriver:

«På grunn av betydningen for tobis, er Vikingbanken identifisert som et særlig verdifullt og sårbart område i forvaltningsplanen for Nordsjøen og Skagerak.»

Videre skriver departementet:

«Det signaliserer at det er viktig å vise særskilt akt-somhet ved aktivitet i området.»

I avgjørelsen heter det også at:

«Klima- og miljødepartementet deler klagernes bekymring for den lave tobisbestanden på Vikingbanken.»

Disse medlemmer mener områder som er definer-t som særlig verdifulle og sårbare i forvaltningspla-nene, må beskyttes mot petroleumsvirksomhet.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Mil-jøpartiet De Grønne vil derfor fremme følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen stoppe videre boring på Vikingbanken fram til ny forvaltningsplan er lagt fram.»

«Stortinget ber regjeringen om ikke å gi tillatelse til ny letevirksomhet i særlig verdifulle og sårbare områ-der inntil nye forvaltningsplaner er på plass.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne vi-ser til Meld. St. 35 (2016–2017) Oppdatering av forvalt-ningsplan for Norskehavet. Her vises det til at det er en pågående prosess for vern av de marine områdene Bør-gin og Skarnsund. Disse medlemmer viser til at det i Prop. 1 S (2017–2018) Klima- og miljødepartementet opplyses at verneprosessen er stilt i bero. Disse med-lemmer vil vise til at Miljødirektoratet anbefalte vern av områdene i sine innspill til Klima- og miljødepar-te-mentet. Vern av Børgin og Skarnsund er viktig, ikke

minst med tanke på korallrevene i området, som et sær-egent økosystem uten tyngre naturinngrep. Disse medlemmer viser videre til at verneplanene ikke vil være til hinder for kjente, pågående aktiviteter. Normal friluftaktivitet i sundet, fjæra og på fjorden vil heller ikke være i strid med vernet. Landbruksnæringenes in-teresserer ser ut til å være godt ivaretatt.

Disse medlemmer vil derfor fremme følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjenoppta verneproses-sene for Børgin og Skarnsund med sikte på å sikre områ-dene vern gjennom marin verneplan.»

Komiteens medlemmer fra Senterparti-et viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor post 1 reduseres med 15 mill. kroner.

SKRANTESYKE

Komiteen viser til at regjeringen har satt av 16,9 mill. kroner til tiltak mot skrantesyke, kap. 1400 post 21. Komiteen vil peke på at eventuell ny kunnskap om skrantesyke og spredning bør føre til at man vurderer endret strategi av hensyn til dyrevelferd og bærekraft.

HELHETLIG PROFILERING, GRØNNE LØSNINGER

Komiteen viser til at det for 2018 er opprettet en ny post 50 for å fremme helhetlig profilering av norske, grønne løsninger. Formålet er å øke eksport og å trekke internasjonale investorer til Norge. Komiteen viser til at satsingen skal medvirke til å fremme flere gode grün-dere, vekstkraftige bedrifter og flere innovative nærings-miljøer, som samtidig skal bidra til bærekraftig utvik-ling og overgang til lavutslippssamfunnet.

DEN NATURLIGE SKOLESEKKEN

Komiteen viser til at det foreslås bevilget 6,8 mill. kroner til tilbudet Den naturlige skolesekken, som er et viktig bidrag til at skolene kan legge til rette for bruk av nærmiljøet og miljø og friluftsliv i undervisningen. Gjennom barnehage, skole og fritidsordninger har man unike muligheter til å nå store og viktige grupper med fysisk aktivitet. Komiteen viser til at når barn i tidlig alder lærer gleden av å være daglig aktive ute, vil mange av dem være aktive resten av livet.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti vil styrke arbeidet med Den naturlige skolesekken, og viser til budsjettavtalen, hvor det foreslås å øke kap. 1400 post 62 med 1 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2017–2018), slik at den bevilges med 3,409 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeider-partiet viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor be-

vilgningen til kap. 1400 post 62 økes med 5 mill. kroner til «Den naturlige skolesekken».

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til sitt alternative statsbudsjett, der man foreslår 5 mill. kroner ekstra sammenlignet med regjeringens forslag i Prop. 1 S (2017–2018) til satsingen Den naturlige skolesekken over kap. 1400 post 62.

KLIMA- OG MILJØRÅDGIVERE I KOMMUNENE

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås at det settes av penger til en storstilt satsing på klimaforebygging og klimakompetanse i kommunene, fordelt på fire ulike poster på statsbudsjettet. Det foreslås at det etableres en ny post 63 under kap. 1400 som skal finansiere etableringen av stillinger som klima- og miljørådgivere, som skal være pådrivere og ressurser for klimatiltak, klimatilpasning og andre miljøtiltak i kommunene. I tillegg foreslås det avsatt midler over kap. 1400 post 21 som skal gå til nasjonale og regionale fellestilltak og kompetansebasert som skal hjelpe kommunene med å gjennomføre klimahandlingsplaner o.l. Det tredje leddet i en slik satsing er en betydelig styrking av bevilgningene til ordningen Klimasats (se nærmere omtale). Det fjerde leddet i en slik satsing er foreslått finansiert over Olje- og energidepartementets budsjett gjennom en mer enn dobling av bevilgningene til å forebygge skred og flom.

OMRÅDESATSING I BYER

Komiteen viser til at midlene under post 65 ble brukt til å styrke innsatsen for et bedre miljø i Groruddalen, og blir brukt av etater i Oslo kommune og bydelene i Groruddalen. Komiteen viser videre til at regjeringen og byrådet i Oslo har inngått en intensjonsavtale om et samarbeid om Groruddalen for 10-årsperioden 2007–2016, og at avtalen i 2015 ble forlenget til 2026. Komiteen har merket seg at midler til områdesatsing er lagt på kap. 1420 post 78 Friluftsføremål, og at 2016 var siste år med bevilgning på kap. 1400 post 65.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at Oslo kommune i forbindelse med sine årlige budsjetter også budsjetterer hvordan de skal kutte klimagassutslipp og slik nå byens klimamål. Budsjettene inneholder både ansvarsfordeling, virkemiddelbruk og vurdering av effekt.

Disse medlemmer mener dette er en god tilnærming for å sikre årlig framdrift og oversikt i klimaarbeidet, og fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen etter modell av Oslo kommune å legge fram årlige sektorvise klimabudsjet-

ter for utslippskutt, slik at man sikrer tilstrekkelig framdrift i arbeidet med å kutte klimagassutslipp.»

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne ønsker å trappe opp de statlige bidragene til områdesatsinger i byene og foreslår derfor i sitt alternative budsjett å opprettholde en egen post 65 for dette under Klima- og miljødepartementets budsjett, som settes til 80 mill. kroner i 2018. Dette medlem ønsker en storsatsing på bærekraftige lokalmiljøer med flere møteplasser, aktivitetstilbud, økt biomangfold, flere grøntområder og attraktive sosiale byrom etter modell av blant annet Groruddalssatsingen.

Dette medlem minner om at regjeringen i valgkampen høsten 2017 ga uttrykk for at et områdeløft for Oslo Sør ville bli prioritert i statsbudsjettet. Løftene ble imidlertid ikke fulgt opp, ettersom regjeringen kun har bevilget 4 mill. kroner til dette formålet i sitt forslag til statsbudsjett. Til sammenlikning har byrådet i Oslo satt av 30 mill. kroner. Dette medlem viser til at Miljøpartiet De Grønne i sitt alternative budsjett foreslår at 30 ekstra mill. kroner øremerkes til områdeløftet for Oslo Sør.

FRIVILLIGE MILJØORGANISASJONER OG ALLMENNUTTIGE MILJØSTIFTelser

Komiteen legger stor vekt på den frivillige innsatsen som gjøres av engasjerte enkeltmennesker i miljø- og kulturvernorganisasjonene. Komiteen mener det norske samfunnet ville vært fattigere uten de frivilliges initiativ og engasjement. De frivillige miljøorganisasjonene og allmenntilretteleggende miljøstiftelsene representerer en viktig arena for samarbeid og har bidratt til å skape det samfunnet vi har i dag.

Komiteen viser til at formålet med tilskuddsordningen til frivillige miljøorganisasjoner og allmenntilretteleggende miljøstiftelser er å legge til rette for et bredt folkelig engasjement og større kunnskap om miljø- og klimasaker. Komiteen mener det er viktig at frivilligheten vokser frem nedenfra, og at den skal ha en selvstendig stilling i samfunnet. Komiteen viser til at tildelingskriteriene ble justert i 2016, og at midlene nå kun fordeles etter objektive kriterier.

Komiteen viser til at Fortidsminneforeningen driver formidling og besøksdrift på foreningens 39 eienommer, som er blant de mest kulturhistorisk verdifulle i landet. Flertallet viser til at foreningens museum ikke har status som konsolidert museum, og at det frem til 2015 ble drevet uten statlig støtte. Komiteen viser til at foreningens aktiviteter i stor grad er basert på frivillig aktivitet, men økende krav til sikkerhet, forvaltning og publikumsopplevelser bidrar til at driften i større grad må profesjonaliseres. Komiteen understreker at dette kun er mulig med offentlig driftsstøtte, og viser til at det er gitt driftsstøtte i 2016 og 2017.

Komiteen viser videre til det viktige arbeidet Stiftelsen Norsk naturarv gjør for skjøtsel, bevaring og formidling av landets naturarv. Komiteen har merket seg at Stiftelsen Norsk naturarv over flere år har hatt et samarbeid med Naturhistorisk museum i Oslo.

Komiteen har merket seg at dette samarbeidet i stor grad har fokusert på studier av insekter og har bidratt til funn av flere nye arter.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti foreslår at kap. 1400 post 70 økes med 750 000 kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2017–2018), slik at Stiftelsen Norsk naturarvs arbeid med bevaring av norsk natur kan opprettholdes.

Disse medlemmer foreslår at kap. 1400 post 76 økes med 5,75 mill. kroner og bevilges med 115,23 mill. kroner. Disse medlemmer viser til at 2 mill. kroner av økningen skal hentes fra økologisk grunnkart, kap. 1410 post 21, 2 mill. kroner hentes fra kap. 1420 post 22, 1 mill. kroner fra kap. 1420 post 70 og 750 000 kroner fra kap. 1420 post 81.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at støtten til miljø- og friluftsansjoner har stått stille i flere år. Dermed har det vært en reell nedgang i støtten. Disse medlemmer mener gode ord og intensjoner om viktigheten av frivillighet også må følges opp med økt støtte.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor bevilgningen til kap. 1400 post 70 økes med 10 mill. kroner i tilskudd til frivillige organisasjoner og allmenntilretteleggende miljøstiftelser.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet understreker at både regjeringens forslag til statsbudsjett for 2018 og den senere budsjettavtalen mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti var dårlig nytt for Fortidsminneforeningen. Foreningen har i 2016 og 2017 fått en særskilt støtte til museumsdrift ved sine eiendommer. Blant disse er mange av våre nasjonalskatter, for eksempel Urnes stavkirke (som står på verdensarvlista), Borgund og Hopperstad stavkirke, flere klosterruiner og steinkirker fra middelalderen, middelalderloft og borgruinen Steinvikholm i Nord-Trøndelag som statsministeren freidig nok bruker som julekortmotiv i disse tider.

Disse medlemmer presiserer at Fortidsminneforeningen har en særstilling, og at foreningen i kraft av sin bygningsmasse har andre utfordringer enn de fleste miljøorganisasjoner, og at det ikke er rimelig at man

kun skal se på medlemsmasse og organisasjonens oppbygning når behovet for støtte skal vurderes.

Disse medlemmer viser derfor til Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor det er foreslått bevilget 3 mill. kroner i støtte til Fortidsminneforeningens museumsvirksomhet i 2018, over ny post 79.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk venstrepartis alternative statsbudsjett, der man foreslår 10 mill. kroner ekstra sammenlignet med regjeringens forslag til frivillige miljøorganisasjoner og stiftelser over kap. 1400 post 70.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås 10 mill. kroner i økt støtte til frivillige miljøorganisasjoner over kap. 1400 post 70.

INTERNASJONALE ORGANISASJONER

Komiteen viser til at Norge bidrar til driften av en rekke internasjonale organisasjoner, avtaler, konvensjoner og sekretariat som utfører viktig miljøarbeid av verdi for Norge. Komiteen merker seg at post 71 i budsjettet 2017–2018 er foreslått økt med omtrent 10,5 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor post 71 reduseres med 15 mill. kroner.

STØTTE TIL NASJONALE OG INTERNASJONALE MILJØTILTAK

Komiteen viser til at Klima- og miljødepartementet støtter en rekke nasjonale og internasjonale miljøtiltak over post 76 på statsbudsjettet, gjennom både øremerkede og frie midler. Komiteen viser til at midlene skal medvirke til nasjonale tiltak, slik at Norge oppfyller internasjonale forpliktelser innenfor naturmangfold, klima og forurensing og nasjonale mål innenfor alle resultatområder. På det nasjonale området blir det blant annet foreslått å gi øremerkede tilskudd til «Den naturlige skolesekken», bekjempelse av fremmede arter, naturmangfold, reduksjon av matvinn, kulturminner og kulturmiljø og klimasmarte offentlige anskaffelser.

Komiteen har merket seg at på det internasjonale området foreslås det øremerkede tilskudd til Norges bidrag til reduserte utslipp av kortlevde klimadrivere gjennom et styrket internasjonalt engasjement, støtte til Koalisjonen for klima og ren luft (CCAC) sitt arbeid med 6 mill. kroner. Komiteen har videre merket seg at det foreslås å bevilge midler til kapasitetsbygging for deltakelse og rapportering i Parisavtalen (CBIT). Komiteen viser til at det også foreslås midler til en rekke andre satsinger på posten.

BIOGASS

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at økt bruk av norske skogressurser må spille en nøkkelrolle i klimaarbeidet fremover. Disse medlemmer mener at noe av det viktigste nå må være å gi produsentene av biodrivstoff langsiktige og trygge rammevilkår, slik at de kan treffe kloke investeringsbeslutninger. Disse medlemmer viser til at både transportmyndigheter og næringsliv har pekt på biodrivstoff som den viktigste kilden til å få ned utslippene fra transportsektoren fram mot 2030, og at andelen biodrivstoff i Norge er langt lavere enn i våre naboland. Disse medlemmer understreker at overgangen til biodrivstoff vil gi store reduksjoner i utslipp fra transportsektoren, og samtidig gi et marked for økt avvirking av skog.

Disse medlemmer peker på at biogass kan brukes til en rekke ulike formål, og at økt bruk av biogass vil bidra til å redusere klimautslipp. Bruksområder for biogass er elektrisitetsproduksjon, oppvarming og drivstoff, og disse medlemmer viser til at Norge har et stort uutnyttet potensial på dette feltet.

Disse medlemmer viser videre til Senterpartiets alternative budsjett og forslaget der om å bevilge 15 mill. kroner under post 76.

3.2.2 Kap. 4400 Klima- og miljødepartementet

Det foreslås 2,195 mill. kroner på dette kapitlet for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018). Dette er en økning på 2,7 pst. i forhold til saldert budsjett 2017.

Komiteen har merket seg at departementet under denne posten fører mer tilfeldige inntekter, blant annet prosjektmidler fra Nordisk ministerråd. Komiteen viser til at inntekter under denne posten gir grunnlag for tilsvarende merutgifter under kap. 1400 post 1 driftsutgifter.

3.2.3 Kap. 1410 Miljøforskning og miljøovervåking

Det foreslås bevilget 791,839 mill. kroner på dette kapitlet for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018). Dette er en reduksjon på 4,6 pst. i forhold til saldert budsjett 2017 som stort sett skyldes at midler til Artsprosjektet er flyttet til nytt kap. 1411.

Komiteen peker på at norsk natur må forvaltes kunnskapsbasert for å sikre en miljøpolitikk som bygger på forvalteransvaret. Komiteen viser til at Stortinget har vedtatt et mål om å stanse tap av biologisk mangfold i Norge innen 2020. Komiteen mener innsatsen til miljøvernforskning og miljøovervåking må reflektere de store utfordringene Norge står overfor på miljøområdet.

Komiteen mener miljøforskningsinstituttene utfører en god og viktig jobb for å bedre kunnskapsgrunn-

laget om norsk natur, miljøutfordringer og løsninger. Instituttene bidrar også til næringsutvikling innen bioøkonomi og til naturressursutnyttelse med lavere økologisk fotavtrykk.

Komiteen peker på at det fremdeles er store behov for forskning på betydningen av samlet belastning og sumvirkninger av arealinngrep, økosystemsammenhenger, arealinngrep og taksonomi/biosystematikk, og at en styrking av kunnskapen om samlet belastning på naturen anbefales sterkt av blant annet økosystemtjenesteutvalget (NOU 2013:10).

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, hvor bevilgningen til miljøforskningsinstituttene foreslås økt med 13 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag over kap. 1410 post 50. Dette medlem viser videre til Sosialistisk Venstrepartis alternative forslag til statsbudsjett, der bevilgningen til forskning på naturmangfold over kap. 1410 post 51 foreslås økt med 20 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Dette medlem viser til partiets alternative statsbudsjett, der man over kap. 1410 post 72 foreslår 7 mill. kroner i økt bevilgning sammenlignet med regjeringens forslag til Genøk – Senter for Biosikkerhet.

ØKOLOGISK GRUNNKART

Komiteen peker på at Miljødirektoratets arbeid med å kartlegge naturtyper og arter samt Artsdatabankens arbeid med Artsprosjektet, Artskart, Artsobservasjoner og Natur i Norge bidrar til å få på plass viktig infrastruktur for naturkunnskap og til å fylle denne infrastrukturen med innhold. Komiteen understreker viktigheten av å videreføre kunnskapen og forvaltningsrådene som allerede finnes i Naturbase. Komiteen mener det er viktig at innsamlingen av nye data målrettes mot den mest verdifulle naturen. Komiteen understreker at det økologiske grunnkartet må innrettes slik at den kunnskapen som er mest relevant i miljø og arealforvaltningen, innhentes først.

Komiteen mener den samfunnsøkonomiske gevinsten av økt kartlegging av norsk natur vil være betydelig.

Komiteen mener den primære funksjonen ved det økologiske grunnkartet er å bli et viktig beslutningsgrunnlag for både naturvern og utvikling av arealer for f.eks. samferdsel, fornybar energi og boliger. Komiteen understreker at det haster med å få på plass et økologisk grunnkart for Norge, slik at det kommer til nytte i store satsinger på de nevnte områdene. Komiteen har registrert at bare om lag 25 pst. av norsk natur er kartlagt, og at det trengs et nasjonalt kunnskapsløft for naturen. Komiteen har merket seg at en bred allianse av

næringsorganisasjoner, miljøorganisasjoner og friluftslivsorganisasjoner etterspør dette.

Komiteen vil føre en politikk som tar vare på naturmangfoldet, slik at også fremtidige generasjoner kan nyte godt av de verdier og opplevelser som norsk natur byr på. Komiteen viser til at god og oppdatert kunnskap om natur og tilstanden i de ulike økosystemene er avgjørende for å sikre god planlegging, gode beslutninger og gode helhetlige løsninger.

Komiteen viser til at Stortinget har etterlyst en opptrapping av arbeidet med økologisk grunnkart i Innst. 9 S (2015–2016). Komiteen viser til at behovet for styrket innsats også ble understreket i innstillingen til naturmangfoldmeldingen (Innst. 294 S (2015–2016)), der det heter:

«Stortinget ber regjeringen styrke arbeidet med et økologisk grunnkart med naturtyper, arter og landskapstyper».

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti mener arbeidet med kartlegging av naturtyper er viktig. Disse medlemmer mener videre at områder der kartlegging gir stor samfunnsnytte, herunder områder med stor aktivitet og utbygging, bør prioriteres. Disse medlemmer vil derfor styrke arbeidet med det økologiske grunnkartet og viser til budsjettavtalen, der kap. 1410 post 21 foreslås økt med 20 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2017–2018). Disse medlemmer viser til en foreslått økning til Fortidsminneforeningens arbeid på kap. 1400, og foreslår å omdisponere 2 mill. kroner fra kap. 1410 post 21 til kap. 1400 post 76.

Disse medlemmer viser til at CICERO Senter for klimaforskning er Norges fremste institutt for tverrfaglig klimaforskning. Disse medlemmer har merket seg at instituttets oppgave er å levere kunnskap til de som jobber med å løse klimautfordringen, og styrke det internasjonale klimasamarbeidet. Disse medlemmer viser til at CICERO har en viktig rolle i å formidle kunnskap om klimaforskning, og vil styrke dette arbeidet med 2 mill. kroner i statsbudsjettet for 2018. Disse medlemmer viser til budsjettavtalen mellom de fire partiene, der kap. 1410 post 70 styrkes med 2 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2017–2018), slik at samlet bevilgning for 2018 blir 54,441 mill. kroner.

Disse medlemmer foreslår at kap. 1410 post 21 økes med 17,433 mill. kroner og bevilges med 281,425 mill. kroner, og at post 70 økes med 2 mill. kroner og bevilges med 54,441 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor bevilgningen til kap. 1410 post 21 økes med 20 mill.

kroner til miljøovervåking og miljødata – for å videreføre arbeidet med et økologisk grunnkart.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til viktigheten av å få plass et økologisk grunnkart raskt. Det foreslåtte kuttet fra regjeringen vil forsinke arbeidet og kan føre til at viktige naturområder går tapt uten at vi er klar over det. Dette medlemmer viser til sitt alternative statsbudsjett, der man foreslår 50 mill. kroner mer sammenlignet med regjeringens forslag, til arbeidet med økologisk grunnkart over kap. 1410 post 21.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at regjeringen i sitt forslag til statsbudsjett har redusert tilskuddet til utvikling av et økologisk grunnkart med 10 mill. kroner «for å få rom til andre satsinger i budsjettet». Dette medlemmer mener at budsjettforslaget ikke samsvarer med Stortingets vedtak om at dette arbeidet skal styrkes. Dette medlemmer viser til at det er beregnet at ferdigstillingen av et økologisk grunnkart kan koste om lag 700 mill. kroner. Dette medlemmer mener et slikt grunnkart bør stå ferdig senest i 2026. Det er derfor behov for en kraftig opptrapping av bevilgningene. Dette medlemmer viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative budsjett, der det foreslås å øke bevilgningen til utvikling av et økologisk grunnkart med 85 mill. kroner i 2018.

Dette medlemmer viser videre til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås å styrke basisbevilgningene til Miljøforskning sinstituttene over kapittel 1410 post 50 med 40 mill. kroner sammenlignet med Prop. 1 S (2017–2018). Dette medlemmer viser til at det der også foreslås en økning av tilskuddet på post 51 «Forskningsprogrammer m.m.» med 15 mill. kroner til økt forskning på hvilke konsekvenser arealinngrep får for biomangfoldet, herunder 10 mill. kroner til et norsk bidrag til et større internasjonalt forskningsprogram for å samle erfaring og kunnskap om situasjonen for verdens insektsamfunn og bestander i kjølvannet av den tysk-nederlandske undersøkelsen som tyder på at bestandene er i ferd med å reduseres dramatisk.

Dette medlemmer visere videre til Miljøpartiet De Grønnes alternative budsjett, der det foreslås en styrking av post 53 «Internasjonalt samarbeid om miljøforskning» og post 70 «Nasjonale oppgaver ved miljøforskning sinstituttene» samt en reversering av regjeringens kutt på post 72 «Tilskudd til GenØk – Senter for biosikkerhet».

INSEKTSOVERVÅKING

Komiteen viser til at insekter er nøkkelorganismer i naturen. Insekter er en avgjørende matressurs for fugler, fisk og pattedyr, og sørger for fundamentale prosesser for menneskers naturgrunnlag, slik som nedbryt-

ning og pollinering. Komiteen viser videre til at tyske forskere nylig har påpekt at mengden insekter i 63 tyske og nederlandske verneområder er redusert med 75 pst. på 27 år. Spesielt alvorlig er det at dette skjer i naturområder som forvaltes med mål om å bevare det biologiske mangfoldet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Kristelig Folkeparti og Miljøpartiet De Grønne, mener det bør vurderes å etablere et overvåkingsprogram for insekter i Norge. Programmet bør rette seg mot overvåking av mengden insekter, og ikke ha direkte fokus på trua og sjeldne arter. Overvåkingen må gjennomføres i utvalgte lokaliteter som er representative for Norge. Det pågår allerede overvåkingsprogrammer for andre artsgrupper i dag, og det er fornuftig å knytte insektovervåkingen til disse. Et slikt program kan gi sentrale data til naturindeks for Norge og fagsystemet for vurdering av økologisk tilstand.

Flertallet viser til Stortingets behandling av representantforslag om nasjonal strategi for bier og pollinering, Dokument 8:6 S (2015–2016). Flertallet er kjent med at regjeringen arbeider tverrdepartementalt med oppfølgingen av dette, og imøteser at nasjonal strategi for å sikre fortsatt mangfold av villbier og andre pollinerende insekter fremmes. Norge bør ligge i fremkant internasjonalt på tverrsektorielt arbeid med dette.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til oppstart av et forskningsprogram for overvåking av insekter i Norge.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne foreslår:

«Stortinget ber regjeringen vurdere å gi organisasjonen La Humla Suse driftsstøtte over støtteordningen til frivillige organisasjoner og allmennyttige stiftelser.»

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til en større internasjonal undersøkelse av situasjonen for verdens insektbestander, f.eks. i regi av IPBES.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, der det foreslås 5 mill. kroner til oppstart av et slikt program over kap. 1410 post 21.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative

statsbudsjett, der det foreslås å sette av midler til et norsk bidrag til et større internasjonalt forskningsprogram på verdens insektbestander på kap. 1410 post 51.

3.2.4 Kap. 1411 Artsdatabanken

Det foreslås bevilget 66,328 mill. kroner på dette kapitlet for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018). Kapitlet er nytt i 2018.

Komiteen vil peke på at Artsdatabanken er en nasjonal kunnskapsbank om naturmangfold i Norge, som forsyner samfunnet med oppdatert og lett tilgjengelig kunnskap om arter, populasjoner og naturtyper – en kunnskap som er essensiell i en fremtid med fare for betydelige trusler mot norsk naturmangfold.

Komiteen viser til at Artsdatabanken gjennom innhenting, systematisering og formidling av kunnskap fra en rekke institusjoner, som universitetsmuseene, miljøforskningsinstitutter, forvaltningsorganer, frivillige organisasjoner, konsulentselskap og andre kommersielle virksomheter, bygger viktige broer mellom vitenskap og samfunn, der mange opptrer både som brukere og bidragsytere.

Komiteen viser til at Artsdatabanken lager rødliste for arter, rødliste for naturtyper, gjør risikovurderinger for fremmede arter i Norge, aktivt vedlikeholder oversikt over artenes systematikk og navn, utvikler og vedlikeholder type- og beskrivelsessystem for natur (Natur i Norge (NiN)) og har viktige oppgaver i arbeidet med å etablere teknisk infrastruktur for innsamling og formidling av det økologiske grunnkartet.

Komiteen mener Artsdatabanken skal gi offentlig forvaltning, forskning, undervisning, organisasjoner og andre brukere i allmennheten oppdatert og lett tilgjengelig informasjon om biologisk mangfold, og være en pådriver i innovasjon og utvikling av elektroniske kart og annen infrastruktur for innsamling og formidling av data om naturmangfoldet i Norge. Komiteen mener Artsdatabanken skal prioritere samarbeid med vitenskapelige institusjoner, forvaltningen og frivillige organisasjoner om å tilrettelegge for kunnskapsoppbygging og mobilisering av nye data fra ulike kilder.

Komiteen understreker at Artsdatabanken skal ha et eget styre og en sterk og uavhengig faglig rolle som kunnskapskilde for alle sektorer i samfunnet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor bevilgningen til kap. 1411 post 1 økes med 25 mill. kroner til Artsdatabanken.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til partiets alternative statsbudsjett, der det foreslås 15 mill. kroner mer enn regjeringens forslag til kartlegging av natur gjennom Artsdatabanken over kap. 1411 post 1. Dette medlem viser også

til at det i partiets alternative statsbudsjett foreslås 3 mill. kroner i bevilgning for å tilrettelegge for økt frivillig kartlegging av trua arter over kap. 1411 post 21.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative budsjett, der det foreslås å styrke Artsdatabankens kapasitet på en rekke områder. Her foreslås det blant annet å nær doble bevilgningen over post 70 «Tilskudd til arter og naturtyper», der det gis tilskudd til arbeid i regi av f.eks. frivillige organisasjoner som vil bidra til å styrke kunnskapen om naturmangfold i Norge.

3.2.5 Kap. 1412 Meteorologiformål

Det foreslås bevilget 469,279 mill. kroner på dette kapitlet for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018). Kapitlet er nytt i 2018.

Komiteen merker seg at Kunnskapsdepartementet i 2015 satte i gang et arbeid for å vurdere organiseringen av de sentraladministrative oppgavene til departementene og underliggende virksomheter, og at det som en følge av dette foreslås at Klima- og miljødepartementet skal overta ansvaret for Meteorologisk institutt fra 1. januar 2018.

Komiteen vil understreke at Meteorologisk institutt har en samfunnskritisk funksjon, og står for den offentlige meteorologiske tjenesten for både sivile og militære formål i Norge. Instituttet er blant de fremste kunnskapsmiljøene i Norge på klimaendringer og har dermed en viktig rolle i å forberede Norge på et endret klima.

Komiteen viser til at det for 2018 foreslås en bevilgning på 469,279 mill. kroner under kap. 1412 Meteorologiformål.

3.2.6 Kap. 1420 Miljødirektoratet

Det foreslås bevilget 4 025,524 mill. kroner på dette kapitlet for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018). Dette er en reduksjon på 12,5 pst. i forhold til saldert budsjett 2017.

Komiteen viser til at Miljødirektoratet er Klima- og miljødepartementets rådgivende og utøvende fagorgan innen klima, naturforvaltning og forurensning. Komiteen viser videre til at Miljødirektoratet er viktig for å gjennomføre den nasjonale politikken og for å gjennomføre konkrete tiltak. Komiteen viser til Miljødirektoratets rolle, myndighet og ulike ansvarsområder, hvor bl.a. arbeidet med å utarbeide indikatorer for å måle status for tilpasning til klimaendringene, koordinere overvåking av natur, klima og forurensning samt oppfølging av de ulike nasjonale målene innen natur og miljøforvaltning, er sentralt. Komiteen viser videre til at Miljødirektoratet har en sentral rolle i å bistå Klima- og miljødepartementet med å tilrettelegge regjeringens

helhetlige arbeid med klimatilpasning, og at direktoratet har fått mange nye oppgaver.

Komiteen viser til at i oppfølgingen av stortingsmeldingen om naturmangfold og Stortingets innstilling til denne, jf. Innst. 294 S (2015–2016), skal Miljødirektoratets arbeid med utviklingen av et system for fastsettning av god økologisk tilstand for hovedøkosystemene, utarbeidelse av økologisk grunnkart og utvikling av kvalitetsnormer, særlig for myr, prioriteres høyt.

Komiteen viser til at god formidling av kunnskap om natur- og miljøforvaltning er avgjørende for å skape et varig engasjement for natur- og miljøvern. Skal vi skape et grønt skifte der hensyn til natur og miljø skal veie tungt, er det viktig at Miljødirektoratet har faglig kompetanse og ressurser til å ivareta dette arbeidet.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at Miljødirektoratet er styrket over statsbudsjettet de siste årene og har et økt aktivitetsnivå sammenlignet med tidligere år. Disse medlemmer viser til at områder som Miljødirektoratet har ansvaret for, herunder vannmiljøtiltak, marin forsøpling, nasjonalparker, restaurering av myr, friluftsmål, truede arter, oppryddingstiltak i forurenset grunn og skogvern er kraftig styrket over budsjettene de siste årene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til Miljødirektoratets viktige rolle, og påpeker at kuttene i kap. 1420 post 1 reelt er mye større enn det ser ut til, da flere oppgaver enn tidligere skal dekkes av denne posten. Disse medlemmer mener det er et problem at Miljødirektoratets midler svekkes over tid.

Disse medlemmer mener det er viktig å styrke Miljødirektoratet for å sikre godt arbeid med oppgavene Stortinget har gitt regjeringen i behandlingen av handlingsplanen for naturmangfold, oppfølging av klimaforliket fra 2012 og andre viktige miljø- og friluftsoppgaver.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor bevilgning til Miljødirektoratet er foreslått redusert med 6 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til partiets alternative statsbudsjett, der man foreslår 15 mill. kroner i økt bevilgning sammenlignet med regjeringens forslag over kap. 1420 post 1, til styrking av Miljødirektoratets arbeid.

Dette medlem viser til at en økning her er spesielt viktig for å få fortgang i skogvernarbeidet samt arbei-

det med å ta vare på flere truede planter og dyr, samt naturtyper.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative budsjett, der det foreslås å styrke kap. 1420 post 1 med 30 mill. kroner for å styrke Miljødirektoratets kapasitet.

DET INTERNASJONALE NATURPANELET

Komiteen viser til det viktige arbeidet som det internasjonale Naturpanelet (IPBES) gjør med å sammenstille forskning på tap av naturmangfold, og at panelet i 2018 kommer med rapporter blant annet om tilstanden til naturmangfoldet i Europa. Komiteen viser til at Norge bidrar til IPBES blant annet med en teknisk støtteenhet på kapasitetsbygging.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne, mener det er viktig at Norge viderefører og styrker støtten til IPBES gjennom å gi norske forskere mulighet til å bidra med kunnskap.

FJELLSTYRENE

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne, viser til at flere kommuner er i gang med å etablere skuterløyper, etter at Stortinget i 2015 vedtok å åpne for fornøyleskjøring med snøskuter i utmark. Flertallet vil peke på at denne åpningen medfører økt behov for oppsyn og kontroll for å unngå ulovlig kjøring, og understreker at utviklingen i bruken av motoriserte kjøretøyer i utmark og på vannet må følges nøye.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Kristelig Folkeparti og Miljøpartiet De Grønne vil påpeke at de oppgaver SNO ønsker løst, og som er knyttet til fjellstyrenes områder, fortrinnsvis skal kjøpes av fjellstyrene. Dette er kostnadseffektivt for staten og reduserer ferdsele i sårbare områder. Øremerking av tjenestekjøpet er nødvendig for å sikre forutsigbarhet og langsiktighet, slik at fjellstyrene kan bygge kapasitet og kompetanse tilpasset oppgavene. Disse medlemmer mener derfor at det samlede tjenestekjøpet hos fjellstyrene fra poster som Miljødirektoratet disponerer i 2018, bør være på minst 9 mill. kroner.

VANNMILJØTILTAK

Komiteen viser til at vann og vassdrag er svært viktige naturtyper i Norge, som leverer mange økosystemtjenester og er levested for mange nøkkelarter, og at så mange som 260 vannlevende arter er utrydningstruet i Norge. Komiteen mener det er viktig å satse på en

helhetlig vannforvaltning, som handler både om å ta vare på naturmangfoldet og å bruke naturens egen flomdempende kapasitet samt styrke andre økosystemtjenester.

Komiteen vil understreke at vannforvaltningen går inn i en krevende fase der mange vannmiljøforbedrende tiltak skal iverksettes, og at de tydelige signalene om satsingen på vannforvaltningen som ble gitt i Meld. St. 14 (2015–2016) Natur for livet, og ved regjeringens godkjenning av vannforvaltningsplanene i 2016, må følges opp. Komiteen viser til at dette blant annet gjelder styrket overvåking av økologisk tilstand i alle hovedøkosystemer, herunder vannforekomster, modernisering av miljøkrav og avbøtende tiltak i ulike sektorer som påvirker vannmiljøet, samt konkret restaurering og forbedring av tilstand i henhold til de godkjente regionale vannforvaltningsplanene. Komiteen mener også det er viktig å sikre premisser og ressurser for lokalt og regionalt engasjement og deltakelse i vannforvaltningen, slik forutsetningen er i vanddirektivet og vannforskriften.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Kristelig Folkeparti og Miljøpartiet De Grønne, er bekymret for de ville laksefiskene i Hardanger, der situasjonen har utviklet seg negativt over flere år. Flertallet peker på at det er behov for en genbank som følge av sterk innblanding av gener fra rømt oppdrettslaks, og at de opprinnelige bestandene av ville laksefisker i Hardangerfjorden ellers vil kunne gå tapt. Flertallet mener det er viktig å sikre en videreføring av arbeidet med genbanken, og at genmateriale må samles inn og bevares før de ville laksefiskene forsvinner fra området og det pågående arbeidet går til spille.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Miljøpartiet De Grønne, understreker at det innsamlede genmaterialet ikke må destrueres, men oppbevares forsvarlig i påvente av realisering av genbanken.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at arbeidet med å etablere en levende genbank for å verne og bygge opp igjen villfiskstammene i Hardanger i tråd med nasjonale mål og Norges internasjonale forpliktelser fullføres, herunder at det gis garantier for finansiering av denne.»

Flertallet mener våre vannressurser er av stor betydning for oss alle og for verdiskapning og naturmangfold. Flertallet viser til Norges forpliktelser etter EUs vanddirektiv og felleseuropeiske vannmiljømål. 2018 er et viktig år, da tiltak i henhold til regionale forvaltningsplaner skal igangsettes og rapporteres til ESA mot slutten av 2018.

Flertallet har videre merket seg at vedtatte forvaltningsplaner og tiltaksprogrammer for alle vannforekomster i Norge skal etterleves innen 2021, og at det ut fra planene tilsynelatende er avløpsanleggene som må ta størstedelen av tiltaksbyrden for å oppfylle vannmiljømålene. Flertallet mener det er viktig at staten bidrar med incentiver og støtteordninger som muliggjør tiltak på avløpsområdet i den størrelsesorden som det forutsettes i forvaltningsplanene. Flertallet ser behovet for en ny, statlig støtteordning for kommunale avløpsanlegg som får urimelig høyt avløpsgebyr på grunn av kostnadskrevende tiltak som følger av EUs vanddirektiv. Flertallet ser det også som aktuelt å få på plass incentivordninger som for huseiere i spredt bebyggelse, som blir pålagt å gjennomføre kostbare avløpstiltak.

På denne bakgrunn fremmer flertallet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede aktuelle incentivordninger på avløpsområdet og komme tilbake til Stortinget med dette til revidert budsjett for 2018.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at innsatsen for god vannforvaltning er styrket over de siste årenes statsbudsjetter. Disse medlemmer viser videre til budsjettavtalen mellom de fire partiene og foreslår å øke kap. 1420 post 22 med 20 mill. kroner og kap. 1420 post 70 med 25 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2017–2018).

Disse medlemmer viser til omtale på kap. 1400 post 76 og foreslår å overføre 2 mill. kroner fra kap. 1420 post 22, og 1 mill. kroner fra 1420 post 76 til kap. 1400 post 70.

Disse medlemmer foreslår at kap. 1420 post 22 økes med 33,405 mill. kroner og bevilges med 279,369 mill. kroner, og post 70 økes med 8 mill. kroner og bevilges med 42,755 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor bevilgningen til kap. 1420 post 22 økes med 51,6 mill. kroner til statlige vannmiljøtiltak og tiltak mot og tilpasning til klimaendringer. Av disse skal 20 mill. kroner avsettes til genbanken for å ivareta bestandene i Hardanger.

Disse medlemmer viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor bevilgningen til kap. 1420 post 70 økes med 10 mill. kroner til tiltak mot sure vassdrag og bevaring av anadrom laksefisk.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet mener det er feil å redusere den statlige bevilgningen til arbeidet midt i en krevende periode av gjennomføringen. Disse medlemmer viser i den forbindelse til Senterpartiets alternative statsbudsjett, hvor det er lagt inn en styrking av post 22 med 10 mill. kroner til vannforvaltningsarbeidet nasjonalt, regionalt og lokalt, blant annet for å sikre statlig delfinansiering av vannområdekoordinatorene.

Disse medlemmer viser til Senterpartiets alternative budsjett og forslag om å øke post 22 med 10 mill. kroner for å løfte arbeidet med vannmiljøtiltak.

Disse medlemmer viser til at etableringen av genbank for villfiskstammen i Hardangerfjorden i praksis ble skrinlagt ved behandlingen av statsbudsjettet for 2017. Disse medlemmer viser til at det nå er usikkerhet knyttet til kostnadsoverslag for prosjektet.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med et oppdatert kostnadsoverslag og en plan for hvordan prosjektet med å bygge opp genbank for villaks i Hardangerfjorden kan tas opp igjen.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener det er viktig å ta vare på vannkvaliteten i vassdrag og sjøer og artene som lever i disse økosystemene. Dette medlem viser til partiets alternative statsbudsjett, der man over kap. 1420 post 22 foreslår 32 mill. kroner mer enn regjeringen til å overvåke og ta vare på vannkvaliteten i vassdrag og sjøer, 25 mill. kroner til genbank for villaksen i Hardanger og 5 mill. kroner til laksetrapp i Vefsna, samt 30 mill. kroner til støttetiltak for et bedre vannmiljø over post 70.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre videre innsamling av genmateriale for laksefisk i Hardangerfjorden, og at dette blir tatt vare på for å sikre det genetiske mangfoldet av lakse- og ørretbestander.»

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at budsjettforslagene inneholder kutt både på post 22 og post 70 under kap. 1420. Dette innebærer et alvorlig tilbakesteget for arbeidet med vannmiljøet i norske vassdrag. Budsjettforslaget ignorerer at 140 ferskvannslevende arter er truet, og det ignorerer Nor-

ges forpliktelser ovenfor EUs vanndirektiv. Budsjettavtalen mellom regjeringen og samarbeidspartiene klarer bare i noen grad å veie opp for dette.

Dette medlem viser til sitt alternative budsjett, der det derfor foreslås en økning av post 22.1 på 20 mill. kroner for å reversere regjeringens kutt til kalking av vassdrag og øke bevilgningene noe. Videre foreslås det at post 22.3 økes med 30 mill. kroner, og på post 70 foreslås økninger på tilsammen 75 mill. kroner fordelt på 15 mill. kroner ekstra til kalking (underpost 1), 10 mill. kroner ekstra til anadrom laksefisk (underpost 2) og 50 mill. kroner ekstra til vannforvaltning (underpost 3).

Dette medlem viser til at budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Venstre og Kristelig Folkeparti viderefører usikkerheten om hvorvidt vi får en genbank for Hardangerlaksen.

Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative budsjett, der det foreslås en bevilgning på 30 mill. kroner på kap. 1420 post 22 for å videreføre arbeidet med å etablere en genbank i 2018.

STATLIG ERVERV, BÅNDLEGGING AV FRILUFTSOMRÅDER

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at det er behov for en langt mer aktiv politikk for å ta vare på verdifulle naturområder og friluftsområder. Disse medlemmer viser til at de gjenværende områdene med inngrepsfri natur i Norge utgjør under 11 pst. av landet. Hvert år forsvinner inngrepsfri natur på størrelse med halve Oslo kommune. Disse medlemmer viser til at nærnaturen som folk bruker i hverdagen, er under sterkt press.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne mener det bør etableres en nærnaturlov som gir de viktigste friluftsområdene lovfestet vern. I dag er det kun Oslomarka som har en slik nasjonal beskyttelse. Staten må bidra til å finansiere sikring av nye områder. Disse medlemmer mener oppkjøp av friluftsaarealer er et viktig ledd i dette arbeidet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor bevilgningen til kap. 1420 post 30 økes med 10 mill. kroner til statlig erverv og båndlegging av friluftsaarealer.

FREMMEDE ARTER

Komiteen har merket seg at rødlisten for arter for 2015 legger til grunn at fremmede arter utgjør en trussel for et økende antall naturlig hjemmehørende arter i Norge, og at fremmede arter på verdensbasis regnes som en av de fem store truslene mot naturmangfoldet. Fremmede arter kan også utgjøre en utfordring for næringsaktivitet som jordbruk og fiskeri. Komiteen viser

til at et oppdatert kunnskapsgrunnlag er viktig for god forvaltning, og legger til grunn at fylkesmannsembetet og kommunene holder seg oppdatert på ny kunnskap om fremmede arter. Komiteen mener det også er nødvendig å prioritere tilstrekkelige ressurser til å bekjempe fremmede arter, og at Miljødirektoratet prioriterer å følge opp bestemmelsene i forskrift om fremmede organismer, særlig knyttet til tidlig innsats, for å hindre at nye problemarter kommer til Norge.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til partiets alternative statsbudsjett, der man over kap. 1420 post 21 foreslår 20 mill. kroner mer enn regjeringen til kamp mot fremmede arter.

SKJØTSEL VERNEOMRÅDER, RESTAURERING AV NATUR MM.

Komiteen viser til at Stortinget gjennom behandlingen av naturmangfoldmeldingen (Innst. 294 S (2015–2016)) har vedtatt at 15 pst. av de forringede økosystemene skal være restaurert innen 2025. Komiteen mener dette krever at det settes i verk tiltak for å restaurere de naturtyper vi kjenner behovet for – som skog, vassdrag og våtmarker, inkludert myr. I arbeidet med å definere mål for god økologisk tilstand mener komiteen det skal avklares hva som bør regnes som forringede økosystemer, og hvilke som bør prioriteres for eventuell restaurering.

Komiteen mener miljømyndighetene har ansvar for å ivareta vernede områder, og at behovet for skjøtselstiltak i verneområdene er stort.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne, viser til at nesten en tredjedel av norske verneområder er truet av mangel på skjøtselstiltak. Slike tiltak er nødvendige for å hindre gjengroing, og for å fjerne fremmede organismer og forsøpling. Mange verneområder har derfor behov for skjøtsel. I tilfeller der endret arealbruk har ført til gjengroing, vil det være behov for rydding og tynning av skog og kratt. Flere verneområder har fått inn fremmede arter, som eksempelvis mink, sitkagran, norsk gran og edelgran, som utgjør en trussel mot naturmangfoldet og er i strid med vernevedtaket. For å sikre verneverdiene vil det kunne være behov for å fjerne innslag av slike fremmede, skadelige arter.

Flertallet viser til at ifølge Miljødirektoratet er verneverdiene i 30 pst. av verneområdene i Norge truet av fravær av skjøtsel, og mener oppfølging av vernevedtak og forvaltningsplaner må prioriteres.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti har merket seg at skjøtsel aldri er et engangstiltak, og at tiltakene alltid må følges opp. Disse

medlemmer viser videre til at kampen mot fremmede arter i verneområdene fortsetter, og at konkrete tiltak som ble gjennomført i 2016, blant annet inkluderer fjerning av sitkagran i flere verneområder. Disse medlemmer har merket seg at tilretteleggings- og informasjonstiltak er prioritert i 2016, og at dette blant annet er bedre merking og tilgjengelighet i verneområder.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor bevilgningen til kap. 1420 post 31 økes med 5 mill. kroner til tiltak og tilrettelegging i verneområdene, forvaltning, oppsyn og informasjon, og post 33 økes med 5 mill. kroner til gjennomføring av nasjonalparkplanen.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til partiets alternative statsbudsjett, der man over kap. 1420 post 31 foreslår 5 mill. kroner i økt bevilgning sammenlignet med regjeringens forslag, for å ta vare på og legge til rette for ferdsel i verneområder.

Dette medlem viser videre til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, der man over kap. 1420 post 40 (ny) foreslår 10 mill. kroner for å restaurere ødelagte økosystemer.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne mener det er nødvendig å etablere et program for restaurering og reetablering av våtmarker, naturskog og andre viktige naturtyper. Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative budsjett, der det foreslås avsatt 95 mill. kroner til dette på budsjettet for 2018.

Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative budsjett, der det foreslås avsatt 20 mill. kroner ekstra til skjøtsel og bevaring av naturverdiene i vernede områder.

Dette medlem viser til at den svært lave aktiviteten på kap. 1420 postene 30, 32, 33 og 34, som er opprettet for å verne natur, er et uttrykk for at regjeringen ikke prioriterer naturvern. Dette medlem viser til at Miljøpartiet De Grønne i sitt alternative budsjett foreslår et betydelig løft på disse postene for å finansiere nye satsinger på storskala beskyttelsestiltak for natur- og fri-luftsområder.

SKOG

Komiteen mener at natur som fanger og lagrer karbon, og som samtidig er viktig for naturmangfoldet, må forvaltes og ivaretas langsiktig og på en god måte. Komiteen viser til at dette i særlig grad gjelder skog, myr og øvrige våtmarker.

Komiteen viser til at skogen samtidig er viktig næringsvei, bidrar med fornybare materialer og ressurser, og kan spille en rolle for å erstatte fossil energibruk.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Senterpartiet, mener økt skogvern sammen med gode miljøhensyn i skogbruket er avgjørende for å kunne sikre norsk naturmangfold og viktige karbonlagre, og for å nå målene i konvensjonen for biologisk mangfold. Flertallet viser til at ordningen med frivillig skogvern har økt vernetempoet og redusert konfliktnivået.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at det siden 2013 har vært en stor økning i bevilgningene til nytt skogvern. Disse medlemmer viser til at bevilgningene i perioden har økt fra 236,1 mill. kroner i 2013 til 442,1 mill. kroner i 2017. Disse medlemmer har merket seg at det har gitt rom for 249 nye skogvernområder på til sammen 777 kvadratkilometer. Disse medlemmer viser til at andelen vernet skog i Norge er på om lag 4 pst., og at Stortinget har vedtatt et langsiktig mål om 10 pst. skogvern.

Disse medlemmer viser til budsjettavtalen, hvor det foreslås å øke bevilgningen på kap. 1420 post 35 med 75 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2017–2018). Disse medlemmer har merket seg at det er behov for å øke Miljødirektoratets kapasitet til å drive selve skogvernarbeidet, og foreslår at 3 mill. kroner av de økte skogvernmidlene fordeles på kapittel 1420 post 1 og øremerkes kapasitetsbygging skogvern.

Disse medlemmer foreslår at kap. 1420 post 35 økes med 72 mill. kroner og bevilges med 464,612 mill. kroner. Disse medlemmer foreslår at kap. 1420 post 1 økes med 3 mill. kroner og bevilges med 667,928 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at Stortinget har vedtatt et mål om å verne 10 pst. av skogen.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne ber om at det utarbeides en opptrappingsplan for skogvernet som sørger for at 10 pst. av den produktive skogen i Norge er vernet innen ti år.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne understreker at for å nå stortingsvedtaket om 10 pst. skogvern må kapasiteten i skogvernssystemet økes ved at fylkesmenn, skogeierorganisasjonene og Miljødirektoratet får økte midler til gjennomføringen av skogvernprosessene. Disse medlemmer fremhever behovet for bedret informasjon ut til skogeiere om den gunstige ordningen – skattefri erstatning – for frivillig skogvern. I dag har

skogeierorganisasjonene hovedansvar for informasjonen ut til skogeierne. Men mange skogeiere er ikke medlem av en skogeierorganisasjon. Disse medlemmer mener det derfor er viktig at offentlige myndigheter bidrar både fra kommunen, fylkeskommunen, fylkesmannen og Miljødirektoratet med god og fylldig informasjon, og gjerne i samarbeid med skogeierorganisasjonene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor bevilgningen til kap. 1420 post 35 økes med 70 mill. kroner til oppfølging av målet om 10 pst. skogvern.

Disse medlemmer viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor bevilgningen til kap. 1420 post 37 reduseres med 10,375 mill. kroner til skogplanting.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet peker på at alle produkter som i dag kan produseres med basis i sort (fossilt) karbon, kan produseres med basis i grønt (fornybart) karbon. Disse medlemmer peker på skogen som en fornybar ressurs, og at skog i vekst både fanger og lagrer CO₂. Et aktivt skogbruk er, etter disse medlemmers syn, en forutsetning for å nå klimamålene. Disse medlemmer peker på at skog som ikke hugges, til slutt vil dø, og gjennom forråtnelse vil det lagrede karbonet slippes ut i atmosfæren. I fredet skog foregår derfor ikke nettoopptak av klimagasser, og disse medlemmer mener et aktivt og bærekraftig skogbruk spiller en viktig rolle i arbeidet med å nå Norges klimaforpliktelser.

Disse medlemmer viser til at Miljødirektoratet identifiserer skogplanting på nye arealer som et kostnadseffektivt klimatiltak. Disse medlemmer har videre merket seg at det må plantes og hogges mer skog for å produsere både energi og produkter som kan erstatte dagens fossile løsninger.

Disse medlemmer har merket seg at det nå skal gjennomføres en evaluering av pilotprosjektet for skogplanting på nye arealer, og at pilotfasen er foreslått avsluttet sommeren 2018. Disse medlemmer registrerer at det er bygd opp betydelig kompetanse i de tre forsøksfylkene, Nordland, Nord-Trøndelag og Rogaland, om hvordan slik planting kan gjøres på en god måte. Disse medlemmer mener det er viktig å bevare denne kompetansen, og vil understreke viktigheten av at aktiviteten i de tre forsøksfylkene opprettholdes mens evalueringen pågår. Disse medlemmer mener videre at arbeidet med å kartlegge arealer som kan være aktuelle for tilplanting i andre fylker, bør starte opp, slik at det forberedes for at ordningen kan videreføres uten opphold når evalueringen er ferdig. Disse medlemmer forutsetter at dette arbeidet i 2018 kan finansieres ved å benytte 10,3 mill. kroner i overførbare midler fra 2017.

Disse medlemmer viser til Senterpartiets alternative budsjett, hvor bevilgningen til post 35 reduseres med 30 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til partiets alternative statsbudsjett, der man over kap. 1420 post 35 foreslår 340 mill. kroner i økt bevilgning til skogvern sammenlignet med regjeringens forslag.

Dette medlem viser videre til at Sosialistisk Venstreparti foreslår å redusere kap. 1420 post 37 Skogplanting med om lag 10 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås å øke bevilgningen til skogvern med 358 mill. kroner til 750 mill. kroner, med sikte på opptrapping til en årlig skogvernmilliard fra og med 2019.

Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås å kutte 10,3 mill. kroner til skogplanting over kap. 1420 post 37.

NASJONALPARKER

Komiteen viser til at nasjonalparkene er et kvalitetsstempel som gis til de beste kvalitetene norsk natur har å vise til, og at nasjonalparker er en verdi for reiseliv og for stolthet og folkehelse i lokalsamfunnene der de ligger.

Komiteen viser til at nasjonalparker og andre verneområder er en viktig del av reiselivet i Norge. Nasjonalparksentre og andre besøkssentre med naturinformasjon er utviklet til kunnskapsbaserte spyspisser for et naturbasert reiseliv. Noen av sentrene er utviklet til moderne opplevingsentre med tema som norsk natur, naturarv, klima og miljø. Komiteen viser til at flere av sentrene har en høy andel besøk fra norske og utenlandske turister, og er av stor betydning for utviklingen av lokale og regionale reiselivsaktører.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne vil peke på at våre nasjonalparker er ujevnt fordelt på naturtyper og regioner, og at det er behov for flere nasjonalparker i lavlandet og i kystnære områder. Disse medlemmer viser til at vi gjennom internasjonale avtaler har forpliktet oss til å stanse tapet av arter og naturtyper innen 2020, og at nasjonalparker og andre verneområder er viktig for å sikre naturmangfoldet. Disse medlemmer ber regjeringen sette i gang et arbeid med en supplerende nasjonalparkplan, hvor opprettelse av Østmarka, Preikestolen og Lofotodden nasjonalparker er sentrale element, og komme tilbake til Stortinget med dette innen utgangen av 2019.

Disse medlemmer fra viser til at Norge gjennom de internasjonale Aichi-målene knyttet til Bio-mangfoldkonvensjonen forplikter Norge til, innen 2020, å sørge for at (mål 11):

«minst 17 pst. av land- og ferskvannsarealer og 10 pst. av kyst- og havområder, spesielt områder som er særlig viktig for biologisk mangfold og økosystemtjenester, (er) bevart gjennom effektivt og hensiktsmessig forvaltede, økologisk representative og godt sammenhengende systemer av verneområder og andre effektive bevaringstiltak, og er en integrert del av landskapet.»

Disse medlemmer viser til at Norge i dag har vernet drøyt 17 pst. av landarealet. Det er imidlertid mangler ved vernet. Artsrike områder som skog og andre naturtyper i lavlandet, samt marine områder, er sterkt underrepresentert.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram planer for hvordan Norge skal oppnå et representativt vern av 17 pst. av alle naturtyper, i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2018.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til partiets alternative statsbudsjett, der man over kap. 1420 post 34 foreslår 30 mill. kroner i økt bevilgning til nye nasjonalparker sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås å sette av 20 mill. kroner til eget program for etablering av marine nasjonalparker.

RESTAURERING AV MYR

Komiteen viser til at restaurering av myr og annen våtmark medvirker til å redusere klimagassutslipp, bedre den økologiske tilstanden med myrenes rike naturmangfold og dempe flom.

Komiteen viser til behandlingen av Meld. St. 14 (2015–2016) Natur for livet – Norsk handlingsplan for naturmangfold. Her gjorde Stortinget følgende vedtak:

«Stortinget ber regjeringen klargjøre hva som er god tilstand og hvilke arealer som er å regne som forringede økosystemer, og trappe opp arbeidet med å bedre tilstanden i økosystemene, med sikte på at 15 pst. av de forringede økosystemene skal være restaurert innen 2025.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne mener dette er et ambisiøst

mål som krever godt planlagt og kraftfull innsats om vi skal klare å nå målet i dette tidsrommet.

Disse medlemmer vil derfor fremme følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram planer for hvordan Norge skal restaurere 15 pst. av ødelagte økosystemer, slik at vi kan nå det fastsatte målet innen 2025.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne, viser til at tetting av grøfter fører grunnvannet tilbake til sitt naturlige nivå og hindrer at myrenes torvlag med høyt innhold av karbon ytterligere brytes ned. Flertallet viser til at slik restaurering ifølge FNs klimapanel er et billig tiltak for å redusere klimagassutslippene i jordbruket, og at tiltaket også ble trukket fram i Klimakur 2020 som et aktuelt tiltak i Norge.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, legger til grunn at restaurering av myr skjer etter avtale med grunneiere og rettighetshavere, og at restaurering i verneområder der forvaltningen er avklart, prioriteres.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til budsjettavtalen, hvor det foreslås å øke bevilgningen på kap. 1420 post 38 med 3 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2017–2018).

Disse medlemmer foreslår at kap. 1420 post 38 økes med 3 mill. kroner og bevilges med 23,625 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor bevilgningen til kap. 1420 post 38 økes med 8,6 mill. kroner til restaurering av myrområder og annen våtmark.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet forutsetter at restaurering i verneområder der forvaltningen er avklart, prioriteres. Derneft kan inngrep og restaurering kun skje i samråd og forståelse med grunneiere og eventuelt andre rettighetshavere.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til partiets alternative statsbudsjett, der man over kap. 1420 post 3 foreslår 10 mill. kroner i økt bevilgning til restaurering av myr sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås å øke bevilgningene til restaurering av myr med 40 mill. kroner.

OPPRYDDING MILJØGIFTER

Komiteen er bekymret for miljøtilstanden i mange av landets fjorder, havner og innsjøer som følge av historisk forurensning. Komiteen er tilfreds med at oppryddingsprosjektene i Sandefjord havn og Puddefjorden i Bergen vil bli ferdige i 2018/19. Komiteen vil peke på at det ikke er planlagt oppstart av store, nye prosjekt i 2018, men at det er behov for å sikre at oppryddingen i Horten, Ålesund og Hammerfest kan komme i gang for fullt i 2019.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne mener det er viktig å sikre framdrift i arbeidet med miljøgiftopprydding.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at sedimentopprydding i Hammerfest, Horten og Ålesund har framdrift i tråd med framlagte tidsplaner, slik at opprydding kan starte i 2019.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til partiets alternative statsbudsjett, der man over kap. 1420 post 69 foreslår 100 mill. kroner i økt bevilgning til dette formålet sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative budsjett, der innsatsen til miljøgiftopprydding foreslås økt med 205 mill. kroner, fordelt på 35 mill. kroner på kap. 1420 post 39 og 175 mill. kroner på post 69.

AVFALL OG MARIN FORSØPLING

Komiteen viser til at plast utgjør den største delen av alt marint avfall og kan bli værende i havet i hundrevis av år. Forskerne forteller oss at hvis vi ikke gjør noe, vil det om 30 år være mer plast enn fisk i havet. En ny rapport anslår at det havner 8 millioner tonn plast i havet hvert år. Det er like mye som mengden tunfisk som fiskes hvert år. Mengden er forventet å doble seg innen 2030, og firdoble seg innen 2050.

Komiteen viser videre til at platen dreper fisk, sjøfugl og andre dyr som følge av kvelning og andre livstruende skader. Plast brytes ned til mikropartikler og tas opp i dyr og marine næringskjeder, og mye blir værende i miljøet i hundrevis av år fremover. Komiteen erkjenner at plastforsøplingen i havet er et internasjonalt miljøproblem, som må løses med internasjonalt samarbeid. Men Norge må også sørge for at vi ikke bi-

drar til plastforurensingen. Mye marin forsøpling skjer også lokalt.

Komiteen viser til at Hold Norge rent årlig arrangerer Strandryddedagen, der de registrerer hva som er vanligst å finne. Personlig forbruk antas å være kilden til 45 pst. av det marine avfallet som ble samlet inn i fjor, mens hele 42 pst. ser ut til å være fiskerirelatert. Isopor har i flere år vært den nest vanligste gjenstanden (etter udefinerbare plastbiter), og mye av dette antas å komme fra byggeplasser. Andre gjengangere som også ligger på topp ti, er tau, drikkeflasker, isopor, korker, bomullspinner, pakkebånd og strips.

Komiteen mener det er viktig at eksisterende virkemiddelbruk evalueres og videreutvikles, og at nye virkemidler utarbeides for å hindre at forsøpling oppstår. Videre er det viktig at det settes av tilstrekkelige midler for å rydde opp i marin forsøpling før den gjør skade.

Komiteen mener det er nødvendig både å forebygge og rydde opp for å redusere marin forsøpling. Komiteen har merket seg at den viktigste forebyggingen er god avfallshåndtering, både i Norge og ikke minst, i andre deler av verden. Komiteen har merket seg at forsøpling av strender og havområder øker, og at dette er svært bekymringsfullt. Komiteen viser til at marint avfall spres med havstrømmene, og at plast er det største problemet. Komiteen har merket seg at ikke alle land har like gode systemer for å håndtere avfall, og at internasjonalt samarbeid er helt avgjørende for å få bukt med problemet. Komiteen har merket seg at marin forsøpling og mikroplast er høyt prioritert i det nordiske samarbeidet og i EU, og at Norge er en pådriver i dette arbeidet.

Komiteen viser til at Norge forvalter viktige naturverdier i våre havområder, og at det i norske farvann finnes verdens største torske- og sildebestand, korallrev av verdensklasse, viktige tareskoger, sårbare arter som grønlandshval og enorme sjøfuglkolonier. Komiteen ser klart utfordringen med at marin forsøpling er et økende problem, og at stadig mer plast finner veien ut i havet. Forsøpling og mikroplast langs kysten og i havet er både et globalt problem som krever internasjonalt samarbeid og avtaler, og et nasjonalt problem som krever egne tiltak som ryddedugnader både langs kysten og ute i sjøen.

Komiteen ser at plastavfall utgjør en overveldende del av marin forsøpling og brytes svært langsomt ned. Komiteen mener derfor det er viktig med tiltak som både forebygger og hindrer at plast kommer på avveie, og at vi reduserer bruken av plast. Komiteen viser til at vi alle har vært vitne til de tragiske konsekvensene og dyrelidelsene plast i havet medfører, gjennom en rekke filmer og bilder både nasjonalt og internasjonalt. Komiteen viser til at platen medfører store problemer når den fragmenteres og blir til mikroplast, for

så å tas opp i økosystemet gjennom næringskjeden til fisk, sjøfugl og sjøpattedyrene våre.

Komiteen vil styrke arbeidet med nasjonale opprydningstiltak og andre tiltak som reduserer plastforøplingen. Komiteen viser til at både ryddedugnader hvor frivillige deltar, og ordninger med fiskere som tar med seg søppel fra havet – «fishing for litter», er viktige tiltak som bidrar til å redusere problemet. Komiteen viser videre til at den vil arbeide for å redusere behovet for bruk av plast.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, foreslår at det etableres en egen tilskuddsordning for tiltak mot mikroplast, som for eksempel kan omfatte forsøksordninger med andre materialer enn gummigranulat i kunstgressbaner. Mange kommuner og idrettslag ønsker å bidra i dette arbeidet, og flertallet ønsker å senke terskelen ved at staten blir med på spleiselaget. En slik ordning kan også omfatte andre tiltak for å redusere mikroplastutslipp fra bildekk, tekstiler, maling og andre større utslippskilder.

Flertallet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i løpet av 2018 opprette en tilskuddsordning for tiltak mot mikroplast og spredning av gummigranulater fra kunstgressbaner.»

Komiteens medlemmer Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at det er bevilget ekstra midler til å trappe opp arbeidet mot marin forsøpling de siste årene. Disse medlemmer har merket seg at Miljødirektoratet i juli i år delte ut 25 mill. kroner i ekstra midler til tiltak mot marin forsøpling, og at rydding av strender og sjøbunn blir prioritert. Disse medlemmer har videre merket seg at problemstillingen er omtalt i Meld. St. 45 (2016–2017) Avfall som ressurs, som skal behandles av Stortinget våren 2018.

Disse medlemmer vil fortsette å styrke arbeidet mot marin forsøpling, og viser til budsjettavtalen, hvor det foreslås å øke bevilgningen på kap. 1420 post 71 med 45 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2017–2018), slik at samlet bevilgning for 2018 blir 65,29 mill. kroner.

Disse medlemmer foreslår at kap. 1420 post 71 økes med 45 mill. kroner og bevilges med 65,29 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til at frivillig innsats er en svært viktig del av arbeidet med å rydde opp i forsøpling på strender og langs kysten. Disse medlemmer har merket seg at strandrydding er viktig fordi det fjerner avfall som kan gjøre skade på dyr og natur, og det forhindrer at mer avfall havner i havet, hvor det kan brytes ned til mindre partikler og gå inn i næringskjeden.

Disse medlemmer har merket seg at 2017 har vært preget av en stor frivillig innsats mange steder i landet, med en sterk dugnadsånd for å ta tak i problemet med avfall langs kysten. Disse medlemmer viser til at det er et behov for koordinering av den frivillige innsatsen, slik at den blir mest mulig effektiv, samt at avfall som er ryddet og samlet inn, tas hånd om og fraktes til mottak. Disse medlemmer har merket seg at Skjærgårdstjenesten har mannskap, utstyr, båter og kompetanse til å bidra i dette arbeidet. Disse medlemmer vil derfor omdisponere 5 mill. kroner fra økningen på kap. 1420 post 71 til kap. 1420 post 78. Kap. 1420 post 78 bevilges med 184,8 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor bevilgningen til kap. 1420 post 71 økes med 30 mill. kroner til tiltak mot marin forsøpling.

Disse medlemmer er sterkt kritiske til regjeringens budsjettkutt til organisasjoner som jobber med marin forsøpling. Disse medlemmer viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor bevilgningene til de frivillige organisasjonene økes med 10 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett, hvor bevilgningen til post 71 økes med 15 mill. kroner for å styrke arbeidet mot marin forsøpling.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til partiets alternative statsbudsjett, der man over kap. 1420 post 80 foreslår 80 mill. kroner i økt bevilgning til arbeid mot marin forsøpling sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative budsjett, der det foreslås nye eller økte bevilgninger til en rekke ulike tiltak for å begrense marin forsøpling. Det foreslås å etablere «Fishing for litter» som en landsdekkende og permanent belønningsordning som gir fiskere insentiver til å levere avfall. Det foreslås videre å øke bevilgningen til regjeringens etablerte tilskuddsordning med 50 mill. kroner, og det foreslås at det bør være mulig å få refundert utgifter på opptil 40 000 kroner under post 63 Returordning for fritidsbåter. Dette medlem mener det bør iverksettes et mer omfattende arbeid med å kartlegge storskala tiltak mot plastforurensingen. Tiltak som bør vurderes, er blant annet en profesjonell ryddetjeneste for marint avfall og innføring av produsentansvar for fiskeriutstyr.

STØTTE TIL KLIMATILPASNINGSG- OG KLIMATILTAK

Komiteen viser til at klimaendringene er i gang. I Norge opplever vi styrtregn, flom og ras, men aller hardest rammes mennesker i fattig land. Det er i dag flere

mennesker fordrevet som følge av naturkatastrofer og klimaendringer enn som følge av krig og konflikt. Klimaendringene rammer hardt og urettferdig. Stortinget har vedtatt mål for kutt i klimagasser i Norge fram mot både 2020 og 2030, og det er en stor jobb å skulle nå målene.

Komiteen viser til at Miljødirektoratet administrerer en rekke ordninger som skal bidra til kunnskap og omstilling til lavutslippssamfunnet, og det er derfor viktig at de får de ressursene som skal til for effektivt å utføre oppgavene sine. Komiteen understreker at en viktig oppgave er å sikre kunnskap om ulike klimatiltak og klimavirkemidler, slik at politikktutformingene kan skje på best mulig grunnlag.

Komiteen viser videre til at Miljødirektoratet administrerer tilskuddordninger til klimatiltak og klimatilpasning i kommunene. På få år har disse ordningene blitt populære ordninger som bidrar til mye aktivitet, og komiteen mener ordningene er viktige for å sikre at kommunene blir med på klimadugnaden.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at ordningen med Klimasats for kommunene ble innført i 2016. Disse medlemmer har merket seg at ordningen har vært svært populær blant kommunene, og at det er kommet inn søknader om midler som går ut over det som tidligere er satt av. Disse medlemmer mener kommunene har en viktig rolle i arbeidet med å redusere klimagassutslippene, og vil opprettholde ordningen på et tilstrekkelig nivå.

Disse medlemmer viser til budsjettavtalen, hvor kap. 1420 post 61 foreslås økt med 50 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2017–2018). Disse medlemmer viser til at etter to års erfaring med tilskuddsordningen mener Miljødirektoratet at det er viktig å styrke arbeidet med å dele erfaringer fra Klimasats-prosjekter. Disse medlemmer har merket seg at Miljødirektoratet derfor ønsker å jobbe mer målrettet med spredning av kunnskap, erfaringer og resultater fra Klimasats-prosjekter. Disse medlemmer foreslår derfor å omdisponere 3 mill. kroner av økning på post 61 til post 21, for å spre kunnskap og erfaringer fra Klimasats-prosjekter i resten av ordningens varighet.

Disse medlemmer foreslår at kap. 1420 post 61 økes med 47 mill. kroner og bevilges med 153,920 mill. kroner, og at kap. 1420 post 21 økes med 3 mill. kroner og bevilges med 257,570 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til partiets alternative statsbudsjett, der man over kap. 1420 post 61 foreslår 200 mill. kroner i økt satsing på tilskudd til klimatiltak og klimatilpas-

ning i kommunene. Dette sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne ønsker en langt mer omfattende ramme enn regjeringen har foreslått for ordningen. Dette medlem understreker at innføringen av ordningen har vært et vellykket grep fra regjeringen, men at potensialet åpenbart er større. Dette medlem ønsker å tydeliggjøre at klimatilpasningstiltak også bør bli en del av klimasatsordningen. Søknadsmengden har fra før av ligget betydelig høyere enn bevilgningene. Dette medlem mener derfor det er rom for et kraftig løft på denne posten.

Dette medlem har også merket seg at regjeringen har foreslått nye begrensinger for klimasatsordningen, blant annet en reduksjon i det maksimale støttebeløpet for klimavennlige bygg fra 7,5 til 3 mill. kroner. Dette medlem mener at nivået bør videreføres på 7 mill. kroner.

Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative budsjett, der det foreslås å øke rammen for klimasatsordningen med 450 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

REN OG TRYGG LUFT

Komiteen viser til at flere byer sliter med for høy luftforurensning. Barn, gravide, syke og eldre er særlig sårbare. Folk med allergi, astma og luftveislidelser får ekstra helseplager. Hjertesyke mennesker blir sykere og kan dø for tidlig. Veitrafikken er hovedårsaken til den skadelige luften. Også vedfyring i gamle ovner er et problem, i tillegg til utslipp fra industri og skip i havner. Komiteen understreker at Miljødirektoratet har en viktig rolle i arbeidet med å sikre ren og trygg luft for alle. Miljødirektoratet følger opp kommunenes arbeid med tiltaksutredninger, og sammen med Fylkesmannen utfører de tilsyn med kommunenes arbeid på området. Miljødirektoratet har sammen med blant annet Folkehelseinstituttet utført viktig kunnskapsarbeid for å utvikle nye nasjonale mål for ren og trygg luft.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at for å holde fram det avgjørende arbeidet med å sikre ren og trygg luft for alle, er det viktig at Miljødirektoratet får tilstrekkelig med virkemidler og ressurser for å utføre sin del av oppgavene.

Flertallet minner om at endringen i kjøpsavgiften på nye biler i 2007 innebar å fjerne den såkalte slagvolumkomponenten fra engangsavgiften på nye biler og erstatte den med en CO₂-komponent. Det var bred enighet om en slik omlegging på Stortinget. Politikken med å vektlegge utslipp i beregning av engangsavgiften har

år for år blitt styrket i årene etterpå, blant annet gjennom innføring av NO_x-komponenten i engangsavgiften i 2011. Den sistnevnte endringen var viktig på grunn av den internasjonale trenden med økt markedsandel for biler som hadde høyere utslipp av lokal luftforurensing. Flertallet viser til at avgiftsomleggingen med å vektlegge utslipp i engangsavgiften er videreført helt fram til statsbudsjettforslaget for 2018.

Flertallet vil videre minne om at dommen i EFTA-domstolen for brudd på luftkvalitetsdirektivet også kom på bakgrunn av at sittende regjering i rettsprosessen ikke maktet å legge fram troverdige planer for tilstrekkelige tiltak for å begrense utslippene framover.

Flertallet vil videre gi ros for at man i budsjettavtalen i år har fått gjennomslag for å endre Forskrift om gebyr for bruk av piggdekk og tilleggsgebyr § 4, slik at det er den enkelte kommune som kan bestemme gebyrets størrelse. Flertallet håper en slik endring kan gjøre at flere kommuner ser denne typen virkemiddel som mulig å innføre, for å redusere helsefarlig svevestøv.

Flertallet viser til også at Stortinget de siste årene gjentatte ganger har måttet etterlyse framdrift i å gi kommunene tilstrekkelige virkemidler for å kutte i luftforurensingen. Selv om kommunene nå har fått myndighet til å innføre flere virkemidler i arbeidet mot luftforurensing, så er man avhengig av rask avklaring og smidig samarbeid med sentrale myndigheter, for eksempel Statens Vegvesen. Flertallet viser til ett eksempel, som er beredskapstakster i bomringen på dager ved akutt forurensing, som kan bli aktuelt både i Oslo og Bergen denne vinteren. I den offentlige debatten er det etterlyst mer treffsikre satser på slike dager, men denne vinteren vil takster på alle biler øke, og systemet tar i mindre grad høyde for utslippsnivå for enkeltkjøretøy. Dette må på plass så raskt som mulig. Flertallet viser videre til at denne typen systemer krever rask framdrift og godt samarbeid med staten, og forventer at dette følges opp raskt og kontinuerlig fra statens side.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre, Kristelig Folkeparti og Miljøpartiet De Grønne, vil peke på at problemet med overskridelse av grenseverdier i særlig grad skyldes dieslbiler, og at Norge er dømt i EFTA-domstolen for brudd på luftkvalitetsdirektivet i perioden 2009–2012 under den rødgrønne regjeringen. Dette flertallet viser til at det i samme periode ble ført en avgiftspolitik som gjorde dieslbiler mer attraktive, og at andelen registrerte dieslbiler økte kraftig fra 2008 til 2013 før det flatet ut. Dette flertallet har merket seg at dieslbiler kun utgjorde 20,3 pst. av nybilsalget i august 2017. Dette flertallet har merket seg at det de siste årene er igangsatt en rekke tiltak, og at luftkvaliteten i de største byene har blitt bedre de

siste årene, men at det er viktig å fortsette arbeidet for å bedre luftkvaliteten.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at det er gjennomført en rekke tiltak for å bedre på luftkvaliteten i norske byer og tettsteder. Disse medlemmer viser videre til at kommunene har fått adgang til å ta i bruk de virkemidlene de har bedt om for å redusere problemet med akutt luftforurensing på kalde dager, herunder kjøprising, kjøreforbud for enkelte typer kjøretøy, tidsdifferensierte bompenger og datokjøring.

Disse medlemmer viser til budsjettavtalen, hvor det foreslås å redusere kap. 1420 post 75 med 30 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2017–2018). Disse medlemmer viser til at reduksjonen gjenspeiler et redusert anslag for bevilgninger til vrakpant.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til partiets alternative statsbudsjett, der man over kap. 1420 post 62 (ny) foreslår 30 mill. kroner til en støtteordning for å fase ut gamle vedovner i kommunene.

TRUA ARTER OG NATURTYPER

Komiteen viser til innstillingen fra energi- og miljøkomiteen om Natur for livet – Norsk handlingsplan for naturmangfold, Innst. 294 S (2015–2016). Her skrev en samlet komité:

«Komiteen vil vise til at det i forbindelse med utarbeidelsen av naturmangfoldloven ble lagt opp til at et relativt høyt antall arter skulle prioriteres. Komiteen vil understreke at i Ot.prp. nr. 52 (2008–2009) Om naturmangfoldloven, vises det til utredninger fra Direktoratet for naturforvaltning, som mener at ca. 400 arter totalt kan være aktuelle som prioriterte arter. Komiteen viser til de respektive partiers merknader i Innst. O. nr. 100 (2008–2009) om naturmangfoldloven. Komiteen mener at ambisjonsnivået for prioriterte arter og utvalgte naturtyper bør være slik det ble lagt opp til i forbindelse med utarbeidelsen av naturmangfoldloven, og at det nå haster med å komme i gang med å ta i bruk de nye moderne, dynamiske og treffsikre virkemidlene for å stanse tapet av naturmangfold.»

Komiteen viser til at så langt har 13 arter blitt prioritert etter naturmangfoldloven.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Kristelig Folkeparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at vi dermed har langt igjen til å nå målet.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Ven-

stre og Kristelig Folkeparti, har merket seg at det globale naturmangfoldet er vesentlig redusert, og at påvirkningen på mange av jordens økosystemer har ført til at tilstanden for mange av disse er dårligere enn før. Dette flertallet vil understreke at situasjonen for naturmangfoldet i Norge på mange områder er mer positiv, men at det også her finnes utfordringer.

Dette flertallet viser til Meld. St. 14 (2015–2016) og Innst. 294 S (2015–2016), hvor det var bred enighet om mål og virkemidler for å ta vare på naturmangfoldet i Norge, og til Norges internasjonale bidrag. Dette flertallet vil understreke at det er de miljøfaglige myndighetene som er best skikket til å vurdere hvilke arter som skal prioriteres i arbeidet med tilstanden til de sterkt truede eller kritisk truede artene i Norge.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Kristelig Folkeparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at planter og dyr utrykkes i et langt høyere tempo enn normalt i jordens historie, og at vi er på vei inn i den sjette masseutryddelsesperioden. Flertallet peker på at dette også gjelder for Norge, hvor hver femte art står på rødlisten. Flertallet viser til FNs bærekraftsmål nr. 15, som Norge sluttet seg til under FNs generalforsamling i september 2015, hvor det heter at vi skal stanse tapet av naturmangfold – et mål som er bekreftet av Stortinget flere ganger.

Flertallet viser videre til Meld. St. 14 (2015–2016) og Innst. 294 S (2015–2016), hvor Stortinget understreket behovet for treffsikre virkemidler for å stanse tapet av naturmangfold. Flertallet mener det må avklares hvilke virkemidler som er best egnet for å bedre utviklingen for alle truede eller nær truede arter, slik at de oppfyller forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven (§ 5), og er i tråd med det nasjonale mål for naturmangfold som beskrives i budsjettproposisjonen:

«Ingen arter og naturtyper skal utrykkes, og utviklinga til truga og nær truga arter og naturtyper skal betrast.»

Flertallet ønsker å sikre overlevelsen til artene som naturlig hører hjemme i norsk natur, og forutsetter at arbeidet med prioriterte arter og utvalgte naturtyper prioriteres høyt. Flertallet mener de miljøfaglige myndighetene må vurdere hvilke arter som skal prioriteres i arbeidet med å forbedre tilstanden til de trua artene i Norge.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til budsjettenigheten, hvor det foreslås å øke bevilgningen på kap. 1420 post 21 og 82 med henholdsvis 12 mill. kroner og 8 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2017–2018).

Disse medlemmer foreslår at kap. 1420 post 21 økes med 14,55 mill. kroner og bevilges med 257,57 mill. kroner, og post 82 økes med 8 mill. kroner og bevilges med 48,455 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor bevilgningen til kap. 1420 post 82 økes med 35 mill. kroner til å styrke arbeidet med å sikre trua arter og naturtyper.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til partiets alternative statsbudsjett, der man over kap. 1420 post 82 foreslår 38 mill. kroner i økt bevilgning til å ta vare på flere nye trua arter og naturtyper, og 10 mill. kroner i økt bevilgning til handlingsplan for sjøfugl, begge summer sammenlignet med regjeringens forslag. Dette medlem viser videre til at Sosialistisk Venstreparti over kap. 1420 post 73 foreslår 20 mill. kroner i økt støtte til forebyggende tiltak mot rovdyr.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås å styrke arbeidet for truede arter og naturtyper med 60 mill. kroner fordelt på 25 mill. kroner på eksisterende handlingsplaner og 25 mill. kroner til utvikling av nye faggrunnlag og handlingsplaner, samt 10 mill. kroner ekstra til tiltak for sjøfugler.

FRILUFTSFORMÅL

Komiteen viser til at friluftsliv er svært viktig for veldig mange mennesker i Norge. Gjennom friluftslivet blir folk glad i naturen, og det er bra for folkehelsen. Det offentlige må derfor legge til rette for at alle som ønsker det, skal ha god tilgang til naturen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, mener friluftsliv som virkemiddel for folkehelsearbeidet ikke gjenspeiles godt nok i regjeringens forslag til budsjett for 2018. Flertallet savner en økonomisk opptrapping av friluftslivets rolle og at hele feltet styrkes. Flertallet viser til komiteens høring om budsjettet, hvor Friluftsrådene Landsforbund viste til det samme. Flertallet ønsker at styrkingen skal skje gjennom et samspill mellom stat, fylkeskommuner, kommuner, friluftsråd og det frivillige organisasjonslivet. Flertallet vil at naturen i større grad skal tas i bruk som aktivitetsområde og læringsarena for barn og unge, og vil styrke friluftslivsarbeidet for mennesker med særlige utfordringer.

Flertallet viser til at samfunnet kan spare store summer årlig på at flere er i aktivitet. Videre ser flertallet at den rådende tverrpolitiske enigheten rundt

friluftsliv og folkehelsegevinster ikke står i forhold til regjeringens bevilgninger på området. Flertallet kan heller ikke se at regjeringens bevilgning står i forhold til det ambisjonsnivået Stortinget har gitt uttrykk for, blant annet under behandlingen av stortingsmeldingen om friluftsliv i oktober 2016.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sitt alternative statsbudsjett, hvor bevilgningen til kap. 1420 post 78 økes med 35 mill. kroner til tilskudd til friluftaktiviteter, driftsstøtte til frivillige organisasjoner.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett, hvor satsingen på friluftsmål, post 78, foreslås styrket med 8 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til partiets alternative statsbudsjett, der man over kap. 1420 post 78 foreslår 40 mill. kroner i økt bevilgning til nye friluftaktiviteter sammenlignet med regjeringens forslag. Dette medlem viser videre til at man over samme post foreslår 1,5 mill. kroner i økt støtte til Forum for natur og friluftsliv, 5 mill. kroner i økt støtte til å kartlegge og verdsette friluftsområder, 1 mill. kroner i økt støtte for å tilrettelegge for friluftsliv for personer med funksjonsnedsettelse. Alle summer sammenlignet med regjeringens forslag.

Dette medlem viser videre til at Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett foreslår 20 mill. kroner i økt støtte til oppkjøp/båndlegging av områder til friluftsmål over kap. 1420 post 30 og 5 mill. kroner til nasjonale turiststier over kap. 1420 post 81.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at helseutgiftene øker raskt, og at mer aktivitet gjennom friluftsliv kan realisere store gevinster.

Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative budsjett, der det foreslås at tilskuddet til friluftaktivitet økes fra 52,5 til 72,5 mill. kroner, samt at det etableres 100 pst. FNF-stillinger i hvert fylke, og at støtten til Norsk Friluftsliv økes noe. Det foreslås der også 1 mill. kroner til et friluftslivprosjekt for personer med funksjonsnedsettelse og en økning fra 10 til 15 mill. til friluftaktivitet for innvandrere. Tilskuddet til Skjærgårdstjenesten foreslås økt fra 29 til 69 mill. i tråd med stortingsvedtak om utvidelse av tjenesten til hele landet, jf. Innst. 26 S (2016–2017). I tillegg viser dette medlem til at Miljøpartiet De Grønne i sitt alternative budsjett foreslår at det gis 10 mill. kroner i støtte til å utvikle en nasjonal turportal på nett, 3,5 mill. kroner til Nasjonale turiststier og 5 mill. kroner til forsøk med koordineringsråd for friluftsliv og aktivitet i kommunene.

STØTTE TIL FRIVILLIGE MILJØORGANISASJONER OG ALLMENNUTTIGE MILJØSTIFTELSE

Komiteen mener de frivillige friluftsliv- og miljøorganisasjonene gjør et viktig arbeid for å spre kunnskap og debatt om miljøspørsmål og legge til rette for bærekraftig bruk av naturen. Komiteen mener det er viktig at de frivillige organisasjonene sikres langsiktige og gode vilkår, slik at de kan videreføre sitt engasjement og viktige arbeid for natur og friluftsliv.

Komiteen viser til at de naturfaglige organisasjonene mobiliserer mye god frivillighet og engasjement, bidrar til viktig datainnsamling gjennom frivillig registrering av funn i Artsobservasjoner og gjør en stor innsats for bevaring av norsk natur. Komiteen mener at denne tilskuddsordningen gir mye tilbake i form av naturkunnskap, naturopplevelser, friluftsgoder og folkehelse.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative forslag til statsbudsjett, hvor post 77 økes med 2 mill. kroner i støtte til Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk (FNR).

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til partiets alternative statsbudsjett, der man foreslår 6 mill. kroner i økt støtte til aktivitet i miljøorganisasjoner og stiftelser sammenlignet med regjeringens forslag.

VERDENSARVOMRÅDER, KULTURLANDSKAP OG VERDISKAPING FRA NATURARVEN

Komiteen viser til at forvaltningstiltak i verdensarvområder, tiltak i utvalgte kulturlandskap og verdiskaping basert på naturarven er viktige målområder for bevaring av naturverdier.

Komiteen har merket seg at Norge opplever en stor tilstrømming av turister som ønsker å oppleve norsk natur. Komiteen har videre merket seg at ved enkelte naturattraksjoner har det vært utfordringer knyttet til svært høyt besøk.

Komiteen viser til at den nyopprettede ordningen Nasjonale turiststier skal gi tilskudd til et begrenset antall naturattraksjoner, hvor det er behov for omfattende tilretteleggingstiltak for å sikre at områdenes kvaliteter bevares, at sikkerhetshensyn ivaretas, og at opplevelsesverdiene for de besøkende styrkes. Komiteen understreker samtidig prinsippet om differensiert tilrettelegging i norsk natur og verdien av at vi også har store naturområder med liten eller ingen tilrettelegging. Komiteen vil peke på Trolltunga, Kjerag og Preikestolen som særlig aktuelle for den type tiltak som dekkes av ordningen for Nasjonale turiststier.

Komiteen viser til at det tradisjonelle, artsrike kulturlandskapet er viktig for nærmere 600 utrydningstruede arter, blant annet mange av våre ville bier.

Komiteen viser til at de ville insektene er viktige for landbruket, friluftslivet og naturen og leverer blant annet økosystemtjenesten pollinering. Komiteen mener at ordningen med utvalgte kulturlandskap er en god måte å ta vare på levestedene til de ville pollinatorene og mange andre arter av planter, sopp og insekter. Komiteen viser til at ordningen er populær i lokalsamfunnene som deltar, og er et godt samarbeid mellom miljø- og landbruksmyndighetene – også økonomisk.

Komiteen viser til innstillingen fra energi- og miljøkomiteen om Stortingsmelding Natur for livet – Norsk handlingsplan for naturmangfold, jf. Innst. 294 S (2015–2016). Her skrev komiteen:

«Stortinget ber regjeringen videreutvikle dagens ordning med utvalgte kulturlandskap med sikte på å øke antall områder frem mot 2020.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til budsjettenigheten, hvor det foreslås å øke bevilgningen til utvalgte kulturlandskap i jordbruket på kap. 1420 post 81 med 10 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2017–2018).

Disse medlemmer viser til at kap. 1420 post 81 reduseres med 750 000 kroner som overføres Stiftelsen Norsk naturarv på kap. 1400 post 76.

Disse medlemmer foreslår at kap. 1420 post 81 økes med 9,250 mill. kroner og bevilges med 60,511 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at partiet i sitt alternative statsbudsjett foreslår 15 mill. kroner i økt støtte sammenlignet med regjeringens forslag til å ta vare på flere utvalgte kulturlandskap over kap. 1420 post 73.

Komiteen medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative budsjett, der det foreslås å finansiere en kraftig opptrapping av antallet utvalgte kulturlandskap med mål om 100 innen 2021. Dette medlem viser til at det settes av 30 mill. kroner til sistnevnte for å starte en rask opptrapping i 2018.

Dette medlem vil legge til et nytt formål i arbeidet med verdensarvområder og naturlandskap, nemlig å stoppe tapet av naturmangfold i verdensarvområder og kulturlandskap gjennom aktiv skjøtsel.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen etablere en målsetting om å trappe opp antallet utvalgte kulturlandskap til minst 100 innen 2021.»

ROVVILTILTAK

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet vil understreke at rovdyrforvaltningen er en del av den helhetlige naturforvaltningen i Norge, og at dette byr på store utfordringer flere steder i landet.

Disse medlemmer vil påpeke at midlene til forebyggende og konfliktdempende tiltak i rovdyrforvaltningen dekker en rekke viktige tiltak, som for eksempel kostnader til kompensasjon for kommunale jaktlag ved skadefelling og kompetansetiltak for jegere. Disse medlemmer er særlig opptatt av at det skal være mer midler tilgjengelig til konkrete tiltak som fungerer i områder der rovdyr, beitedyr og befolkning lever i konflikt, og at dette må innebære muligheten til å drive effektiv lisensjakt like fullt som ekstra tilsyn i beiteområder. Disse medlemmer mener dette er en linje som bygger opp under en forsvarlig og langsiktig forvaltning av rovvilt i Norge.

Disse medlemmer mener det er nødvendig å kunne sette i verk mer omfattende tiltak enn det som blir gjort i dag, og vil understreke betydningen av at tiltakene er så treffsikre og lokalt forankret som mulig. Disse medlemmer viser derfor til Senterpartiets alternative budsjett og forslag om å styrke post 73 til rovvilttiltak med 20 mill. kroner. Disse medlemmer mener en styrking på dette området vil kunne bidra til å målrette rovvilttiltakene bedre.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, der det foreslås å sette av 20 mill. kroner ut over regjeringens forslag til ordninger for å forebygge tap av beitedyr til rovvilt.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative budsjett, der det foreslås å sette av 40 mill. kroner ekstra til eksisterende ordninger for å forebygge tap av beitedyr til rovvilt på kapittel 1420 post 73, samt 5 mill. kroner til et nasjonalt program for systematisk utvikling av skadeforebyggende tiltak.

NATURINFORMASJONSSENTRE

Komiteen viser til at naturinformasjonssentrene skal være spydspisser i formidlingen omkring nasjonalparker, våtmark, villrein, rovvilt, fugler og villaks, og er en viktig satsing. Komiteen viser til at målgruppa er både lokalbefolkning og turister, og at formidling til barn og unge er prioritert.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at Trillemarka-Rollagsfjell er Norges største barskogreservat med sine 148 km², grenser til to dalfører og

strekker seg over tre kommuner. Flertallet mener Trillemarka-Rollagsfjell står i en særstilling blant naturreservatene, både i forhold til størrelse og antall kulturminner og miljøer inne i området. Flertallet er kjent med at Sigdal kommune, sammen med Flesberg og Nore og Uvdal, ønsker å etablere et nasjonalt naturinformasjonscenter for barskogvern.

På denne bakgrunn fremmer flertallet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget i revidert nasjonalbudsjett med en plan for hvordan staten skal medvirke til realisering av et nasjonalt naturressurscenter om barskog, knyttet til Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat i Eggedal.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til budsjettenigheten, hvor det foreslås å øke bevilgningen på kap. 1420 post 85 med 4 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2017–2018). Disse medlemmer vil peke på at 1 mill. kroner av midlene skal øremerkes Runde miljøcenter på Rundøya i Møre og Romsdal.

Disse medlemmer viser til Stiftelsen Kunnskapssenter for laks- og vannmiljø og deres initiativ for etablering av en nasjonal stiftelse for et villakssenter. Disse medlemmer har merket seg at formålet med et slikt villakssenter skal være å ha en samarbeidsarena for forskning, næringsliv, forvaltning og allmennhet. Disse medlemmer foreslår en bevilgning på 3 mill. kroner til Stiftelsen Kunnskapssenter for laks og vannmiljø på kap. 1420 post 85.

Disse medlemmer foreslår at kap. 1420 post 85 økes med 4 mill. kroner og bevilges med 66,114 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Miljøpartiet De Grønne mener Norge har en særegen posisjon internasjonalt med mange vernede vassdrag. Andre typer verneområder og nasjonalparker har dokumentasjonscenter for å formidle erfaringene med vern. Sentrale myndigheter bør nå samarbeide om å løfte fram kvalitetene og opplevingsverdiene i de enestående vernede vassdragene våre. Disse medlemmer mener det kan gjøres gjennom et nasjonalt senter knyttet til ett av de mest besøkte vassdragene.

Disse medlemmer mener et slikt dokumentasjonscenter vil være interessant for reiselivet og for undervisning og forskning, og mener derfor regjeringen bør vurdere å opprette et dokumentasjonscenter også i forbindelse med vassdragsvern.

Disse medlemmer er kjent med at det finnes planer for et nasjonalt senter for vernede vassdrag ved Nasjonal turistveg Gaularfjellet i Gaular kommune i

Sogn og Fjordane. Disse medlemmer ber regjeringen komme tilbake til dette på egnet måte i løpet av denne stortingsperioden.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at partiet i sitt alternative statsbudsjett over kap. 1420 post 85 foreslår 1 mill. kroner til Runde miljøcenter, 4 mill. kroner til Trillemarka skogverncenter og 5 mill. kroner til et fossesenter i Gaular.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne mener det er viktig å komme i gang med oppstart av et kunnskapssenter for laks og vannmiljø i Tana, slik stortingsflertallet har lovet. Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative budsjett, der det foreslås en generell styrking av post 85 for å styrke arbeidet med formidling av naturkunnskap samt planlegging av Østmarka nasjonalparksenter.

3.2.7 Kap. 4420 Miljødirektoratet

Det foreslås 135,566 mill. kroner på dette kapitlet for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018). Dette er en reduksjon på 8 pst. i forhold til saldert budsjett 2018.

3.2.8 Kap. 1422 Miljøvennlig skipsfart

Det budsjetteres med 5,438 mill. kroner på dette kapitlet for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018). Dette er en økning på 2,2 pst. i forhold til saldert budsjett 2017.

Komiteen viser til at denne bevilgningen bidrar til dekning av drifts- og lønnsutgifter for Sjøfartsdirektoratet i arbeidet med miljøvennlig skipsfart. Komiteen støtter dette arbeidet.

Komiteen viser til regjeringens ambisjon for nærskipsfarten om at 40 pst. av skipene i nærskipsfarten i 2030 skal benytte biodrivstoff eller være lav- og nullutslippsfartøy. Komiteen peker på viktigheten av å sikre et godt samarbeid mellom myndigheter og næringsliv for å oppfylle denne målsettingen.

Komiteen viser til at skipsfarten er en stor sysselsettingsarena i Norge. Totalt er nærmere 100 000 personer sysselsatt i maritim næring i Norge i dag, og næringen står for om lag 175 mrd. kroner i årlig verdiskaping.

Komiteen viser til regjeringens maritime strategi, «Maritime muligheter – blå vekst for en grønn fremtid», og de tiltak som der skisseres for å redusere utslippene fra skipsfarten. Komiteen peker på at bruk av mer klima- og miljøvennlig drivstoff og energieffektive skip er nøkkelfaktorer i dette henseende. Komiteen understreker at arbeidet med å redusere utslipp av SO₂, NO_x og andre klimagasser står sentralt i Sjøfartsdirektoratets arbeid for en mer miljøvennlig skipsfart.

Komiteen viser til at Norge er en moderne og innovativ sjøfartsnasjon, som innehar en ledende rolle i utviklingen av de maritime næringer internasjonalt. Samtidig som skipsfarten genererer store verdier i Norge, er

den også en alternativ og svært miljøvennlig transportform.

Komiteen er derfor opptatt av at Sjøfartsdirektoratet medvirker til at norsk maritim næring er minst like miljøeffektiv som alternative transportformer, gjennom gode tekniske og operasjonelle forhold, for å forebygge unødig forurensning og andre miljøskader.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at økende krav til nye teknologiløsninger og nye drivstoff bidrar til mer avansert og tidkrevende saksbehandling for Sjøfartsdirektoratet, og mener det kan være hensiktsmessig å ta en gjennomgang av om dagens ressurser er tilstrekkelige, eller om det i nær framtid er behov for økt kapasitet.

På denne bakgrunn foreslår flertallet:

«Stortinget ber regjeringen om å foreta en gjennomgang rundt Sjøfartsdirektoratets kapasitet til å håndtere økende saksbehandling ut fra økende behov – for å håndtere søknader med ny teknologi, og spesielt opp mot autonome skip i nær framtid.»

Flertallet viser til at det skal etableres et nytt fond senest i 2019 – CO₂-fond for næringstransport. Etableringen av et CO₂-fond for næringstransport vil kunne bli et viktig virkemiddel for å kutte utslippene fra næringstransporten. Flertallet har merket seg at Klima- og miljødepartementet har igangsatt arbeidet med å utarbeide fondet, og mener at det er viktig å legge til rette for tett samarbeid med de aktuelle aktørene om utforming av fondet, og at rammebetingelsene for dette må legges i løpet av 2018.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti har merket seg tilbakemeldingene fra enkelte deler av maritim næring om innføringen av lik CO₂-avgift i ikke-kvotepiktig sektor slik Stortinget har fattet vedtak om, jf. Innst. 2 S (2016–2017). Disse medlemmer har merket seg at bortfall av fritaket for CO₂-avgift på bruk av flytende naturgass (LNG) kan gjøre dette drivstoffet mindre attraktivt sammenlignet med andre alternativer. Disse medlemmer vil understreke at fritaket i praksis har vært en betydelig subsidie, men vil følge utviklingen i valg av drivstofftyper fremover.

3.2.9 Kap. 1423 Radioaktiv forurensning i det ytre miljø

Det budsjetteres med 16,735 mill. kroner på dette kapitlet for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018). Dette er en økning på 7,4 pst. i forhold til saldert budsjett 2017.

Komiteen viser til Prop 1 S (2017–2018), og slutter seg til det framlagte forslaget på kap. 1423. Komiteen mener det er viktig at regjeringen sikrer rask og sikker framdrift i arbeidet med å få på plass trygg melomlagring av radioaktivt avfall.

3.2.10 Kap. 1424 MAREANO

Det budsjetteres med 39,429 mill. kroner på dette kapitlet for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018). Dette er en økning på 2,2 pst. i forhold til saldert budsjett 2017.

Komiteen viser til at økt kunnskap om marine naturverdier er viktig for å sikre kunnskapsbasert og bærekraftig forvaltning, og at Norge har mangelfull kunnskap om havbunnen. Komiteen mener derfor at MAREANO-programmet, som har som formål å kartlegge dybde, bunnforhold, naturtyper og forurensning i norske havområder, spiller en sentral rolle.

Komiteen er særlig opptatt av mulighetene knyttet til marin bioprospektering som et ledd i en større satsing på vekst i norsk bioøkonomi.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til budsjettavtalen, hvor det foreslås å øke bevilgningen på kap. 1424 post 21 med 4 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2017–2018). Disse medlemmer vil peke på at midlene skal brukes til kartlegging av Sklinnabanken i Nord-Trøndelag.

Disse medlemmer foreslår at kap. 1424 post 21 økes med 3,9 mill. kroner og bevilges med 43,352 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, der det foreslås å sette av 8 mill. kroner ut over regjeringens forslag på kap. 1424 post 21 til kartlegging av sjøbunn i regi av Mareano.

Dette medlem mener deler av pengene må brukes til å kartlegge dumping av avfall som kan ha medført spredning av miljøgifter langs norskekysten. Dette gjelder Sklinnabanken og andre områder.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås å sette av 5 mill. kroner ut over regjeringens forslag til å styrke MAREANOs arbeid blant annet innenfor bioprospektering.

3.2.11 Kap. 1425 Vilt- og fisketiltak

Det foreslås bevilget 95,309 mill. kroner på dette kapitlet for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018). Dette er en økning på 8,6 pst. i forhold til saldert budsjett 2017.

Komiteen mener det er viktig at bruken av midlene skjer i dialog med brukerne og lokal og regional fiske- og viltforvaltning. Komiteen viser til målsettingene med tilskuddsordningene for fiskeformål og viltformål. Komiteen støtter disse målsettingene og påpeker viktigheten av at disse midlene forvaltes i tråd med de oppsatte målsettinger. Komiteen mener at allmennhetens tilgang til jakt og fiske er viktig, og at friluftsliv og naturopplevelser fremmer livskvalitet, rekreasjon og god helse.

Komiteen viser i denne sammenheng til Stortingets behandling av Meld. St. 18 (2015–2016), jf. Innst. 26 S (2016–2017).

Komiteen vil påpeke viktigheten av at en kunnskapsbasert ressursforvaltning skal ligge til grunn for all beskatning av vilt. Komiteen mener det er viktig å medvirke til at bestandenes reproduksjon, høstingspotensial og genetiske integritet forbedres, og å videreføre allmennhetens tilgang til fiske, friluftsliv og naturopplevelser.

Komiteen viser til at aktive og faglig dyktige jege- re spiller en avgjørende rolle i norsk viltforvaltning. Jakt kan bare gjennomføres når best tilgjengelig dokumentasjon tilsier at arten produserer et høstingsverdig overskudd. Jakt har også en viktig kulturell og tradisjonsbærende rolle og er en viktig næringsvei.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås å øke post 21 med 5 mill. kroner for å styrke den lokale villaksforvaltningen.

3.2.12 Kap. 1471 Norsk Polarinstitutt

Det budsjetteres med 301,094 mill. kroner på dette kapitlet for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018). Dette er en økning på 0,6 pst. i forhold til saldert budsjett 2017.

Komiteen viser til at Norsk Polarinstitutt er en sentral kunnskapsleverandør nasjonalt og internasjonalt gjennom bidrag til styrking av kunnskap om marin forsøpling og mikroplast i nordområdene – ved kartlegging, forskning, overvåkning og arktisk samarbeid.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, der det foreslås å sette av 5 mill. kroner ut over regjeringens forslag på kap. 1471 post 21 til økt kunnskap om isavhengige pattedyr i norsk Arktis.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås å sette av 10 mill. kroner til forskning på isavhengige pattedyr i Arktis.

3.2.13 Kap. 4471 Norsk Polarinstitutt

Det foreslås 85,405 mill. kroner på dette kapitlet for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018). Dette er en økning på 2,2 pst. i forhold til saldert budsjett 2017.

Komiteen viser til at salgsinntektene gjelder salg av kart, flybilder og publikasjoner, mens utleieinntektene gjelder utleie av feltutstyr og transportmiddel – blant annet leie av forskningsfartøy – og andre inntekter. Oppdragsinntektene gjelder inntekter fra eksterne oppdrag for andre offentlige instanser og for det private næringslivet.

Videre viser komiteen til at post 21 Inntekter, Antarktis, gjelder refusjon av utgifter Norsk Polarinstitutt har for andre land og virksomheter knyttet til Antarktis-samarbeidet. I hovedsak gjelder dette refusjon av driftsutgifter ved TrollSat i avtale med Kongsberg Satellite Services og inntekter fra flygninger knyttet til DROM-LAN-samarbeidet.

3.2.14 Kap. 1472 Svalbard miljøvernfond

Det foreslås bevilget 17,658 mill. kroner på dette kapitlet for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018). Dette er en økning på 20,6 pst. i forhold til saldert budsjett 2017.

Komiteen viser til at Fram nordområdesenter er en viktig arena som både nasjonalt og internasjonalt gir innspill i klimarelaterte spørsmål.

Komiteen viser til at Svalbard miljøvernfond er avgiftsfinansiert og får inntektene fra miljøavgiften for tilreisende, jakt- og fiskegebyr osv. Svalbard miljøvernfond er hjemlet i Svalbardmiljøloven, og det er fastsatt en egen forskrift for fondet. Fondsmidlene skal brukes til prosjekter og tiltak som har som formål å beskytte miljøet på Svalbard.

Komiteen viser til at fondsmidlene skal brukes til å initiere og stimulere gode prosjekter og tiltak som har som formål å beskytte Svalbards naturmiljø.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å øke bevilgningen med 1 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

3.2.15 Kap. 1474 Fram – Nordområdesenter for klima- og miljøforskning

Det foreslås bevilget 51,793 mill. kroner på dette kapitlet for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018). Dette er en reduksjon på 0,2 pst. i forhold til saldert budsjett 2017.

3.2.16 Kap. 1481 Klimavoter

Det foreslås 184,751 mill. kroner på dette kapitlet for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018). Dette er en reduksjon på 7,6 pst. i forhold til saldert budsjett 2017.

Komiteen peker på at beløpet foreslått på dette budsjettkapitlet er det regjeringen mener må avsettes til kjøp av klimakvoter, dersom Norge ikke oppnår reduksjoner i nasjonale utslipp, tilsvarende våre forpliktelser etter Kyotoavtalens andre avtaleperiode fra og med 2013 til og med 2020.

Komiteen viser til at regjeringen beregner at man vil trenge om lag 60 millioner kvoter for å nå våre Kyotoforpliktelser. Det er beregnet at man ved inngangen av 2017 vil ha kjøpt om lag 50 millioner kvoter, og at det derfor vil være behov for å inngå nye kontrakter.

Komiteen har merket seg at bevilgningen dels skal gå til kontraktsfestede betalinger for avtaler som allerede er inngått under fullmakter Stortinget har gitt departementet. Komiteen har også merket seg at det er innarbeidet et anslag på utbetalinger under nye kontrakter som er planlagt inngått i 2018.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til budsjettavtalen, hvor det foreslås å redusere kap. 1481 post 22 med 36 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett i Prop. 1 S (2017–2018).

Disse medlemmer foreslår at kap. 1481 post 22 reduseres med 36 mill. kroner og bevilges med 144 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett og forslag om å redusere post 22 med 80 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, der det foreslås å redusere kap. 1481 post 80 med 1 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås å øke post 26 med 51 mill. kroner til å kjøpe og slette kvoter i EUs kvotesystem. Miljødirektoratet anslår en pris på 50 euro pr. tonn for 2017. Dette medlem tar høyde for at prisen kan bli noe høyere.

3.2.17 Kap. 1482 Internasjonale klima- og utviklingstiltak

Det foreslås 3 000,0 mill. kroner på dette kapitlet for 2018, jf. Prop. 1 S (2017–2018). Dette er en økning på 4,1 pst. i forhold til saldert budsjett 2017.

Komiteen viser til at regjeringens initiativ for tiltak mot klimagassutslipp fra avskoging og skogforringelse i u-land ble introdusert under klimamøtet på Bali i 2007. Komiteen registrerer at regjeringen gjennom

satsingen ønsker at Norge skal være en koordinerende aktør globalt, samt være en katalysator for andre giveland til å støtte tiltak mot avskoging og skogforringelse i u-landene.

Komiteen mener Norges klima- og skogsatsing (REDD+) er et svært viktig virkemiddel for å stoppe avskoging, redusere utslipp av klimagasser, bevare naturskog, styrke rettene til lokalsamfunn og urfolk og bidra til bærekraftig utvikling og styrking av politisk og økonomisk styresett i naturressursforvaltningen, og mener at resultatene så langt samlet sett har vært gode.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, mener det bør etableres en ny global finansieringsordning for livet i havet inspirert av Norges regnskogsatsing. Bestandene av marine arter er halvert siden 1970, ifølge WWFs Living Blue Planet Report, med klimaendringer og havforsuring, forurensing, ødeleggelse av viktige leveområder og overfiske som viktige årsaker. Et koordinert internasjonalt krafttak for å styrke forvaltningen er nødvendig for å unngå kollaps i marine økosystemer. Flertallet viser til at Norge har høy kompetanse på økosystembasert havforvaltning og mulighet til å ta ledelsen i å styrke forvaltningen globalt, regionalt og nasjonalt i utviklingsland.

Flertallet viser til at det nye bistandsprogrammet for bekjempelse av marin forsøpling er et viktig steg fremover. I årene som kommer, bør Norge ta et bredere internasjonalt lederskap. Flertallet mener at bistandsprogrammet må inngå i en større global satsing på livet i havet, initiert av Norge. En slik satsing kan bli et viktig ledd i arbeidet for å innfri bærekraftsmål nr. 14 om å «bevare og bruke hav- og marine ressurser på en bærekraftig måte».

Flertallet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til et større internasjonalt program for å redde livet i havet etter modell av den norske regnskogsatsingen.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener Norge som et rikt land har et ansvar for å støtte fattige lands klimainnsats. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, der det foreslås 350 mill. kroner mer enn regjeringens forslag over kap. 1482 til Norges viktige arbeid for å ta vare på regnskogen. En slik satsing skal være til beste for menneskene som lever i skogen, skogens planter og dyr og verdens klima.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne vil peke på at klima- og skogprosjektet har bygget opp viktig erfaring og er godt rustet til å utvides til flere regnskogland. Flere land med mye verdifull

regnskog er ikke omfattet av satsingen, og for å inngå avtaler med flere land må bevilgningene økes. Dette medlem vil peke på at en økning i bevilgningene også er nødvendig for å ivareta intensjonene i klimaforliket. Klimaforliket fra 2008 hadde 3 mrd. kroner årlig som ambisjonsnivå for satsingen. Bevilgningen til klima- og skoginitiativet er imidlertid aldri blitt inflasjonsjustert, noe som fører til at den reelle innsatsen gradvis reduseres til tross for at bevilgningen holdes lik. Prisjustering av klimaforlikets ambisjonsnivå tilsvarer nå 3,55 mrd. kroner. Dette medlem mener en opptrapping til ambisjonsnivået i klimaforliket bør skje raskest mulig.

Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås å øke post 73 med 550 mill. kroner. Dette medlem vil jobbe for en ytterligere opptrapping i årene som kommer.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen lage en opptrappingsplan for klima- og skogsatsingen med mål om at ordningen skal kunne forvalte en dobbelt så stor ramme som i dag innen 2021.»

Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås at det settes av 200 mill. kroner til en ny global finansieringsordning for livet i havet i statsbudsjettet for 2018.

3.3 Oppfølging av anmodningsvedtak under rammeområde 13

Når det gjelder anmodningsvedtak under rammeområde 13 inntatt i Prop. 1 S (2017–2018), Klima- og miljødepartementet, vil komiteen eventuelt komme tilbake med nærmere omtale av disse i forbindelse med behandlingen av den årlige meldingen til Stortinget om anmodnings- og utredningsvedtak.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at det flere steder i budsjettproposisjonen, Prop. 1 S (2017–2018), er referert til Stortingets anmodningsvedtak. Flertallet vil understreke at komiteens merknader til disse ikke er å anse som Stortingets kontroll av regjeringens oppfølging av vedtakene, og således ikke kan erstatte den normale årlige behandlingen gjennom meldingen om anmodnings- og utredningsvedtak i stortingssesjonen.

Vedtak nr. 108, punkt 48, 5. desember 2016

«Stortinget ber regjeringen vurdere om Norge skal slutte seg til EUs miljøprogram LIFE.»

Regjeringen har ikke funnet det hensiktsmessig å gå inn i programmet nå.

Vedtak nr. 19, 18. oktober 2016

«Stortinget ber regjeringen foreslå et omsetningskrav for bruk av bærekraftig biodrivstoff i drivstoffet for skipsfarten.»

Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte når arbeidet er ferdig.

Vedtak nr. 21, 18. oktober 2016

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte med virkemidler som kan stimulere til å øke ordremengden og bidra til utvikling av flere lav- og nullutslippsløsninger for skip, og om hvordan dette vil bidra til å nå målsettingen for 2030 om å redusere klimagassutslippene med minst 40 pst.»

Departementet viser til at relevante virkemidler vil kunne omfatte blant annet regjeringens oppfølging av anmodningsvedtak nr. 108 punkt 1 og vedtak nr. 1110, 21. juni – om etablering av en miljøavtale med tilhørende CO₂-fond for næringstransport.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne vil i tillegg minne regjeringen om vedtak 957 fra 15. juni 2017 om å «utarbeide krav i forskrift til lov om offentlige anskaffelser om at alle nye ferger og rutebåter benytter lav- eller nullutslippsteknologi når situasjonen tilsier at det er mulig», som vil bidra positivt til måloppnåelse også på anmodningsvedtak nr. 21 som her omtales, og imøteser oppfølging.

Vedtak nr. 24, 20. oktober 2016

«Stortinget ber regjeringen legge fram en handlingsplan med sikte på å styrke det samlede friluftslivsarbeidet og friluftslivets rolle i folkehelsearbeidet. Det forutsettes at arbeidet med handlingsplanen skjer i nært samarbeid med de sentrale friluftsansesjonene.»

Regjeringen er i gang med å utarbeide handlingsplanen og tar sikte på å legge den fram 1. halvår 2018.

Vedtak nr. 25, 20. oktober 2016

«Stortinget ber regjeringen legge fram en handlingsplan for økt skjøtsel, kanalisering og tilrettelegging, for å ta vare på naturverdiene og fremme friluftslivet i nasjonalparker og andre store verneområder.»

Handlingsplanen skal ferdigstilles vinteren 2018.

Vedtak nr. 26, 20. oktober 2016

«Stortinget ber regjeringen arbeide for en utvidelse av Skjærgårdstjenesten der det er lokale initiativ og en forpliktende lokal medfinansiering.»

Prosessene er ikke avsluttet, og det er foreløpig ikke etablert nye enheter.

Vedtak nr. 27, 20. oktober 2016

«Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan arbeidet med tiltak mot marin forurensning kan styrkes. Det forutsettes at frivillige og lokale initiativ som Hold Norge Rent og Skjærgårdstjenesten tas med i vurderingen.»

Vedtaket anses som fulgt opp i Meld. St. 45 (2016–2017) Avfall som ressurs – avfallspolitikk og sirkulær økonomi.

Vedtak nr. 108, punkt 1, 5. desember 2016

«Stortinget ber regjeringen igangsette en prosess med berørte næringsorganisasjoner om etablering av en miljøavtale med tilhørende CO₂-fond. Det legges til grunn at fondet sikres tilstrekkelige inntekter gjennom en opptrapping av CO₂-avgiften for berørte næringer og at finansieringen er på plass innen 2020. Det er et mål at fondet skal bidra til å kutte klimagassutslippene med 2 millioner tonn CO₂-ekvivalenter årlig innen 2030. Regjeringen rapporterer om prosess, innretning og mulig tidsløp for etablering av et slikt fond i revidert nasjonalbudsjett 2017.»

Regjeringen anser vedtaket som utkvittert.

Vedtak nr. 108, punkt 5, 5. desember 2016

«Stortinget ber regjeringen trappe opp omsetningskravet for biodrivstoff til veitrafikk og delkravet om avansert biodrivstoff i årene 2017–2020. Delkravet om avansert biodrivstoff settes til 2,5 pst. fra 1. oktober 2017, 3,5 pst. i 2018, 4,5 pst. i 2019 og 8 pst. i 2020. Det generelle omsetningskravet trappes opp i takt med dette til 20 pst. Opptrappingsplanen forskriftsfestes.»

Vedtaket anses som fulgt opp for den delen som gjelder 1. oktober 2017 og 1. januar 2018. Departementet vil komme tilbake til oppfølgingen av de øvrige.

Vedtak nr. 108, punkt 6, 5. desember 2016

«Stortinget ber regjeringen følge markedet for avansert biodrivstoff tett, og fremme forslag om å heve omsetningskravet ytterligere dersom tilgangen i markedet og kostnadene tilsier det.»

Regjeringen anser vedtaket som utkvittert.

Vedtak nr. 108, punkt 7, 5. desember 2016

«Stortinget ber regjeringen utrede klimapotensialet ved CO₂-nøytralt syntetisk drivstoff og vurdere om det er hensiktsmessig med endringer som kan være nødvendig for å sikre teknologinøytral markeds- og virkemiddelbehandling for CO₂-nøytralt syntetisk drivstoff og andre klimavennlige alternativer.»

Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

Vedtak nr. 108, punkt 8, 5. desember 2016

«Stortinget ber regjeringen i løpet av 2018 innføre E10 som en bransjestandard for bensin. Regjeringen bes

komme tilbake i statsbudsjettet for 2018 med en konkret plan for arbeidet.»

Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

Vedtak nr. 108, punkt 18, 5. desember 2016

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag til en klimalov m.m.»

Regjeringen anser vedtaket som fulgt opp, og det skal redegjøres hvert år for klimaeffekten av framlagt budsjett.

Vedtak nr. 309, 17. desember 2016

«Stortinget ber regjeringen utrede en ordning for å sikre at alle som importerer biler til landet, omfattes av de lovpålagte returordningene og bidrar til finansieringen av disse.»

Regjeringen vil på egnet måte komme tilbake til Stortinget med oppfølging av vedtaket.

Vedtak nr. 421, 10. januar 2017

«Stortinget ber regjeringen gjennom den planlagte avfallsmeldingen adressere utfordringer knyttet til matsvinn, herunder hvordan kommuner kan håndtere matavfall på en beste mulig måte.»

Vedtaket anses av regjeringen som fulgt opp gjennom bl.a. Meld. St. 45 (2017–2018).

Vedtak nr. 440, 31. januar 2017

«Stortinget ber regjeringen så snart som mulig, og senest innen 10. mars d.å., fremme en sak om hvordan forvaltningen av ulv, herunder adgangen til lisensjakt, kan gjennomføres i samsvar med Stortingets vedtak i Innst. 330 S (2015–2016), gjeldende lovverk og internasjonale konvensjoner m.m.»

Anmodningsvedtaket er fulgt opp gjennom Prop. 63 L (2016–2017) Endringer i naturmangfoldloven (felling av ulv m.m.).

Vedtak nr. 441, 31. januar 2017

«Stortinget ber regjeringen om å endre Forskrift om forvaltning av rovvilt (FOR-2005-03-18-242) slik at denne er tilpasset Stortingets vedtak i Innst. 330 S (2015–2016) m.m.»

Anmodningsvedtaket er fulgt opp gjennom endringer i rovviltforskriften 9. februar 2017.

Vedtak nr. 529, 28. mars 2017

«Stortinget ber regjeringen særskilt belyse hvordan gratis levering av marint avfall bør organiseres, og komme tilbake til dette på egnet måte.»

Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

Vedtak nr. 530, 28. mars 2017

«Stortinget ber regjeringen fremme en sak om endring av forurensningsloven, slik at kommunene får hjemmel til å ilegge overtredelsesgebyrer i forsøplingsaker.»

Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

Vedtak nr. 533, 28. mars 2017

«Stortinget ber regjeringen i oppfølgingen av den nye avtalen om forvaltning av fisket i Tanavassdraget i størst mulig grad involvere lokale rettighetshavere og samer som urfolk.»

Vedtaket anses av regjeringen som fulgt opp.

Vedtak nr. 589, 25. april 2017

«Stortinget ber regjeringen endre rovviltforskriften, slik at naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b inngår som del av hjemmelsgrunnlaget for betinget skadefelling og lisensfelling av ulv, og at naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav c inngår som del av hjemmelsgrunnlaget for lisensfelling av ulv.»

Anmodningsvedtaket er fulgt opp gjennom vedtatte endringer i rovviltforskriften.

Vedtak nr. 590, 25. april 2017

«Stortinget ber regjeringen legge flertallsmerknadene i denne innstillingen (Innst. 257 L (2016–2017)) til grunn for videre oppfølging, praktisering og forvaltning av ulv i Norge.»

Anmodningsvedtaket er fulgt opp gjennom den videre forvaltningen av ulv i Norge.

Vedtak nr. 591, 25. april 2017

«Stortinget ber regjeringen foreta en faglig gjennomgang av den norske delbestanden av ulv.»

Stortinget vil bli orientert på egnet måte.

Vedtak nr. 748, 2. juni 2017

«Stortinget ber regjeringen opprette et teknisk beregningsutvalg på klimafeltet. Arbeidet i det tekniske beregningsutvalget skal ledes av Miljødirektoratet.»

Anmodningsvedtaket er under behandling i Klima- og miljødepartementet. Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

Vedtak nr. 749, 2. juni 2017

«Stortinget ber regjeringen raskest mulig gjennomføre prosess med ESA for å avklare om det er rom for Norge til å gjøre gjeldende EUs bærekraftskrav for alt biodrivstoff som omsettes i Norge, eventuelt endringer som kan gjøres fra Norges side med sikte på å gjøre EUs bærekraftskrav gjeldende for alt biodrivstoff som omsettes i Norge så raskt som mulig.»

Anmodningsvedtaket er under behandling i Klima- og miljødepartementet. Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

Vedtak nr. 750, 2. juni 2017

«Stortinget ber regjeringen undersøke om de nylige løfter fra bensinbransjen og positive uttalelser fra de største bensinstasjonskjedene kan videreutvikles til en bransjeavtale eller liknende, om at all salg av biodrivstoff skal være palmeoljefritt og ha høyere klimaeffekt enn EUs minstekrav.»

Anmodningsvedtaket er under behandling i Klima- og miljødepartementet. Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget i saken.

Vedtak nr. 751, 2. juni 2017

«Stortinget ber regjeringen vurdere handlingsrommet for ulike virkemidler, herunder avgifter og regelverk, for å fremme bruk av avansert bærekraftig biodrivstoff, og komme tilbake til Stortinget i egnet form.»

Anmodningsvedtaket er under behandling i Klima- og miljødepartementet. Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget i saken.

Vedtak nr. 753, 2. juni 2017

«Stortinget ber regjeringen gjennom forskrift til lov om offentlige anskaffelser stille krav om at det ikke skal benyttes biodrivstoffbasert på palmeolje eller biprodukter av palmeolje. Forskriftsendringen skal tre i kraft så snart som mulig.»

Anmodningsvedtaket er under behandling i Klima- og miljødepartementet. Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

Vedtak nr. 907, 14. juni 2017

«Stortinget ber regjeringen om å følge opp arbeidet med en helhetlig nasjonal plan for marine verneområder og prioritere områdene som er definert som særlig verdifulle og sårbare (SVO) i dette arbeidet. Stortinget ber regjeringen legge fram en egen sak om dette senest i 2020.»

Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

Vedtak nr. 908, 14. juni 2017

«Stortinget ber regjeringen ikke iverksette petroleumsvirksomhet, inkludert leting og seismikkskyting i Froan/Sularevet og Iverryggen, frem til en helhetlig marin verneplan for alle norske havområder er lagt frem for Stortinget.»

Regjeringen vil følge opp anmodningsvedtaket.

Vedtak nr. 909, 14. juni 2017

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revideringen av forvaltningsplanen for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten legge frem en faglig opp-

datert avgrensning av hele iskantsonen inkludert «Vesterisen», basert på best tilgjengelig vitenskapelig kunnskap. I påvente av dette videreføres definisjonen av dette området og rammene for aktivitet som ble fastsatt i den i dag gjeldende forvaltningsplan for Norskehavet (St.meld. nr. 37 (2008–2009)).»

Anmodningsvedtaket vil bli fulgt opp ved at arbeidet omfatter hele iskantsonen inkludert Vesterisen.

Vedtaket nr. 910, 14. juni 2017

«Stortinget ber regjeringen legge til grunn at en eventuell ny definisjon av iskanten skal skje med utgangspunkt i en helhetlig revidering av forvaltningsplanen for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten.»

Anmodningsvedtaket vil følges opp ved neste oppdatering av iskanten i samband med revideringen av forvaltningsplanen for Barentshavet–Lofoten i 2020.

Vedtaket nr. 914, 14. juni 2017

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå anbefalingene fra overvannsutvalget (NOU 2015:16), og komme tilbake til Stortinget på egnet måte med forslag til tiltak og virkemidler for overvannsproblematikk, inkludert en vurdering av en egen sektorlov for vann- og avløp.»

Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

Vedtaket nr. 961, 16. juni 2017

«Stortinget ber regjeringen om at det ved bygging av industrielle anlegg for produksjon av biogass basert på matavfall også legges til rette for mottak av husdyrgjødsel.»

Klima- og miljødepartementet vil i samråd med berørte departementer vurdere hvordan vedtaket best kan følges opp, og vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

Vedtaket nr. 1105, 21. juni 2017

«Stortinget ber regjeringen utrede hvordan fossilfrie anleggsprosjekter eventuelt kan gjennomføres og hva konsekvensen av dette vil være.»

Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

Vedtaket nr. 1110, 21. juni 2017

«Stortinget ber regjeringen starte forhandlinger med berørte næringsorganisasjoner om etablering av en miljøavtale med tilhørende CO₂-fond for næringstransport, med sikte på oppstart i løpet av 2019 m.m.»

Klima- og miljødepartementet og Finansdepartementet har i samarbeid med aktuelle næringsorganisasjoner satt i gang utgreiinger som skal avklare spørsmålene.

Vedtaket nr. 57, 1. desember 2015

«Stortinget ber regjeringen legge fram forslag til tiltak for økt bruk av lav- og nullutslippsteknologi i nærskipsfarten, og komme tilbake til Stortinget med dette.»

Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte

Vedtaket nr. 100, 3. desember 2015

«Stortinget ber regjeringen sørge for en gjennomgang av Statskog SFs ordinære skogeiendommer for verneverdig skog, og legge til rette for at verneverdig skog i deres eie kan vernes etter naturmangfoldloven.»

Regjeringen anser vedtaket for utkvittert.

Vedtaket nr. 406, 18. desember 2015

«Stortinget ber regjeringen legge fram en stortingsmelding om avfallspolitikk og den sirkulære økonomien.»

Vedtaket anses som fulgt opp gjennom Meld. St. 45 (2016–2017).

Vedtaket nr. 537, 17. mars 2016

«Stortinget ber regjeringen drøfte et mål for reduksjon av matavfall og matsvinn i omsetnings- og forbrukerleddet, og legge dette frem i den bebudede meldingen om avfall og sirkulær økonomi. Målet må sees i forbindelse med arbeidet med bransjeavtalen med reduksjonsmål, regelverksutvikling i EU og helheten i norsk avfallspolitikk.»

Vedtaket er sett på som fulgt opp ved Meld. St. 45 (2016–2017).

Vedtaket nr. 667, 23. mai 2016

«Stortinget ber regjeringen sette et mål om vern av både offentlig eid skog og frivillig vern av privateid skog til 10 pst. av skogarealet.»

Regjeringen anser vedtaket for utkvittert.

Vedtaket nr. 668, 23. mai 2016

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en plan for marine verneområder og komme tilbake til Stortinget med en sak om dette.»

Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

Vedtaket nr. 669, 23. mai 2016

«Stortinget ber regjeringen klargjøre hva som er god tilstand og hvilke arealer som er å regne som forringede økosystemer, og trappe opp arbeidet med å bedre tilstanden i økosystemene, med sikte på at 15 pst. av de forringede økosystemene skal være restaurert innen 2025.»

Stortinget vil bli orientert på egnet måte.

Vedtak nr. 670, 23. mai 2016

«Stortinget ber regjeringen vurdere kvalitetsnormer for økosystemer som en del av utviklingen av nye forvaltningsmål.»

Stortinget vil bli orientert på egnet måte.

Vedtak nr. 671, 23. mai 2016

«Stortinget ber regjeringen så raskt som mulig fatte vedtak i sakene om nasjonalparkene Jomfruland, Raet, vurdere vernevedtaket knyttet til Lofotodden og varsle Stortinget om dette på egnet måte.»

Regjeringen vil orientere Stortinget om vernesaken på egnet måte.

Vedtak nr. 672, 23. mai 2016

«Stortinget ber regjeringen revidere de helhetlige og økosystembaserte forvaltningsplanene for våre havområder minimum hvert tolvte år, og oppdatere dem hvert fjerde år.»

Regjeringen vil legge frem revideringer av de helhetlige og økosystembaserte forvaltningsplanene for havområdene minimum hvert tolvte år, og oppdatere dem hvert fjerde år.

Vedtak nr. 673, 23. mai 2016

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en oppdatert forvaltningsplan for Norskehavet, slik at den kan behandles i innværende stortingsperiode.»

Regjeringen har fulgt opp vedtaket ved Meld. St. 35 (2016–2017).

Vedtak nr. 674, 23. mai 2016

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en handlingsplan for å bedre situasjonen for sjøfugler. I handlingsplanen må det gjøres en vurdering av hvilke øvrige sjøfugler som bør få status som prioritert art.»

Stortinget vil bli orientert på egnet måte.

Vedtak nr. 675, 23. mai 2016

«Stortinget ber regjeringen legge fram kvalitetsnorm for myr.»

Stortinget vil bli orientert på egnet måte.

Vedtak nr. 676, 23. mai 2016

«Stortinget ber regjeringen videreutvikle dagens ordning med utvalgte kulturlandskap med sikte på å øke antall områder frem mot 2020.»

Anmodningsforslaget anses av regjeringen som fulgt opp.

Vedtak nr. 677, 23. mai 2016

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en kvalitetsnorm for villrein, og vurdere kvalitetsnorm for flere utvalgte arter.»

Klima- og miljødepartementet tar sikte på å vedta en miljøkvalitetsnorm for villrein i 2018. Stortinget vil bli orientert på egnet måte.

Vedtak nr. 678, 23. mai 2016

«Stortinget ber regjeringen styrke arbeidet med et økologisk grunnkart for Norge med naturtyper, arter og landskapstyper.»

Regjeringen vil orientere om status i arbeidet i de årlige budsjettproposisjonene.

Vedtak nr. 679, 23. mai 2016

«Stortinget ber regjeringen sørge for at svartelisten over fremmede skadelige organismer og rødlistene over truede arter og naturtyper oppdateres fortløpende slik at alle artsgrupper og naturtyper gjennomgås hvert femte år.»

Anmodningsvedtaket vil bli fulgt opp i løpet av 2017.

Vedtak nr. 681, 23. mai 2016

«Stortinget ber regjeringen om fremme forslag med sikte på å forby mikroplast i kroppspfleieprodukter.»

Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

Vedtak nr. 682, 23. mai 2016

«Stortinget ber regjeringen fremme en handlingsplan mot mikroplast etter at tiltaksanalysen er gjennomført.»

Vedtaket anses som fulgt opp gjennom Meld. St. 45 (2016–2017).

Vedtak nr. 768, 6. juni 2016

«Område 2, 3 og 7 i dagens ulvesone skal tas ut, for øvrig skal ulvesonen videreføres som i dag.»

Anmodningsvedtaket er fulgt opp gjennom endringer i rovviltforskriften.

Vedtak nr. 769, 6. juni 2016

«Bestandsmålet for ulv i Norge skal være 4–6 ynglinger per år, hvorav 3 skal være helnorske ynglinger, også ynglinger utenfor ulvesonen teller med. Ynglinger i grenserevir skal telle med på en faktor på 0,5.»

Anmodningsvedtaket er fulgt opp gjennom endringer i rovviltforskriften.

Vedtak nr. 770, 6. juni 2016

«Stortinget ber regjeringen utrede mulige økonomiske ordninger for tap av eventuelle rettigheter eller belastninger innenfor ulvesonen og viser til ulvesoneutvalgets forslag knyttet til dette spørsmålet.»

Anmodningsvedtaket er fulgt opp gjennom ny ordning med tilskudd til kommuner med ulverevir i Hedmark, Akershus og Østfold.

Vedtak nr. 771, 6. juni 2016

«Stortinget ber regjeringen legge frem en sak hvor man vurderer mulige ordninger for midler til kommuner med ynglinger innenfor ulvesonen.»

Anmodningsvedtaket er fulgt opp gjennom ny ordning med tilskudd til kommuner med ulverevir i Hedmark, Akershus og Østfold.

Vedtak nr. 772, 6. juni 2016

«Stortinget ber regjeringen vurdere å tillate lik jakt-tid i og utenfor ulvesonen.»

Stortinget vil bli orientert på egnet måte.

Vedtak nr. 773, 6. juni 2016

«Stortinget ber regjeringen bestille en ny uavhengig utredning av den genetiske opprinnelsen til ulvestammen i Norge.»

Stortinget vil bli orientert på egnet måte.

Vedtak nr. 43, 1. desember 2014

«Stortinget ber regjeringen lage en helhetlig plan for utfasing av fossil grunnlast i alle statlige bygg.»

Regjeringen tar sikte på å komme tilbake årlig med en oppdatert oversikt over status og planer fram til utfasingen er fullført.

Vedtak nr. 103 av 3. desember 2015

«Stortinget ber regjeringen spesielt rette innsats mot karbonrike skogtyper, eksempelvis innenlands våtmarksskoger, torvmyrskoger, og mangroveskoger innenfor en ramme på minst 30 mill. kroner.»

Anmodningsvedtaket er fulgt opp.

Vedtak nr. 894, 14. juni 2016

«Stortinget ber regjeringen, før dialogen om økte ambisjoner i 2018, komme til Stortinget med en sak om Norges forslag til forsterkede mål – som utgangspunkt for prosessen for å oppnå Parisavtalens formål.»

Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget før dialogen om partenes kollektive innsats for å redusere utslipp under klimakonferansen i 2018.

Vedtak nr. 895, 14. juni 2016

«Stortinget ber regjeringen legge frem en sak til Stortinget om Norges endelige nasjonalt fastsatte bidrag for perioden 2021–2030 så raskt som mulig etter at forhandlingene med EU om felles oppfyllelse er avsluttet, og i god tid før fristen for innmelding av slike bidrag i 2020.»

Regjeringen vil vurdere Norges endelige nasjonalt fastsatte bidrag for perioden 2021–2030 og komme tilbake til Stortinget før fristen for innmelding av bidrag i 2020.

Vedtak nr. 897, 14. juni 2016

«Stortinget ber regjeringen legge til grunn at Norge skal sørge for klimareduksjoner tilsvarende norske utslipp fra og med 1. januar 2030, og at klimanøytralitet kan oppnås gjennom EUs kvotemarked, internasjonalt samarbeid om utslippsreduksjoner, kvotehandel og prosjektbasert samarbeid.»

Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget med planene for gjennomføringen på et egnet tidspunkt etter at regelverket rundt EUs innsatsfordelingsforordning er klart.

4. Forslag fra mindretall, rammeuavhengige forslag

Rammeområde 12

Forslag fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen legge til rette for å åpne ett til to områder for fornybar energiproduksjon til havs, og legge til rette for søknader om demonstrasjonsprosjekter for flytende vindkraft.

Forslag fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen legge til rette for at det kan etableres et europeisk sentrallager for CO₂-lager i Nordsjøen.

Forslag fra Arbeiderpartiet:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen etablere et program for lavutslippsteknologi i olje- og gasssektoren i samarbeid med næringen.

Forslag fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen innarbeide i Enovas mandat et mål om fullelektrifisering av dagens fiskermerder innen 2023.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen på nytt legge fram en konkret plan med forslag til nye/forsterkede virkemidler for å redusere total energibruk i byggsektoren med 10 TWh innen 2030 sammenlignet med dagens nivå. Planen skal inneholde en konkret nedtrappingsplan i bygg og en virkemiddelpakke med eksisterende og nye virkemidler for å realisere målet.

Forslag fra Senterpartiet og Miljøpartiet De Grønne:*Forslag 6*

Stortinget ber regjeringen innarbeide i Enovas mandat at de skal bidra til å finansiere minst 1 000 nye hurtigladere pr. år frem til 2021.

Forslag fra Senterpartiet:*Forslag 7*

Stortinget ber regjeringen vurdere ulike modeller for utjevning av nettleie mellom ulike landsdeler og fremme forslag til eventuelle lov- og bevilgningsendringer i forbindelse med statsbudsjettet for 2019.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne:*Forslag 8*

Stortinget ber regjeringen gjøre en beregning, med en diskonteringsrente på 7 pst. og inkludere opprydningskostnader, for hvilken oljepris som anslås nødvendig for at staten skal sitte igjen med positiv nåverdi (gå i pluss) ved Goliat-utbyggingen.

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen i kommende statsbudsjettforslag rapportere på lønnsomhetsutvikling på alle enkeltfelt under utbygging, og dessuten statens utsikter for inntekter fra feltene.

Forslag 10

Stortinget ber regjeringen videreføre Fondet for klima og energi i et frittstående fond med betydelige tilsagnsfullmakter.

Forslag 11

Stortinget ber regjeringen sikre at Enova vektlegger behovet for reduksjon i lokal forurensing ved tildeling av midler til landstrøm.

Forslag 12

Stortinget ber regjeringen sørge for at alle kontrakt-sinngåelser i forbindelse med petroleumsutbygginger som skal behandles i Stortinget, avventer Stortingets behandling før de inngås.

Forslag fra Miljøpartiet De Grønne:*Forslag 13*

Stortinget ber regjeringen etablere en nasjonal støt-teordning for kjøp av elsykler.

Rammeområde 13**Forslag fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne:***Forslag 14*

Stortinget ber regjeringen etter modell av Oslo kommune å legge fram årlige sektorvise klimabudsjetter for utslippskutt, slik at man sikrer tilstrekkelig framdrift i arbeidet med å kutte klimagassutslipp.

Forslag 15

Stortinget ber regjeringen ta initiativ til oppstart av et forskningsprogram for overvåking av insekter i Norge.

Forslag 16

Stortinget ber regjeringen legge fram planer for hvordan Norge skal restaurere 15 pst. av ødelagte økosystemer, slik at vi kan nå det fastsatte målet innen 2025.

Forslag fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne:*Forslag 17*

Stortinget ber regjeringen sikre videre innsamling av genmateriale for laksefisk i Hardangerfjorden, og at dette blir tatt vare på for å sikre det genetiske mangfoldet av lakse- og ørretbestander.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Miljøpartiet De Grønne:*Forslag 18*

Stortinget ber regjeringen stoppe videre boring på Vikingbanken fram til ny forvaltningsplan er lagt fram.

Forslag 19

Stortinget ber regjeringen om ikke å gi tillatelse til ny letevirkosomhet i særlig verdifulle og sårbare områder inntil nye forvaltningsplaner er på plass.

Forslag fra Senterpartiet:*Forslag 20*

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med et oppdatert kostnadsoverslag og en plan for hvordan prosjektet med å bygge opp genbank for villaks i Hardangerfjorden kan tas opp igjen.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne:*Forslag 21*

Stortinget ber regjeringen gjenoppta verneprosessen for Børgin og Skarnsund med sikte på å sikre områdene vern gjennom marin verneplan.

Forslag 22

Stortinget ber regjeringen vurdere å gi organisasjonen La Humla Suse driftsstøtte over støtteordningen til frivillige organisasjoner og allmennnyttige stiftelser.

Forslag 23

Stortinget ber regjeringen ta initiativ til en større internasjonal undersøkelse av situasjonen for verdens in-sektbestander, f.eks. i regi av IPBES.

Forslag 24

Stortinget ber regjeringen legge fram planer for hvordan Norge skal oppnå et representativt vern av 17 pst. av alle naturtyper i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2018.

Forslag 25

Stortinget ber regjeringen sørge for at sediment-opprydning i Hammerfest, Horten og Ålesund har framdrift i tråd med framlagte tidsplaner, slik at opprydding kan starte i 2019.

Forslag fra Miljøpartiet De Grønne:**Forslag 26**

Stortinget ber regjeringen etablere en målsetting om å trappe opp antallet utvalgte kulturlandskap til minst 100 innen 2021.

Forslag 27

Stortinget ber regjeringen lage en opptrappingsplan for klima- og skogsatsingen med mål om at ordningen skal kunne forvalte en dobbelt så stor ramme som i dag innen 2021.

5. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding til ramme 12 romertall I–XVI og ramme 13 romertall I–XI blir fremmet av partiene Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Komiteen viser til proposisjonen og merknadene og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

A.

Rammeområde 12**(Olje og energi)**

I

På statsbudsjettet for 2018 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
1800		Olje- og energidepartementet		
	1	Driftsutgifter	189 113 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres,</i> <i>kan nyttes under post 72</i>	25 946 000	
	50	Overføring til andre forvaltnings- organer, <i>kan overføres</i>	499 000	
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner mv.	12 800 000	
	71	Tilskudd til Norsk Oljemuseum	13 500 000	
	72	Tilskudd til olje- og energiformål, <i>kan</i> <i>overføres, kan nyttes under post 21</i>	5 000 000	
1810		Oljedirektoratet		
	1	Driftsutgifter	297 808 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	31 927 000	
	23	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, <i>kan overføres</i>	116 750 000	
1815		Petoro AS		

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	70	Administrasjon.....	350 315 000	
	72	Administrasjon, Petoro Iceland AS.....	1 497 000	
	73	Statlig deltakelse i petroleumsvirksomhet på islandsk kontinentalsokkel, kan overføres.....	28 700 000	
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat		
	1	Driftsutgifter	543 329 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres	30 439 000	
	22	Flom- og skredforebygging, kan overføres, kan nyttes under postene 45, 60 og 72	261 454 000	
	23	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, kan overføres.....	86 820 000	
	26	Driftsutgifter, reguleringsmyndighet for energi.....	55 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres, kan nyttes under post 22.....	17 000 000	
	60	Tilskudd til flom- og skredforebygging, kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 72	67 000 000	
	72	Tilskudd til flom- og skredforebygging, kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 60	5 000 000	
	74	Tilskudd til museums- og kulturminnetiltak, kan overføres.....	14 600 000	
1825		Energiomlegging, energi- og klimateknologi		
	50	Overføring til Klima- og energifondet..	2 720 000 000	
1830		Forskning og næringsutvikling		
	50	Overføring til Norges forskningsråd	769 913 000	
	70	Tilskudd til Nordisk energiforskning....	11 300 000	
	72	Tilskudd til Norwegian Energy Partners	34 000 000	
1840		CO2-håndtering		
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under postene 70 og 72	4 491 000	
	50	Forskning, utvikling og demonstrasjon av CO2-håndtering	182 101 000	
	70	Administrasjon, Gassnova SF, kan overføres, kan nyttes under postene 21 og 72	106 127 000	
	71	Tilskudd til Teknologisenter for CO2-fangst på Mongstad	195 000 000	
	72	Fullskala CO2-håndtering, kan overføres, kan nyttes under postene 21 og 70....	20 000 000	
2440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten		
	30	Investeringer.....	25 000 000 000	
2490		NVE Anlegg		
	24	Driftsresultat:		
		1 Driftsinntekter		-80 000 000
		2 Driftsutgifter.....		75 200 000
		3 Avskrivninger.....		4 600 000

Kap.	Post	Formål		Kroner	Kroner
		4 Renter av statens kapital.....	200 000		
		5 Reguleringsfond.....	-5 000 000	-5 000 000	
		Totale utgifter.....			31 192 429 000
Inntekter					
4800		Olje- og energidepartementet			
	10	Refusjoner.....		702 000	
	70	Garantiprovisjon, Gassco.....		1 450 000	
4810		Oljedirektoratet			
	1	Gebyrinntekter.....		25 627 000	
	2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter		116 751 000	
4820		Norges vassdrags- og energidirektorat			
	1	Gebyrinntekter.....		74 354 000	
	2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter		86 820 000	
	40	Flom- og skredforebygging		21 000 000	
5440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten			
	24	Driftsresultat:			
		1 Driftsinntekter.....	130 200 000 000		
		2 Driftsutgifter.....	-26 300 000 000		
		3 Lete- og feltutviklingsutgifter.....	-1 500 000 000		
		4 Avskrivninger.....	-22 200 000 000		
		5 Renter av statens kapital.....	-3 300 000 000	76 900 000 000	
	30	Avskrivninger		22 200 000 000	
	80	Renter av statens kapital		3 300 000 000	
5490		NVE Anlegg			
	1	Salg av utstyr mv.		200 000	
		Totale inntekter.....			102 726 904 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2018 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1810 post 23	kap. 4810 post 2
kap. 1820 post 23	kap. 4820 post 2

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Fullmakt til å overskride

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2018 kan overskride bevilgningen under kap. 1815 Petoro AS, post 73 Statlig deltakelse i petroleumsvirksomhet på islandsk kontinentalsokkel med

inntil 35 mill. kroner til utgifter som påløper i utvinningstillatelse som skal fordeles mellom deltakerne i utvinningstillatelsene etter deltakerandel.

IV

Fullmakt til å overskride

Stortinget samtykker i at Kongen i 2018 kan overskride bevilgningen under:

1. kap. 1800 Olje- og energidepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter, til dekning av meglerhonorar og utgifter til faglig bistand ved statlig kjøp/salg av aksjeposter, rådgivning samt andre endringer som kan få betydning for eierstrukturen i Statoil ASA.

2. kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten med inntil 5 mrd. kroner ved utøvelse av statens forkjøpsrett ved overdragelser av andeler i utvinningstillatelser på norsk kontinentalsokkel.

V

Fullmakt til å utgiftsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2018 kan utgiftsføre uten bevilgning under:

1. kap. 1815 Petoro AS, post 79 Erstatninger, erstatning til Norges Bank som omfatter netto rentetap og andre dokumenterte kostnader grunnet avvik i varslet og faktisk innbetaling av valuta fra SDØE til Norges Bank, jf. avtale om overføring og kjøp av valuta fra SDØE til Norges Bank.

VI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2018 kan gi tilsagn ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1800		Olje- og energidepartementet	
	72	Tilskudd til olje- og energiformål	126 mill. kroner
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat	
	60	Tilskudd til flom- og skredforebygging	40 mill. kroner
	72	Tilskudd til flom- og skredforebygging	10 mill. kroner
1825		Energiomlegging, energi- og klimateknologi	
	50	Overføring til Klima- og energifondet	400 mill. kroner

VII

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2018 kan pådra staten forpliktelser ut over gitte bevilgninger innenfor følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1800		Olje- og energidepartementet	
	21	Spesielle driftsutgifter	7 mill. kroner
1810		Oljedirektoratet	
	21	Spesielle driftsutgifter	10 mill. kroner
1815		Petoro AS	
	70	Administrasjon	35 mill. kroner
	73	Statlig deltakelse i petroleumsvirksomhet på islandsk kontinentalsokkel	100 mill. kroner
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat	
	21	Spesielle driftsutgifter	10 mill. kroner
	22	Flom- og skredforebygging	100 mill. kroner
1840		CO2-håndtering	
	70	Administrasjon, Gassnova SF	20 mill. kroner

VIII

Forpliktelser under avsetningsinstruksen og øvrige driftsrelaterte forpliktelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2018 kan pådra staten forpliktelser ut over bevilgningene under kap. 2440/5440 Statens direkte

økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, knyttet til:

- løpende forretningsvirksomhet i interessentskapene, samt deltakelse i annen virksomhet som har tilknytning til leting og utvinning av petroleum.
- avsetning av statens petroleum etter avsetningsinstruksen gitt Statoil ASA.

IX

Utbyggingsrelaterte forpliktelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2018 kan pådra staten forpliktelser ut over bevilgningene under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, hvor øvre grense for statens forholdsmessige andel for det enkelte prosjekt/fase utgjør inntil 5 mrd. kroner knyttet til deltakelse i:

1. utbyggingsprosjekter (planer for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel.
2. utviklingsprosjekter under Gassled eller andre interessentskap.

X

Forpliktelser før plan for utbygging og drift og for anlegg og drift er behandlet

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2018 kan pådra staten forpliktelser ut over bevilgningene under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten knyttet til kontraktsmessige forpliktelser i fasen før plan for utbygging og drift er godkjent eller før tillatelse til anlegg og drift er gitt, herunder forpliktelser knyttet til en pre-interessentskapsfase.

XI

Utbyggingsprosjekter på norsk kontinentalsokkel

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2018 kan godkjenne prosjekter (planer for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel under følgende forutsetninger:

1. Prosjektet må ikke ha prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.
2. Øvre grense for de samlede investeringer per prosjekt utgjør 20 mrd. kroner.
3. Hvert enkelt prosjekt må vise akseptabel samfunnsøkonomisk lønnsomhet og være rimelig robust mot endringer i prisutviklingen for olje og naturgass.

XII

Overføring av eiendomsrett mot bruksrett

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2018 kan godkjenne overføring av eiendomsrett fra en rettighetshavergruppe hvor Petoro AS som forvalter av SDØE er en av rettighetshaverne, til en annen rettighetshavergruppe. Det forutsettes at Petoro AS som forvalter av SDØE er sikret tilstrekkelig bruksrett. Denne fullmakt vil gjelde for de prosjekter hvor Olje- og energidepartementet har fullmakt til å godkjenne plan for utbygging/anlegg og drift, samt ved mindre endringer for prosjekter hvor plan for utbygging/anlegg og drift allerede er godkjent. Fullmak-

ten gis under forutsetning av at overføring av eiendomsrett ikke har prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.

XIII

Overdragelse av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2018 kan godkjenne overdragelse (salg, kjøp eller bytte) av deltakerandeler for Petoro AS som forvalter av SDØE der det antas at ressursene i utvinningstillatelsen på tidspunkt for overdragelsen er mindre enn 3 mill. Sm³ oljeekvivalenter.

XIV

Overdragelse og samordning av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i tråd med forutsetningene i St.prp. nr. 41 (2003–2004) i 2018 kan godkjenne at Petoro AS kan delta i:

1. overdragelse (salg, kjøp eller bytte) av deltakerandeler i interessentskap hvor en rettighetshaver velger å tre ut av interessentskapet, og hvor SDØE berøres av overdragelsen.
2. forenklet samordning av utvinningstillatelser med SDØE-andeler.
3. ny/endret plan for utbygging og drift av forekomster innenfor et samordnet område med SDØE-deltakelse.
4. overdragelse av deltakerandeler for å oppnå fortsatt harmonisering av deltakerandeler i utvinningstillatelser som er samordnet, og hvor SDØE berøres av overdragelsen.

XV

Overdragelse av andeler i rørledninger mv.

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2018 kan godkjenne nødvendige transaksjoner for overdragelse av andeler for Petoro AS som forvalter av SDØE for å innlemme rørledninger og transportrelaterte anlegg med SDØE-andel i Gassled eller andre interessentskap. Statens andel i Gassled eller andre interessentskap skal justeres for å gjenspeile innlemmelsen.

XVI

Omgjøring av betingede lån til tilskudd

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2018 kan gi Enova SF fullmakt til å omgjøre betingede lån fra Klima- og energifondet til tilskudd etter forhåndsdefinerte og forutsigbare betingelser.

B.

Rammeområde 13

(Miljø)

I

På statsbudsjettet for 2018 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
			Utgifter	
1400		Klima- og miljødepartementet		
	1	Driftsutgifter	285 724 000	
	21	Spesielle driftsutgifter.....	84 509 000	
	50	Helhetlig profilering, grønne løsninger.....	10 000 000	
	62	Den naturlige skolesekken	3 409 000	
	70	Frivillige miljøorganisasjoner og allmenntilgittige miljøstiftelser	57 402 000	
	71	Internasjonale organisasjoner.....	85 133 000	
	74	Tilskudd til AMAP, <i>kan overføres</i>	4 345 000	
	76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	115 230 000	
1410		Miljøforskning og miljøovervåking		
	21	Miljøovervåking og miljødata	281 425 000	
	50	Basisbevilgninger til miljøforskningsinstituttene	186 837 000	
	51	Forskningsprogrammer m.m.....	275 959 000	
	53	Internasjonalt samarbeid om miljøforskning.....	6 737 000	
	70	Nasjonale oppgaver ved miljøforskningsinstituttene.....	54 441 000	
	72	Tilskudd til GenØk – Senter for biosikkerhet.....	5 000 000	
1411		Artsdatabanken		
	1	Driftsutgifter	31 670 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under postene 50 og 70</i>	6 275 000	
	50	Arter og naturtyper, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 21 og 70</i>	16 861 000	
	70	Tilskudd til arter og naturtyper, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 21 og 50</i>	11 441 000	
1412		Meteorologiformål		
	50	Meteorologisk institutt.....	302 389 000	
	70	Internasjonale samarbeidsprosjekt	166 297 000	
1420		Miljødirektoratet		
	1	Driftsutgifter	667 928 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	257 570 000	
	22	Statlige vannmiljøtiltak	279 369 000	
	23	Oppdrags- og gebyrrelatert virksomhet, <i>kan overføres</i>	136 864 000	
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder, <i>kan overføres</i>	32 460 000	
	31	Tiltak i verneområder, <i>kan overføres</i>	74 419 000	
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner, <i>kan overføres</i>	3 006 000	
	33	Statlige erverv, nytt vern, <i>kan overføres</i>	5 062 000	
	35	Statlige erverv, skogvern, <i>kan overføres</i>	464 612 000	
	37	Skogplanting, <i>kan overføres</i>	10 375 000	
	38	Restaurering av myr og annen våtmark, <i>kan overføres</i>	23 625 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	39	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 69 og 79</i>	12 483 000	
	61	Tilskudd til klimatiltak og klimatilpassing, <i>kan overføres</i>	153 920 000	
	63	Returordning for kasserte fritidsbåter.....	20 000 000	
	64	Skrantesykeprøver fra fallvilt.....	1 700 000	
	65	Tiltak i kommuner med ulverevir i Hedmark, Akershus og Østfold	20 000 000	
	69	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 79</i>	96 962 000	
	70	Tilskudd til vannmiljøtiltak, <i>kan overføres</i>	42 755 000	
	71	Marin forsøpling, <i>kan overføres</i>	65 290 000	
	72	Erstatning for beitedyr tatt av rovvilt, <i>overslagsbevilgning</i>	140 892 000	
	73	Tilskudd til rovvilttiltak, <i>kan overføres</i>	70 051 000	
	74	CO2-kompensasjonsordning for industrien	496 041 000	
	75	Utbetaling av vrakpant, <i>overslagsbevilgning</i>	671 518 000	
	76	Refusjonsordninger, <i>overslagsbevilgning</i>	119 462 000	
	77	Diverse organisasjoner og stiftelser m.m.	14 416 000	
	78	Friluftformål, <i>kan overføres</i>	184 821 000	
	79	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 69</i>	450 000	
	81	Naturarv og kulturlandskap, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	60 511 000	
	82	Tilskudd til truede arter og naturtyper, <i>kan overføres</i>	48 455 000	
	84	Internasjonalt samarbeid.....	4 964 000	
	85	Naturinformasjonssentre, <i>kan overføres</i>	66 114 000	
1422		Miljøvennlig skipsfart		
	21	Spesielle driftsutgifter.....	5 427 000	
1423		Radioaktiv forurensning i det ytre miljø		
	1	Driftsutgifter	16 704 000	
1424		MAREANO		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	43 352 000	
1425		Vilt- og fisketiltak		
	1	Driftsutgifter	15 107 000	
	21	Spesielle driftsutgifter.....	30 076 000	
	70	Tilskudd til fiskeformål, <i>kan overføres</i>	14 446 000	
	71	Tilskudd til viltformål, <i>kan overføres</i>	35 600 000	
1471		Norsk Polarinstitut		
	1	Driftsutgifter	228 072 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	71 926 000	
	50	Stipend.....	497 000	
1472		Svalbard miljøvernfond		
	50	Overføringer til Svalbard miljøvernfond	17 658 000	
1474		Fram – Nordområdesenter for klima- og miljøforskning		
	50	Tilskudd til statlige mottakere, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	23 745 000	
	70	Tilskudd til private mottakere, <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	28 000 000	
1481		Klimakvoter		
	1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	4 432 000	
	22	Kvotekjøp, generell ordning, <i>kan overføres</i>	144 000 000	
	23	Kvotekjøp, statsansattes flyreiser, <i>kan overføres</i>	310 000	
1482		Internasjonale klima- og utviklingstiltak		

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	1	Driftsutgifter	98 262 000	
	73	Klima- og skogsatsingen, <i>kan overføres</i>	2 881 543 000	
		Totale utgifter.....		9 896 336 000
Inntekter				
4400		Klima- og miljødepartementet		
	2	Diverse inntekter	429 000	
	3	Refusjon fra Utenriksdepartementet.....	1 766 000	
4420		Miljødirektoratet		
	1	Oppdrag og andre diverse inntekter	4 272 000	
	4	Gebyrer, forurensningsområdet	38 132 000	
	6	Gebyrer, fylkesmannsembetenes miljøvern-avdelinger.....	29 466 000	
	7	Gebyrer, kvotesystemet	8 077 000	
	8	Gebyrer, naturforvaltningsområdet	4 902 000	
	9	Internasjonale oppdrag.....	50 550 000	
4471		Norsk Polarinstitutt		
	1	Salgs- og utleieinntekter.....	11 009 000	
	3	Inntekter fra diverse tjenesteyting.....	60 675 000	
	21	Inntekter, Antarktis.....	13 554 000	
		Totale inntekter.....		222 832 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2018 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekt under
kap. 1400 post 1	kap. 4400 post 2
kap. 1420 post 1	kap. 4420 post 1
kap. 1420 post 23	kap. 4420 postene 4, 6, 8 og 9
kap. 1471 post 1	kap. 4471 postene 1 og 3
kap. 1471 post 21	kap. 4471 post 21
kap. 1472 post 50	kap. 5578 post 70

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Fullmakt til overskridelser

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2018 kan:

- overskride bevilgningen på kap. 1481 Klimakvoter, post 1 Driftsutgifter, til dekning av honorar, transaksjonskostnader og utgifter til faglig bistand i forbindelse med salg av klimakvoter.
- overskride bevilgningen på kap. 1481 Klimakvoter, post 22 Kvotekjøp, generell ordning, med et beløp

som svarer til inntekter fra salg av klimakvoter som er regnskapsført på kap. 4481 Salg av klimakvoter, post 1 Salgsinntekter.

IV

Kjøp av klimakvoter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2018 kan inngå avtaler om kjøp av klimakvoter innenfor en samlet ramme på 1 900 mill. kroner for gamle og nye forpliktelser under kap. 1481 Klimakvoter, post 22 Kvotekjøp, generell ordning.

V

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2018 kan foreta bestillinger av materiell o.l. ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1420		Miljødirektoratet	
	31	Tiltak i verneområder	3 mill. kroner
	38	Restaurering av myr og annen våtmark	9,5 mill. kroner

VI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2018 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1420		Miljødirektoratet	
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder	55 mill. kroner
	33	Statlige erverv, nytt vern	4,4 mill. kroner
	34	Statlige erverv, nasjonalparker	1 mill. kroner
	35	Statlige erverv, skogvern	116,4 mill. kroner
	61	Tilskudd til klimatiltak og klimatilpassing	156 mill. kroner
	71	Marin forsøpling	15 mill. kroner
	73	Tilskudd til rovvilttiltak	10 mill. kroner
	78	Friluftsmål	3 mill. kroner
	85	Naturinformasjonssentre	2 mill. kroner
1482		Internasjonale klima- og utviklingstiltak	
	73	Klima- og skogsatsingen	2 014 mill. kroner

VII

Fullmakt til å inngå forpliktelser

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2018 kan pådra forpliktelser for fremtidige år til å kjøpe inn materiell og til å gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger under kap. 1420 Miljødirektoratet, postene 39, 69 og 79 Oppryddingstiltak, men slik at samlet ramme for nye forpliktelser og gammelt ansvar ikke overstiger 30,7 mill. kroner.

VIII

Utbetaling av tilskudd

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2018 gis unntak fra bestemmelsene i stortingsvedtak av 8. november 1984 om utbetalinger av gitte bevilgninger på følgende måte:

1. Utbetalinger av tilskudd til utviklingsformål kan foretas en gang i året for FNs klima- og skogprogram, Verdensbankens Forest Carbon Partnership Facility, Forest Investment Program og Bio-Carbon Fund plus.
2. Utbetalinger av kjernebidrag til Global Green Growth Institute kan foretas i henhold til organisasjonens regelverk.
3. Utbetalinger av tilskudd til fond forvaltet av FNs Multi Partner Trust Fund og Inter-American

Development Bank (IDB) kan foretas i henhold til regelverket for det enkelte fond.

IX

Utbetaling til Verdensbankens karbonfond

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2018 får unntak fra forutsetningene i Stortingets vedtak fra 8. november 1984 om utbetalinger av gitte bevilgninger gjennom at tilskudd til Verdensbankens Forest Carbon Partnership Facility Carbon Fund kan utbetales med det formål å betale for fremtidige verifiserte utslippsreduksjoner.

X

Utbetaling av tilskudd til offentlig-privat samarbeid

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet får unntak fra forutsetningene i stortingsvedtak av 8. november 1984 om at utbetaling av gitte bevilgninger kun skal skje ved behov, slik at det kan utbetales tilskudd til risikoreduksjon for investeringer i avskogingsfri og bærekraftig råvareproduksjon i tråd med kriteriene for kap. 1482 Internasjonale klima- og utviklingstiltak, post 73 Klima- og skogsatsingen.

XI

Utbetaling av renter på tilskudd

Stortinget samtykker i at opptjente renter på tilskudd som er utbetalte fra Norge under Klima- og skogsatsingen på kap. 1482 post 73 kan benyttes til tiltak etter avtale mellom Klima- og miljødepartementet og den enkelte mottaker.

C.

Rammeuavhengige vedtak, I-IX fremmes av Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne

I

Stortinget ber regjeringen sikre en støtteordning for flytende havvind og andre former for havbasert fornybar teknologi for å kunne utløse investeringer i fullskala demonstrasjonsanlegg.

II

Stortinget ber regjeringen sørge for at det snarest etableres en demonstrasjonspark for havvind i samarbeid med aktørene, hvor fullskala teknologipiloter testes med tanke på oppskalering og kommersialisering.

III

Stortinget ber regjeringen etablere støtteordninger til realisering av et demonstrasjonsprosjekt for flytende havvind, som kan bidra til elektrifisering og utslippsreduksjoner på norsk sokkel.

IV

Stortinget ber regjeringen sikre at arbeidet med etablering av en levende genbank fullføres, for å verne

og bygge opp igjen villfiskstammene i Hardanger i tråd med nasjonale mål og Norges internasjonale forpliktelser, herunder at det gis garantier for finansiering av genbanken.

V

Stortinget ber regjeringen utrede aktuelle insentivordninger på avløpsområdet og komme tilbake til Stortinget med dette til revidert budsjett for 2018.

VI

Stortinget ber regjeringen i løpet av 2018 opprette en tilskuddsordning for tiltak mot mikroplast og spredning av gummigranulater fra kunstgressbaner.

VII

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget i revidert nasjonalbudsjett med en plan for hvordan staten skal medvirke til realisering av et nasjonalt naturressurssenter om barskog, knyttet til Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat i Eggedal.

VIII

Stortinget ber regjeringen om å foreta en gjennomgang av Sjøfartsdirektoratets kapasitet til å håndtere økende saksbehandling ut fra økende behov – for å håndtere søknader med ny teknologi, og spesielt opp mot autonome skip i nær framtid.

IX

Stortinget ber regjeringen ta initiativ til et større internasjonalt program for å redde livet i havet etter modell av den norske regnskogsatsingen.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 7. desember 2017

Ola Elvestuen

leder og ordf. for kap. 1800 og 4800

Åsmund Aukrust

ordf. for kap. 1472, 1481 og 1482

Sandra Borch

ordf. for kap. 1424

Else-May Botten

ordf. for kap. 1840 og 1423

Tina Bru

ordf. for kap. 1820 og 4820

Liv Kari Eskeland

ordf. for kap. 1810 og 4810

Terje Halleland

ordf. for kap. 1422

Lars Haltbrekken

ordf. for kap. 1420, 1474 og 4420

Ole André Myhrvold

ordf. for kap. 1830

Per Espen Stoknes

ordf. for kap. 1410 og 1411

Stefan Heggelund

ordf. for kap. 1825 og 4825

Gisle Meininger Saudland

ordf. for kap. 1425

Tore Storehaug

ordf. for kap. 2440 og 5440

Hege Haukeland Liadal

ordf. for kap. 1811, 1815, 4811, 1471 og 4471

Runar Sjøstad

ordf. for kap. 2490 og 5490

Lene Westgaard-Halle

ordf. for kap. 1400, 1412 og 4400

